SVERIGES ENDA RIKTIGA TIDNING FÖR AMIGA-ÄGARE

7 OKT – 21 OKT 1993
NR 17 ● ÅRGÅNG 8
PRIS 20 kr (inklusive moms)
Norge 24 NKR ● Finland 22 FMK

DATOR Magazin

Nu med tidningen High Score Express

"Elite II har allt man kan önska sig"

Hon ska visa äkta cyberpunk

Personal Paints dolda sidor

Hitta felen med Arexx

Bilden är inscannad från dia. Originalfilen på 38 MByte förminskades till ca. 1 MByte och bearbetades sedan i Personal Paint med effekten "oil". De två bilderna monterades sedan ihop. Höger sida visar "oil"-effekten.

Bäst i test!

GRAFIKKORT TILL AMIGAN

PICASSO II

- **1 Mb** eller **2 Mb** videominne, 1 Mb vers. går att uppgradera till 2 Mb version.
- **Svensk programvara** och **Svensk instruktionsbok** på 90 sidor.
- Horisontell sync. från 15-75 KHz.
- **Nya grafiklägen** t.ex. 1024 x 768 HighColor, 768 x 576 TrueColor, 320 x 200 för t.ex. animering.
- Visuell skärm (panorering) upp till 2200 x 1800.
- Stödjer Commodoreskärmarna 1950, 1960.
- **S-VHS, Composit** utgång för koppling mot TV/video (expansion).
- PicassoMode, ett "prefs" (inställnings) program som genererar användarinställda upplösningar för "ScreanMode" (skärmläge) för att stödja alla monitorer och för att ställa skärmstorlek och placering av bilden på skärmen. Med andra ord behöver du ej justera om på monitorn.
- Avkänningsprogram med **automatisk switchning** (du behöver endast en monitor), detta är mycket bra när du kör dåligt programmerade program som endast stödjer grafikkretsarna i Amigan, som spel, demos m.m.
- Stöd för "ScreenMode" (skärmläge) och "Draggable screens" (släpbara skärmar).
- **AGA emulering** (256 färger på t.ex. WorkBench med Amiga 2000 och Amiga DOS 3.0 eller högre).
- Stöder TV-Paint 2.0, TV-Paint JR, VD-Paint (TruePaint), Personal Paint.
- X-11 Windoes System för UNIX och AmigaDOS (tillval).
- **Bildvisare** för olika filformat som JPeg, IFF-24, GIF, Anim 5,7,8 **medföljer**.
- Mainactor anim. player, MPeg animeringar.
- **Drivrutiner** för Image FX, ADPro, ImageMaster, Real3D V. 2 och VistaPro medföljer.
- Dessa **program fungerar direkt** med Pic asso II utan några drivrutiner; Directory Opus, Morph Plus, FinalCopy, PPage4, PDraw, Art Expression, Page Stream, Imagine, Maxon Cad, ProCalc 2 m.m.

Upplösningar	Antal färger (1 Mb)	Antal färger (2 Mb)
320 x 200	16.777.216 TrueColor	16.277.216 TrueColor
640 x 480	16.777.216 TrueColor	16.277.216 TrueColor
768 x 576	–	16.277.216 TrueColor
800 x 600	65.536 HighColor	16.777.216 TrueColor
1024 x 768	256	65.536 HighColor
1152 x 900	256	256
1280 x 1024	16	256

Picasso II 1Mb version **3.995:-**
Picasso II 1 Mb version inkl. TV-Paint JR **4.395:-**
Picasso II 2 Mb version **4.595:-**
Picasso II 2 Mb version inkl. TV-Paint JR **4.995:-**
Picasso II + Real 3D 2 Mb version **8.995:-**
TV-Paint 2.0 stora versionen för alla grafikkort .... **kanon pris**
TV-Paint JR för dig som redan har Picasso II **295:-**
Video encoder .... **oktober**

BBS-SUPPORT Picasso & Real 3D 0611-27 79 14

NYHET FRÅN GVP!

EGS 28/24 SPECTRUM ZORRO III GRAFIKKORT.
UPPLÖSNING 320 X 200 TILL 1600 X 1280. KOMMER I OKTOBER!

EGS-Paint ingår!

PRODUKTER FRÅN KARLBERG & KARLBERG

INTERFACE

GVP A1200 FANG SCSI-kabelkit för extern HD .... **RING!**
FANG A1200, FPU, 4 Mb .... **RING!**
GVP I/0 Extender **1.795:-**
A500 HD 8 SCSI/RAM A2/4000 .... **1.795:-**

LJUDKORT

AD-1012 Studio 16 v2.0 .... **5.625:-**
AD-516 Studio 16 v2.0 .... **19.995:-**
DSS 8+ Stereo sampler **1.195:-**

ACCELERATORKOR

GVP 1230 40 MHz, 0 Mb **3.745:-**
G-Force 030-25 MHz, 1 Mb, SCSI **4.695:-**
G-Force 030-40 MHz, 4 Mb, SCSI **7.195:-**
G-Force 030-50 MHz, 4 Mb, SCSI **8.995:-**
G-Force 040-33 MHz, 4 Mb, SCSI **11.395:-**

HÅRDDISKAR

85 Mb Till A1200 .... **2.995:-**
120 Mb Till A1200 .... **3.795:-**

EMULATORER

GVP PC286 .... **895:-**
AMax II + Utan ROM **4.495:-**
AMax II Utan ROM **1.395:-**
Golden Gate 386 A2000/3000/4000 **4.795:-**
Golden Gate 486 .... **7.995:-**
AMaxx II med ROMMAR **5.995:-**

PROGRAM

Art Department Pro 2.3 .... **1.995:-**
Art Department TAD **395:-**
ADPro Conversion pack **645:-**
Amiback 2.0 Svensk **695:-**
Amiback Tools **495:-**
Amiga Subtitler **1.995:-**
AmigaBok 2 .... **1.495:-**
AmigaBok 2 Uppgradering **695:-**
Animation Works för PC Windows **995:-**
A-Fakt **1.495:-**
Desktop Budget Svensk version **295:-**
GigaMem **795:-**
G-Lock **5.195:-**
Office 3.0 AGA **1.495:-**
Office Svensk version **1.795:-**
Professional Draw 2.0 Svensk **795:-**
Professional Draw 3.0 .... **1.195:-**
Professional Page 4.0 Engelsk **1.895:-**
Powerfonts Konverterar CG-fonter till Real3D **1.295:-**
PPage 4.1 och PDraw 3.0 Desktop Publishing program **2.495:-**
Real 3D 2.0 .... **4.995:-**
Scala Multimedia v2.0 .... **4.295:-**
SuperBase Pro 4 Regsterprogram **2.395:-**
SuperBase Personal Registerpr. **1.395:-**
TransWrite Svensk version **395:-**
VideoDirector PAL/NTSC **1.395:-**

GRAFIK & VIDEO

Broadcast Titler II **2.795:-**
Broadcast Titler II S.Hires **3.795:-**
ImageFX **2.895:-**
Showmaker **1.895:-**
IV-24 adapter Till A2000 .... **695:-**
IV-24 Inkl. splitter **18.995:-**
Opal Vision 2.0 + Imagine **9.995:-**

BILLIGAST PÅ DATORER!

MINNE

512 Kb A500, DATIC **349:-**
1 Mb A500+, Commodore orginal **449:-**
1 Mb A600, DATIC **595:-**
1Mb Till MBX 1200 & A4000 .... **795:-**
4 Mb Till MBX 1200 & A4000 .... **2.195:-**
8 Mb Till MBX 1200 & A4000 .... **3.495:-**
MBX 1200 Minne, FPU, Klocka **1.895:-**

JOYSTICKS

Captain Grant 49:-
Redball/Bathandle 197:-
Slik Stik 73:-
FreeWheel Ratt fritt i luften! (analog) 542:-
KEEN mus DATIC 179:-
Optisk Mus DATIC 329:-
Ergostick 249:-
Tac-2 Ny modell! 129:-
The Boss 199:-
3 way Deluxe 299:-

ÖVRIGT

Amiga 1200 .... **4.495:-**
CD-32 .... **RING!**
MIDI-interface **295:-**
Bildskärm 1084s **2.895:-**
Klocka Till A1200 .... **295:-**
Posso Diskettbox 150st. 3,5" **215:-**
Posso Diskettbox 75st. 3,5" **99:-**
Laser Från **6.869:-**

HÅRDDISKAR

HD 60 Mb Till A1200 .... **1.888:-**
HD 85 AT-IDE **1.995:-**
HD 240 SCSI **3.995:-**
HD 260 AT-IDE **3.995:-**

60 Mb hårddisk
Till A1200
1.888:-

SKRIVARE

Star SJ-144 Termoskrivare färg **8.744:-**
Star LC-100 9-nålars färg skrivare **2.495:-**
Olivetti JP150 + arkmatare **2.995:-**

SE ANNONSEN I NÄSTA DATOR MAGAZIN MASSOR MED NYHETER FRÅN GVP

Data Bolaget

Spångatan 11 • 211 44 Malmö
Telefon 040-12 26 00 • Telefax 040-12 28 00

Postorder 040-12 26 00

Prenumerationsservice:

Titel Data AB
112 86 Stockholm
Tel: 08-652 43 00
Vardagar klockan 08.30-12.00, 13.00-16.30

Prenumerationspriser:

Sverige och Norden:
Helår (22 nr) 380 kr
Halvår (11 år) 195 kr
Korttid (7 nr) 128 kr
För prenumeration utanför Norden tillkommer kostnad för flygfrakt

Redaktion:

Postadress: 112 85 Stockholm
Besöksadress: Industrigatan 2A
Tel: 08-692 01 40
Fax: 08-650 97 05 (redaktionen)
BBS: 08-654 99 50

Chefredaktör och ansvarig utgivare:
Christer Rindeblad
Layout, redigering:
Jan Huss
Lasse Zernell
Markus Dahlberg (sommarvikarie)
Testredaktör:
Peter Kerschbaumer
Sekreterare:
Kristina Malm

Medarbetare i detta nummer:

Andreas Axelsson, Fredrik Liliegren, Brad S., Anders Ramsay, Klas Andersson, Erik Lundevall, Ove Kaufeldt, David Ekholm, Mac Larsson, Christer Bau, Bengt Dahlström, Björn Knutsson.

Utgivare:

Bröderna Lindströms Förlags AB
VD: Gunnar Netz
Ekonomichef: Björn Sandberg
Annonschef: Göran Backman

Företagsannonser:

Annonskontakten AB
Att: Björn Wenström, Malin Andersson
Nybrogatan 1
171 42 Solna
Tel: 08-83 09 15
Fax: 08-27 37 35

Rippning och tryck:

Rippning: Melanders Fotosätteri AB, Sthlm
Repro: Valör Repro, Bromma
Tryck: Hedemora-bladet, Hedemora

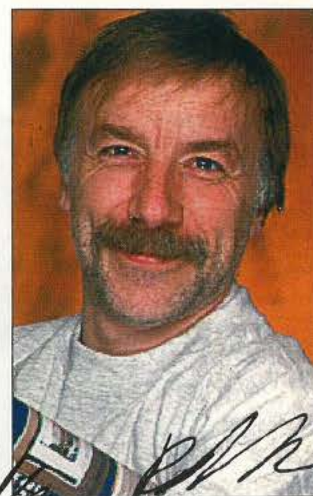
ISSN: 0238-3379

Omslagsfoto: Europa Press.

Medlem av

Välkommen till nya Datormagazin

Christer Rindeblad, chefredaktör

Den tidning du nu håller i handen känns säkert lite främmande för de som läst Datormagazin i många år. Aldrig tidigare i tidningens historia har vi genomfört en så omfattande förändring av Datormagazins utformning som nu.

Dels har vi förändrat layouten i tidningen. Syftet är att göra artiklarna mer lättlästa och överskådliga, dels få plats med fler korta små nyheter. Själv är jag mycket nöjd och upplever att Datormagazin fått en välbehövlig ansiktslyftning.

En annan viktig förändring är att vi lyft ut hela Nöjesmagazinet med alla spelrecensioner. Spelavdelningen i tidningen ersätts istället med en separat ny tidning. Med varje nummer av Datormagazin får ni i fortsättningen en speciell spelbilaga på 32 sidor döpt till High Score Express.

Bilagan görs av en separat redaktion som normalt arbetar med vår nya månadstidning High Score, en renodlad speltidning som skriver om allt som rör datorspel till alla maskiner och som börjar utkomma den 28 oktober.

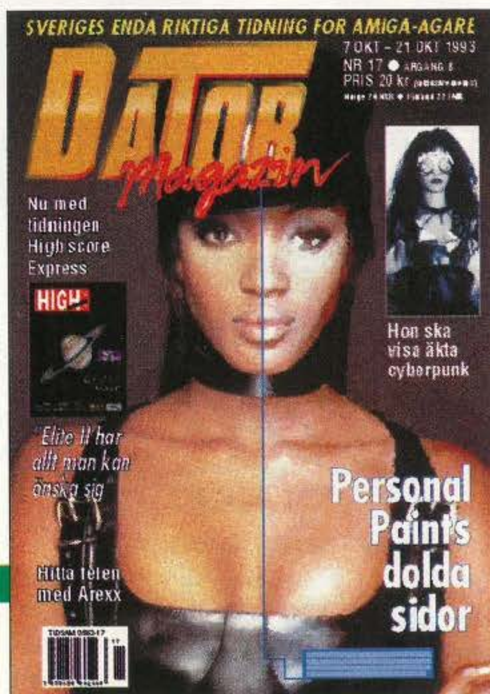
Bilagan High Score Express är ett urval av de artiklar och recensioner som ska komma i nästa nummer av månadstidningen High Score. Genom samarbetet får ni läsa nyheterna och spelrecensionerna före alla andra. Redaktionen för High Score Express ska försöka göra bilagan så Amigaorienterad som möjligt.

Det totala sidantalet i tidningen med bilaga ökar från 72 till normalt 80 sidor. Av dessa utgör Datormagazin minst 48 sidor med renodlat Amigamaterial, precis som tidigare.

Jag vill understryka att Datormagazin och High Score Express är två separata tidningar som ska leva sida vid sida och utvecklas var för sig. Genom samarbetet blir dock båda tidningarna ekonomiskt starkare, vilket är ett krav för överlevnad i dessa tider av lågkonjunktur.

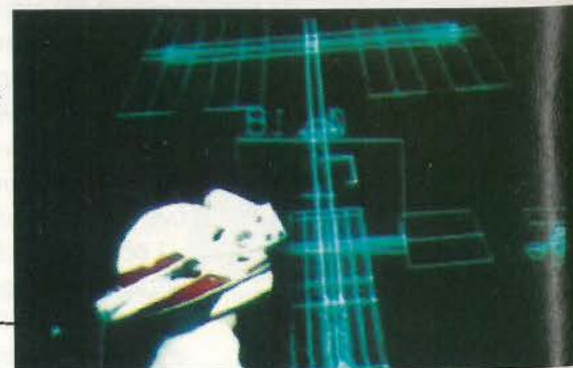
I och med förändringar har vi också kunnat öka det totala antalet färgsidor ordentligt. I stort sett alla redaktionella sidor kommer i fortsättningen i fyrfärg och på bättre papper. Med andra ord bjuder vi på mer läsning och färg för samma peng.

Med förhoppning om trevlig läsning och på återhörande...

När Sollentuna-mässan öppnar sina portar för Spel&Dator -93, så är en cyberpunk-show en av de större händelserna. 200 kvadratmeter har artiserna till sitt förfogande, Läs mer om den kommande mässan på sidan **10**.

Virtual Reality är en teknik som fortfarande är i sin linda. Men fler och fler upptäcker vilka möjligheter VR ger. Mer om VR på sidan **8**.

Med FrameScanner kopplad till Amigan kan du plocka upp TV-bilden på skärmen med ett musklick. Samtidigt är FrameScanner en stereosampler och ett MIDI-interface. Den finns att beställa som byggsats, eller som färdig. Eller så kan man köpa lösa delar och bygga själv efter ritningarna på sidan 18. Själva reportaget börjar på sidan **16.**

Nu ser masken-spelet ut så här. Har du idéer om hur det kan förbättras så hinner du fortfarande vara med i den sista etappen. Slå bara upp sidan **31.**

Det italienska Personal Paint har sina begränsningar. Men det programmet klarar, klarar det bra. Se sidan **32.**

Digital Illusions har skaffat sig en ny logo. Läs mer om deras projekt på sidan **10.**

Ny häftig tävling: rita bästa bilden! Se sidan **40.**

Med OctaMED kan du styra synthar eller använda Amigans interna ljudkretsar. Se sidan **15.**

Commodore stympas ytterligare

DMz:s nya medarbetare

Namn: Jan Huss, 25.
Bakgrund: EP, Expressen, Aftonbladet.
Anställd som: Redigerare, layoutare.

Namn: Lars Zernell, 33.
Bakgrund: JH, Expressen.
Anställd som: Redigerare, layoutare.

Lars Molander, svenska Commodores VD, lämnar Commodore vid årsskiftet. Och för några veckor sedan slutade Commodores produktchef Niklas Persson. Kvar på Commodore efter årsskiftet blir bara marknadschefen Martin Sirc.

Varken Lars Molander eller Niklas Persson kommer att ersättas. Svenska Commodore ska efter årsskiftet skötas av en enda man, förre marknadschefen Martin Sirc.

– Distributionen av Amiga kommer att skötas från Danmark via fyra svenska grossister, berättar Martin Sirc. Själv kommer jag enbart att arbeta med marknadsföring och säljsupport till återförsäljarna. All administration och distribution till de svenska grossisterna ska skötas av danska Commodore.

Lars Molander.

– Vi gör det här för att bli mer kostnadseffektiva, precis som Sony och Apple, säger John Helmsöe-Zinck, VD för Commodore Skandinavia A/S, Commodores huvudkontor för skandinavien.

För några nummer sedan berättade vi hur svenska Commodore i somras minskade sin personal från tolv till endast tre man i samband med omfattande rationaliseringar av Commodore International.

Men den situationen blev inte långvarig. I mitten av september slutade produktchefen Niklas Persson. Vid årsskiftet beräknas Lars Molander avgå som VD.

Lämnar inte scenen

Men de två försvinner inte från Amigascenen. Lars Molander har startat ett eget företag döpt till ComCon Distribution Computer & Consoles. Han blir en av de tre grossister som svarar för distributionen av Amiga 600, Amiga 1200 samt CD32. Lars Molander ansvarar för Stockholmsregionen. Övriga grossister i Sverige blir O.S.S. för södra Sverige samt Datagrossisten i Sundsvall för norra Sverige.

"Vi anpassar oss till de beslut som tagits av Commodore inter-

– Vi anpassar oss till de beslut som har tagits av Commodore International i USA, säger Lars Molander. Men i princip tar vi över Commodores gamla roll i Sverige. Jag tror ju på produkterna och Amigans framtid.

Niklas Persson, produktchef hos Commodore, har redan gått till Karlberg & Karlberg, som nyligen övertog distributionen av Amiga 4000.

Samtidigt ändrades Commodores garantibestämmelser, som i fortsättningen bara blir 1-åriga. Konsumenterna kan dock mot en extra avgift teckna en 4-årig tilläggsgaranti. Gamla typen av garantibevis gäller inte längre.

Christer Rindeblad

Blastern pratar snabbare

Det tyska företaget bsc meddelar att mjukvaran för deras ISDN-kort ISDN-Master och ISDN-Blaster har kommit i nya versioner. För ISDN-Masters del är man nästan klar med den slutgiltiga versionen av telefonmjukvaran. Den senaste versionen av drivrutinen är 1.56 för ISDN-MAster och 5.80 för ISDN-Blaster.

Info: bsc, Tyskland
Tel: 00949-89-357 130 0
Fax: 00949-89-357 130 99

Bsc kan även nås via Internet/Usenet:
Support: support@bscnov.bsc.sub.com
Development: research@bscnov.bsc.sub.com
Sales: sales@bscnov.bsc.sub.com
Public Relations: pr@bscnov.bsc.sub.com

Film på CD32 till jul

Lagom till årets julhandel släpper Commodore en rad nyheter, bland annat den efterlängtade FMV-modulen till CD32.

Commodore verkar ha fått eld i baken det sista halvåret. När man i somras släppte nyheten om sin nya CD32 kom det som en chock för både Nintendo och SEGA. SEGA hade bara några månader tidigare förklarat att det var omöjligt att bygga en CD-baserad 32-bitars spelkonsoll till ett rimligt pris inom de närmaste åren.

Och nu slår alltså Commodore till igen. I slutet av november släpper man dels en speciell CD32-drive som gör att Amiga 1200- och Amiga 4000-ägare ska kunna köra CD32-spel. Priset på denna "drive" är inte klart, men hamnar troligen runt 2.500-3.000 kronor.

FMV – en ny standard

Men inte nog med det. Commodore har också lyckats få fram FMV-modulen till CD32 lagom till årets julhandel.

FMV står för Full Motion Video och är en ny standard för att lagra videofilmer på CD-skivor. De flesta filmbolagen kommer nästa år att börja leverera filmer på CD-skivor (döpt till video-CD) där varje CD rymmer 74 minuter film med bättre tekniskt kvalitét än VHS-banden. Två CD-skivor rymmer alltså en normallång film. I dagsläget finns det ett 20-tal filmer på CD. Paramount har beslutat att lansera alla sina storfilmer från 70- och 80-talet samt alla nyproduktioner på video-CD.

Med en FMV-modul inkopplad förvandlas CD32 till 90-talets videobandspelare! Priset för Commodores FMV-modul hamnar på runt 2.000 kronor. En CD32 med FMV-modul blir alltså billigare än många av dagens videobandspelare!

Enligt vad Datormagazin erfar planerar Commodore att i jul introducera ett paket med en CD32, en FMV-modul samt filmen Stark Trek för bara 6.000 kronor.

Christer Rindeblad
London, England

HA´KUL MED DIN DATOR!

Suncom´s marknadsledande joysticks har funnits på den svenska marknaden i snart tio år. Över tjugofem olika modeller finns att välja mellan till bla PC, Macintosh, hemdatorer och TV-spel, alla med samma genomgående goda kvalitet. Suncom är oocksà det joystickmärke som fått flest utmärkelser i svensk press och sålt mest ute i handeln. Det ser vi som det bästa betyg man kan få.

SEIKOSHA

Seikosha ingår i den stora Japanska gruppen Seiko som bl.a. gjort sig kända för sina högkvalitativa armbandsklockor. Kvaliteten är genomgående densamma för skrivargruppen Seikosha där också Epson ingår. I sortimentet finns bl.a. 9- och 24-nålars matrisskrivare likväl som färg- och bläckstråleskrivare. Dessutom finns den unika LT-20 modellen, en speciellt framtagen skrivare för Laptop datorer.

Adlib var först i världen med att lansera ljudkort till PC-datorer. Idag är de med och leder utvecklingen inom det vi allmänt kallar multi-media, ett område som har vuxit enormt bara de senaste två åren. Genom Adlib´s olika produkter kan du få 16-bitars stereoljud med 22 ljudkanaler, CD-ROM läsare, Videokort och mycket mer. För ytterligare Information kontakta din datorbutik.

DU FINNER VÅRA PRODUKTER I MER ÄN 200 VÄLSORTERADE BUTIKER, VARUHUS OCH STORMARKNADER.

DISTRIBUTÖR/GENERALAGENT:

INGENJÖRSFIRMA
INGEMAR BECKMAN AB

BOX 1102, 121 15 ENSKEDEDALEN TEL: 08 - 39 04 00 FAX: 08 - 649 70 20

Fler och fler upptäcker fördelarna med Virtual Reality. Nya användningsområden dyker upp hela tiden.

Pagestream försenas

Den nya versionen av DTP-programmet PageStream är försenad.

Version 3.0 kommer tidigast i slutet av oktober meddelar den svenska importören ProComp.

Fixa en grafisk aktieanalys

Från Tyskland kommer programmet MXM Chart 3.0. Med programmet kan man göra grafisk analys (chartanalys), fundamentanalys och depotförvaltning av aktier.

Pris: ca. 2500 kr
Info: O. Paesler & O.Barthel GbR
Tel: 00949-511-446 376

Virtual Reality hittar nya världar

BBC News har börjat med Virual Reality i sina sändningar.

Nya filmer på VR-tema planeras och ett företag erbjuder VR-världar online.

VR är verkligen inne.

Sammankopplingar av virtuella världar via teleförbindelser är verkligen inne just nu.

Till exempel håller invånarna i Biosphere 2 (den där jättelika glaskulan i Arizonaöknen där ett gång forskare och andra valt att tillbringa ett antal år) just nu på att bygga virtuella världar inuti Biosphere. De planerar att bjuda in folk via Internet, så att de inspärrade kan skaka hand med alla utanför deras kula. Det skulle ske med hjälp av en "Power Glowe" som tar emot signaler via tele- och datanät.

Andra som arbetar med just VR och nät är The Diaspar Virtual Reality Network BBS. De erbjuder multimedia VR-världar ➔

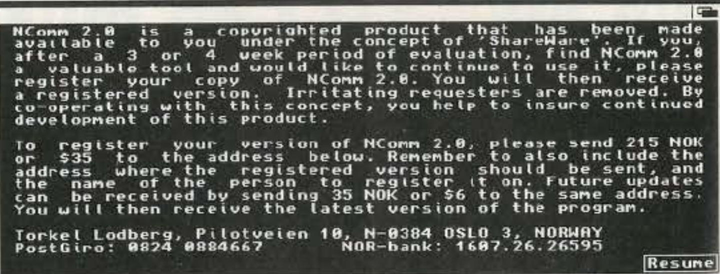
Billigt register ska täcka allt

För de som är i behov av ett enkelt registerprogram som inte spränger hushållskassan finns nu ett svenskt alternativ. Programmet heter AIS (Amiga Isam System) och innehåller en databashanterare, formuläreditor, listeditor, registreringsrutin, listrutiner, säkerhetskopiering, konverteringsrutin mm. Det ska täcka i stort allt som behövs för amatörens registerbehov.

Pris: ca. 300 kr inkl moms
Info: Göran Gustafsson, Brogränd 1E, 641 45 Katrineholm

Nytt, svenskt registerprogram för den vars fickor inte är fyllda med guld.

Denna trista påminnelse kan du nu bli av med.

Registrera dig – slipp problemen

Alla som vill registrera packningsprogrammet LHA kan göra det nu via AUGS ShareWare Center. Registreringen kostar 100 kronor (85 kronor för AUGS-medlemmar). Registrerar man LHA får man en personlig version av programmet direkt i brevlådan. När nästa version av LHA är färdig får man även den hemskickad helt automatiskt. Pengarna sätts in på PG-81 72 97-5. AUGS representerar Stefan Broberg (programmeraren) i Norden.

Om man vill slippa alla otrevliga fönster i NComm som påminner om att man inte har registrerat programmet kan man få en personlig kodad version av NComm via AUGS Shareware Center. Registreringen sker genom att sätta in 200 kronor på PG 81 72 97-5. AUGS representerar Torkel Lodberg (programmeraren) i Sverige.

"BBC News låter nyhetsuppläsarna sitta i en VR-miljö. De utnyttjar samma teknik som användes i filmerna om Stålmannen och Roger Rabbit"

Piratkoierare dömd till böter

En 28-årig Karlskogabo dömdes nyligen till dagsböter och skadestånd för piratkopiering.

28-åringen hade bl.a. kopierat och sålt 30 exemplar av CAD-programmet Dynacad till Atari ST och Amiga plus en mängd spel. Tingsrätten ansåg brottet grovt och dömde mannen till 140 dagsböter (ca 12.000 kr) samt skadestånd på en kvarts miljon kronor till importören för utebliven försäljning.

CD32 blir 500 kr dyrare

Commodors nya maskin CD32 som släpps i dagarna kommer att kosta 4000 kronor istället för utsatta 3500 kronor.

Anledningen är att det engelska pundet blivit dyrare.

Dessutom kommer inte Jurassic Park att släppas till CD32. Köparna får istället nöja sig med spelen Digger och Oskar.

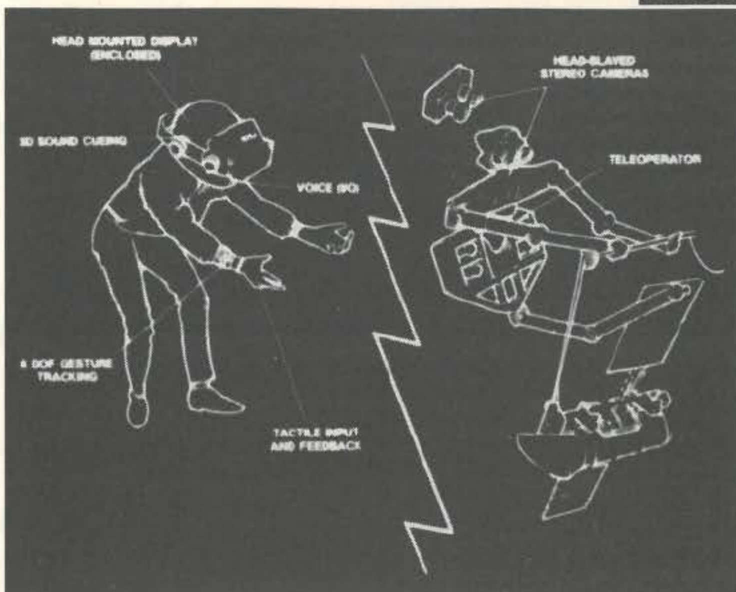
online. För att överföra dem via vanliga modem utnyttjar de public domain program kallade Virtual Object Interactive Dictionaries (VOID). Dessa VOID överför bara skillnaden i scener – maskiner och programvara i varje ände av förbindelsen fyller i hålen för att bygga en full virtuell miljö. Den fjärde juli i år släpper de sin första CD-ROM med VOIDs.

Två nya VR-filmer

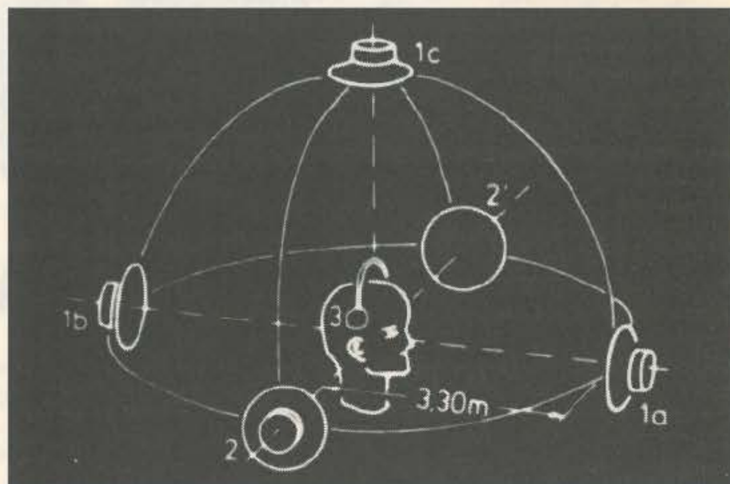
Männen bakom filmen Lawnmover Man, Brett Leonard och Gamel Everett arbetar just nu med två nya VR-orienterade filmer: Lawnmover Man 2 och The Immortals. Och killen som var med att utveckla datahandsken och grundaren av VPL, Jaron Lanier, arbetar med vad han kallar för "voomies". Det betyder Virtuel movies och är tänkt att underhålla en hel publik med bildskärmar för ögonen. Det rör sig inte om filmer, utan snarare om uppträdanden, en ny typ av ståuppkomik, där en aktör blir till exempel ett virtuellt djur eller andra varelser i världen som åskådarna ser.

Från och med den 13 april låter BBC News sina programuppläsare sitta i VR-miljö. Alla studiobilder man ser i TVn är skapade i en Silicon Graphics-dator med programmet Vertigo. Under sändningen sitter alltså nyhetsuppläsaren i en tom studio med fjärrstyrda kameror. BBC utnyttjar alltså samma teknik som man använde i filmer som Stålmannen och Roger Rabbit. BBC har valt olika typer av glas vara sitt genomgående tema i VR-nyheterna.

Håkan Borgström
VetenskapsJournalisterna

Snart kommer "Voomies" dvs Virtual movies. Tanken är att underhålla en stor publik som sitter med bildskärmar framdör ögonen.

Koss nya högtalare slås av automatiskt när ljudsignalen försvinner.

Nytt ljud från Koss – förstås

Från Koss kommer ännu en datorhögtalare i HD-serien. HD/6 har inbyggda förstärkare med omkoppling för dynamisk basförstärkning och separata volymkontroller. Högtalarna aktiveras automatiskt vid inkommande musiksignal och slår av när ingen musik finns.

Strömmen får högtalarna från fyra 1,5 V batterier eller en 6 V DC-adapter. Högtalarna är magnetiskt avskärmade för att inte störa bildskärmen. HD/6 har ett frekvensområde mellan 50 och 20000 HZ och en maximal uteffekt på 15 W.

Pris: 1495 kr inkl moms
Info: Ljudman AB
Tel: 031-19 84 84

Bli din egen lyckas typsnitts-smed

Programmet TypeSmith som är till för att konvertera och bearbeta typsnitt har kommit till Sverige. Bl.a. ska man kunna ladda in IFF-bilder och låta programmet konvertera bilden till ett typsnitt.

Info: Procomp
Tel: 0472-708 45

Fler färger och snabbare

Ritprogrammet TruePaint finns nu i en version för grafikkortet Picasso-II. Tillsammans med Picasso-II kan man alltså nu rita med 16 miljoner färger med TruePaint. Tidigare arbetade programmet bara internt i 24-bitar och visade på skärmen det som Amigan klarade av. Genom att programmet nu helt jobbar i 24-bitplan blir arbetet mycket snabbare.

Info: bsc, Tyskland
Tel: 00949-89-357 130 0
Fax: 00949-89-357 130 99

Cyberpunk på datormässan

Cyperpunk blir temat för årets upplaga av mässan Spel&Dator i Sollentuna den 5-7 november.

- Förutom allt som de 20 utställarna bjuder på kommer det att arrangeras en stor cyberpunktshow, "The return of Cyberia", avslöjar projektledaren Åke Pettersson.

FOTO: Susanne Wahlström/Pressens Bild (Bilden är datorbehandlad)

"The return of Cyberia", en cyberpunkshow arrangerad av en grupp från Konstfack blir den stora happeningen på Spel&Dator -93.

Det är ju snart ett år sedan som det var premiär för Sveriges första riktiga datorspelsmässa, Spel&-Dator som arrangerades på Sollentunamässan norr om Stockholm. Mässan, som kördes samtidigt med Lek&Hobby och SerieExpo, lockade förra året 33.000 besökare under tre dagar.

- Det var rekord för oss, säger Åke Pettersson. Även i år bjuder vi på trippelmässa. Men i år räknar vi med ännu fler besökare, upp emot 35.000 besökare, eftersom det blir ännu fler spännande arrangemang.

Lek&Hobby kommer bl.a. att bjuda på en jättelik modelljärnväg och SeriExpo kommer att bjuda in en rad kända serietidningsprofiler.

Spel&Dator, som är ett samarrangemang mellan Datormagazin och Sollentunamässan, kommer liksom förra året att profileras starkt kring datorspel i alla dess former.

- Förra året var ju en del tunga bolag tveksamma eftersom ingen visste vad mässan skulle innebära. Ändå deltog bolag som Commodore och SEGA.

Men i år, efter fjolårets succé, är det annorlunda. Nu kommer även Nintendo och Microsoft (som i år satsar stenhårt på sina nya datorspel till PC). Importören av Macspel, IQ Media, kommer också att finnas på plats. Plus ett 30-tal andra utställare som Landbergs, Softler Software, Spelhuset, Poppis&Lek, Elevdata samt en rad datorföreningar. Bl.a. SVEROK, en nybildad riksorganisation för rollspel, konfliktspel och datorspel!

- SVEROK är erkänd av Statens Ungdomsråd och finansieras med skattemedel, säger Åke Pettersson.

Dessutom kommer besökarna att få testa en paintbollbana där det gäller att forcera en massa hinder under beskjutning.

Den riktigt stora nyheten för i år är dock en cyperpunkshow.

- Bakom den står Per E. Rikson från Konstfack som tidigare arrangerat något han kallar "Cyberia", en show som ska visa vad cyperpunk verkligen är i form av musik, mode, datorer och multimedia, berättar Åke Pettersson.

- Vi har avsatt 450 kvm för deras show "The return of Cyberia". Jag tror det kan bli en mycket intressant och annorlunda happening.

Christer Rindeblad

DI:s dagbok

Andreas Axelsson

Fredrik Liliegren

Nu avbryter Digital Illusion arbetet med sitt planerade datorspel "Malfunction". Programhuset 21st Century Software vill istället att de gör Pinball Dreams 3!

Det avslöjas i det 9:e avsnittet av Digital Illusions dagbok, där du kan följa arbetet bakom kulisserna för Sveriges mest framgångsrika spelprogrammerare.

Tisdag 24/8. Skruvade sönder min playwoodmonterade CD32. (Ett tidigt utvecklarexemplar. Man skall inte skruva sönder nya saker, då försvinner garantin.) Jag och Micke ska bygga in den i plexiglas och sätta på lite lysdioder för att öka imponansen något. Jag kommer nog bara att använda den som CD-spelare, eftersom den inte är riktigt samma maskin som produktionsversionen. Jag får ta och köpa mig en riktig så fort det går att få tag på en.

Onsdag 25/8. Verkar som om vi får lägga Malfunction på hyllan nu. 21st har börjat planera för att själva ta fram Pinball Illusions, men det kan vi inte acceptera och för övrigt så skulle det bli värdelöst om de försökte sig på det. Så tillbaka till korset. Mer flipper.

Torsdag 26/8. Fyllde två A4 med specifikationer på Pinball 3. Får vi in alla nya saker så kan vi göra The Twilight Zone utan problem. Synd bara att Williams förmodligen inte är så pigga på att släppa ifrån sig den licensen. Inte gratis i alla fall...

Fredag 27/8. Oh, jag skäms så. Vi har köpt en PC. Jag får skylla på att det mig veterligen inte finns några utvecklingssystem för Megadrive på Amigan. Och på att vi måste kunna spela PC-versionen av Pinball. Men den får då inte stå i mitt rum, den saken är klar.

Måndag 30/8. Fick senaste versionen på spelet HardCore av Bosse. Snacka om skillnad sen sist. Spelet är asläckert. Jag spelade hela dagen på level 1 och jag har inte hittat alla saker ännu. Man hittar nya saker och rum varje gång man spelar. Man kan skjuta hål i vissa väggar nu också. Det kan ge tillgång till mängder med extraliv, bomber och inte minst extra tid. Dessutom var det gott om olika vapen.

Tisdag 31/8. Räknade på bollbanor och vinklar till Pinball 3 hela dagen.

Torsdag 2/9. En ny förmåga hälsade på. En kille som programmerar på Mastersystem och GameGear. Han var intresserad av att göra Benefactor på de systemen. Han visade en del vad som gick att göra och vad han hade gjort tidigare. Fredrik fick i uppgift att ta reda på om Psygnosis (eller någon annan) skulle vilja ha någon eller båda av dem.

6/9-12/9. Förutom att inviga vårt nya hus i Växjö, där Bosse, Thomas, Olof, Patrik och Jocke skall bo, så har jag gjort strukturer och definitioner till Pinball 3. Tänkte försöka få allting rätt första gången, för en gångs skull. Dessutom var det Teknisk Mässa i stan, så jag gick runt och åt upp utställarnas karameller och drack cola hela tisdagen. Mässan var för övrigt skitkass.

13/9. Mortal Monday... Vi beslutade i dag enhälligt att lägga Malfunction på ett stort block av is, och göra en sista uppoffring för flippervärlden. Pinball Illusions är under utveckling. Definitivt. Så förmodligen fortsätter jag med dagboken, fast för Pinball istället.

Så här ser Digital Illusions nya logotype ut. Datormagazins läsare är de första som fått se den i Sverige!

Fotnot

Digital Illusions ägs av Andreas Axelsson 20, och Fredrik Liliegren 24. Båda kommer från Växjö. Tillsammans med Markus Nyström, Olof Gustafsson och Ulf Mandorff fick de sitt genombrott som spelprogrammerare med Pinball Dreams.

Digital Illusions är idag aktiebolag och har 12 projektanställda spelutvecklare.

VG bläddra till sid 19 för fortsättning →→

Mycket har förändrats med adressen är densamma:
Back-Chat, DMz, Box 12447,
102 29 Stockholm

BACK-CHATS

starring Brad

Brad S har ordet:

Eftersom både jag och Backchat har blivit seriösa och fullkomligt struntar i spel och andra lamersysselsättningar, så kommer starletter inte längre att få något spel. Starletter kommer istället att belönas med ett presentkort på 200 kronor. Så det så.

Fler nakna datorer

Rara "inte Sarah 2009"
Vi har nu prenumererat på DMz i tre år. Allt har varit frid och fröjd till vi fick våra labbar på nr 15-93. Snusk-räkan som ristade ner skämtet "Flera nakna tjejer i DMz" har tydligen mindre IQ än en nedlagd campingplats. Om det är nakna tjejer du vill se så inhandla en herrtidning och förvänta dig inte att hitta dem i DMz. Det är en datortidning och ingen billig porrblaska.

"Hämnarna från Snorretorp"

Bra talat. Det finns inte mycket som är mer sensuellt än en mörk kväll med levande ljus, en öppen eld som sprakar i TV:n (brasvideon du vet), romantisk technomusik på hög volym och en villig dator. Suck. Man sitter ju nästan här och blir romatisk.

Brad S, den ultimata romatikern.

Brad – en mutkolv

Hej ärade Brad S.
Jag har under en längre tid studerat edra insändare och kommit fram till att alla IQ befriade insändare ni tar in (som denna) endast tas in pga mutor och dylikt, t.ex den person som skickade in en CDTV för att bli starletter och få The Godfather som insändarhonorar. Vad jag kommer ihåg så blev han inte ens starletter (presenten var väl inte dyr nog) men ni behöll i alla fall mutan. Mina brev tar ni aldrig in men nu gör jag ett sista försök och hoppas att ni tycker om CD32an som jag bifogat. Som honorar vill jag då ha Flashback Amiga.

Mvh Nisse 4 år

Självklart behåller vi mutorna. Tror du att vi har köpt alla våra dataprylar? Du måste ju ha tandkräm i karotten. Anledningen till att du inte blev starletter var att du skickade med för lite spel. Sju stycken räcker inte. Förresten skulle jag behöva en extern speechsyncmodulator (den digitala versionen) till min dator. Muta mig med en sådan i nästa brev så kanske det får bli en starletter.

Brad S, mutbar.

Ge min son blod

Hallå Brad S.
Nu kommer snart min 13 årige son och vill ha ett blodigt datorspel i julklapp. Men jag har inga pengar. Snälla skicka ett köttslafsande spel till min son. Min son har nämnt spelet Körs ovs Äntjäntis.

Hällsningar "Min pappa".

Din 24 karats fullblodslamer. Skriva till min seriösa codingspalt och babbla om spel. Ha, vilket påhitt. Säg åt din snorjärs att leka bondgård med kottar och pinnar istället. Här ägnar vi oss bara åt seriöst användande av datorer.

Brad S, seriös dator användare.

★ Nästan en hel limerik

Det var en pojke från Skara
som ställde sin dator att vara
den samlade damm
dugligheten försvann
Nu har han inte ett skit

Aningen abrupt slut på limericken, men att ställa undan en dator är ju som att riva sönder ett presentkort på systembolaget.

Matte Amiga

Det där var den absolut sämsta limericken jag har hört. Var köpte du dina läroböcker i Svenska? På en loppmarknad i Kongo? "Limericken" stank som en självdöd skunk. Det är vokabulärt misshandlade texter som den där som får min gamla svensklärare att rotera som en fläkt i sin grav. Men en dator är ju för värdefull för att ställas undan. Att riva ett presentkort till systemet är dock helt okay. Det är bättre med presentkort på dataprylar.

Brad S, språkvårdare.

Varf r r det s h r?

"Läsbarheten i Datormagazin" Hur i helv— fungerar "Readability" i Datormagazin? Vilket r b st, utan , och eller med m rkliga surrogat som exempelvis _? F rklara g rna f r mig som r helt of rst ende.

Abaddon of Green Revolution

Det har vi redan publicerat när du läser det här. Så det så. Däremot kan jag lämna den egentliga förklaringen till den underliga stavningen i artiklarna. Vi ska börja sälja vokalglasögon. De är inte riktigt färdiga ännu, så den klarar bara å, ä och ö. Har man dessa glasögon på sig när man läser framträder vokalerna hur tydligt som helst. Sätt in 14000 kronor på mitt konto så skickar jag dig ett par. Annars kan du klippa ut och klistra in dessa på rätt plats: åååååå ääääääää ööööööö.

Brad S, tredimensionell.

FUNCOM Productions A/S er et selskap som utvikler spill på Super Nintendo, Sega Megadrive og ... Selskapet har pr. 1 September 1993 20 ansatte med en gjennomsnittsalder på 23 - 21 år. Administrasjonen består av tre personer, de øvrige ansatte dekker funksjonene som programmerere, grafikere og designere. Funcoms oppdragsmengde er økende, og firmaet trenger derfor folk innen programmering, grafikk og design.

FUNCOM

PROGRAMMERERE, DATAGRAFIKERE, GAMEDESIGNERE

Arbeidsoppgaver:

Programmerere: Må kunne utnytte maskinens hardware maksimalt. Lage rutiner og strukturer til relevant programvare.

Datagrafikere: Tegne bakgrunnsbilder og figurer til spillene.

Designere: Designe og utvikle nye spill på samtlige av maskinene.

Kvalifikasjoner:

Programmerere: Må kunne assemblerkode på en eller flere av følgende prosessorer, 6502, 68000 eller ARM og / eller programmeringsspråket C.

Grafikere: Bør ha erfaring med DeluxePaint på Amiga eller lignende billedbehandling og animasjons programmer på Amiga, PC eller Mac, gjerne også med 2D / 3D animasjon og / eller 3D modellering. Det er også en fordel om datagrafikerne har kjennskap til anatomi.

Designere: Bør ha kjennskap til spill på Sega, Nintendo, Neo-Geo og spilleautomater. Bør ha evne til å se hvilke elementer som skaper et godt spill, og kunne se hvordan et spill kan forbedres.

Vi tilbyr:

- Stillinger innenfor et ungt og kreativt miljø.
- Faglig utfordrende arbeidsoppgaver.
- Stillinger med utviklings- og avansemuligheter.

Vi imøteser skriftlig søknad snarest

Interesserte kan få ytterligere opplysninger om stillingene ved henvendelse til Andre Backen.

FUNCOM Productions *A/S, Langkaia 1, 0150 Oslo, Tel: +47 22420201, Fax: +47 22 420301*

Enda auktoriserade service center för Commodore i södra och östra Sverige

Service

Fasta servicepriser inkl moms exkl reservdelar. *Timpris

C64, 128	375:-	520, 1040ST	450:-
A5-600	450:-	Mega-TT	*550:-
A2-4000	*550:-	Laser	*550:-
Monitorer	450:-	Skrivare	450:-

HD till A1200

63Mb	2395:-
85Mb	3275:-
124Mb	4200:-

Fujitsu DL 1150
24-nåls färgskr.
Klarar A3.
2-års garanti.
4195:-

Vi säljer Reservdelar och Fujitsu skrivar sortiment

Mr.DATA AB

MICRO RESOURCE DATA

Isafjordsg. 7A
KISTA
08-750 51 59

Österg. 11
MALMÖ
040-97 44 00

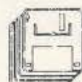
AMIGA

Amiga 600	1995:-
Amiga 600 HD	3395:-
Amiga 1200	4295:-

SKRIVARE

Panasonic KXP 2180	1995:
Panasonic KXP 2123	2995:-
Färgtillsats 2180-2123	595:-
Fujitsu DL 1150c	3595:- inkl färg

DISKETTER

Maxell MF2-DD	100st	695:-
Maxell MF2-HD	100st	1180:-

Diskettbox 80 95:-
Diskettbox 40 65:-

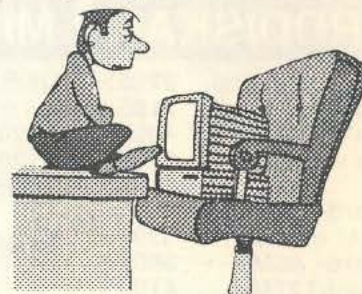
Printerkabel	99:-
Printerpapper 1000 ark	149:-
Printerställ	69:-

JOYSTICKS

Tac.II	129:-
The Bug	149:-
Bat Handle	249:-

Faxmodem UFOMATE PC/Amiga 3995:-

PC

486 sx-25 4 mb ram 120 Hd 14" svga
486 sx-25 4 mb ram 250 Hd 14" svga
486dx/33 4 mb ram 120 Hd 14" svga
486dx/33 4 mb ram 250 Hd 14" svga

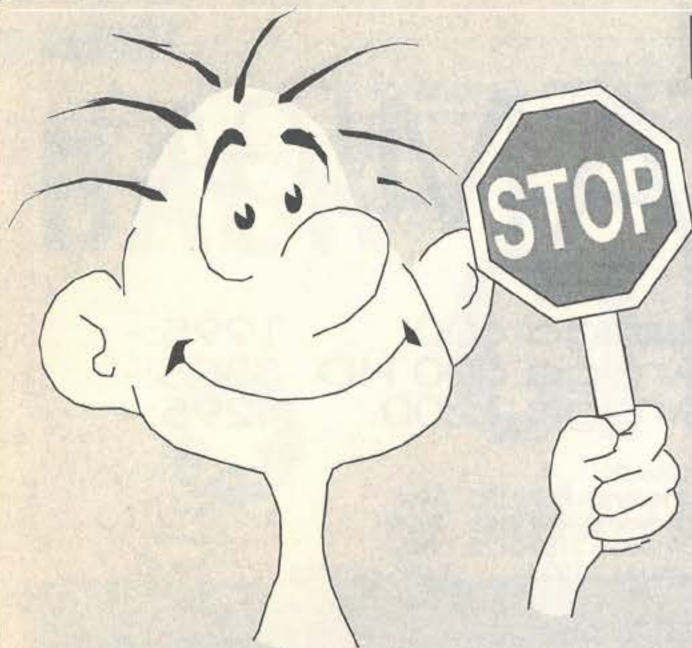
Från 11245:-

Vi har även andra tillbehör för Amiga och Pc

MITTEX

BOX 47
840 10 LJUNGAVERK

TEL: 0691-32095
FAX: 0691-32395

Köpa?
Amiga
Hårddisk
Minne
Vi hjälper dig!

Amiga 1200	4395:-
Amiga 1200-60	6495:-
Amiga 1200-80	7295:-
Amiga 1200-120	7995:-
Mon. C1940	4245:-
Mon. C1942	4995:-
Amiga 4000	RING
Amiga 1200-170	7995:-

De första 50 Amiga1200 får gratis HardPack!!

HÅRDDISKAR

60Mb till Amiga1200	2295:-
80Mb till Amiga1200	3195:-
120Mb till Amiga1200	4095:-
170Mb till Amiga1200	5495:-
RocHard till A500, 0-8Mb minne SCSI & AT interface	1995:-
RocHard- 85Mb	3695:-
RocHard-127Mb	4195:-
RocHard-170Mb	4795:-
RocMate 3.5" hårddisk låda för SCSI med nätdel.	1295:-
RocMate- 85Mb	2895:-
RocMate-127Mb	3395:-
RocMate-170Mb	3995:-
Trifecta-500LX till A500 snabb SCSI-II kontroller, 0-8Mb	2695:-
Trifecta-127Mb	4795:-
Trifecta-170Mb	5395:-
Trifecta-2000LX till A2000 SCSI-II kontroller, 0-8Mb	1995:-
Trifecta-127Mb	4095:-
Trifecta-170Mb	4695:-
AdIDE Internt IDE AT interface till A500/2000 för 3.5" och 2.5" HD.	
AdIDE-2 för 3.5"	1245:-
AdIDE-2 för 2.5"	1445:-
Novia Internt hårddisksystem till A500. Tyst och snabb.	
Novia 60Mb	2995:-
Novia 80Mb	3895:-
Novia120Mb	4695:-
Novia170Mb	5995:-
85Mb ELS SCSI 3.5"	2295:-
127Mb ELS SCSI 3.5"	2895:-
170Mb ELS SCSI 3.5"	3595:-
240Mb ELS AT 3.5"	4295:-

MINNESEXP.

DKB 1202 intern 32bitars minnes kort till A1200 med klocka	1495:-
A1202-1Mb	2695:-
A1202-4Mb	3395:-
FPU68881 16Mhz	295:-
MegaChip 2MB Chip-mem till A500/A2000	1995:-
AdRam 505	429:-
AdRam 510+	545:-
AdRam 540/2MB	1995:-
DIP 4x256Kb-100ns	65:-
DIP 1x1Mb-100ns	81:-
ZIP 4x256Kb-80ns	98:-
ZIP 4x1Mb-70ns S/C	285:-
SIMM 9*512Kb-100ns	173:-
SIMM 9*1Mb-80ns	720:-
SIMM 36*256-70 2MB	1170:-
SIMM 36*1Mb-70 4MB	2550:-
SIMM 36*2Mb-70 8MB	4575:-

TURBO's

Derringer-030/25	RING!
med 2MB 32-bits minne	RING!
med 4MB 32-bits minne	RING!
med 8MB 32-bits minne	RING!
Derringer-030/50	RING!
med 2MB 32-bits minne	RING!
med 4MB 32-bits minne	RING!
med 8MB 32-bits minne	RING!
Twelve Gauge Till A1200 finns i 25 & 50 MHz	RING!

VIDEO/GRAFIK

FFV-2 Flickerfixer	2295:-
RocGen Plus genlock	1895:-
RocKey chromakey	2295:-
P.i.P picure in picture	1695:-

ÖVRIGT

LEGENDBALL Trackball 320dpi	495:-
RF332 Extern Disk/Amiga	795:-
RF382 Extern Disk/Amiga	895:-
RF362 Intern Disk/Amiga	845:-
KickBack Kickstartswitch	395:-
The Clock Intern klocka & kalender till A1200	325:-
SecureKey Hårdvarulås till A2000/A3000	895:-

ATARI

SCSI-kontroller från ICD

Link Interface	1395:-
Link / 42MB & Låda	4195:-
Link / 120MB & Låda	5295:-
Minnes expansioner och andra tillbehör finns i lager	RING!

Auktoriserad Serviceverkstad Commodore Amiga & Atari PC/AT
Kunskap
Erfarenhet
Support
Reparationer
Reservdelar

TRICOM data

BUTIK I STOCKHOLM
St' Eriksplan, Birkag. 17
Mån - Fre...10:00 - 18:00
Lör.............10:00 - 14:00

TRICOM data AB
Birkagatan 17
113 36 STOCKHOLM
Tel.............08-736 02 91
Fax.............08-736 02 93

Alla priser är inkl. moms. Ev. frakt tillkommer. Reservation för prisfel. Vid skriftliga beställningar komplett adress och tele. Öppet köp enligt överenskommelse.

Gör egna musikvideos med CD32

DET FÖRSTA

nyttoprogrammet till CD32 blir VideoCreator från Almathera. Med programmet producerar man egna musikvideos genom att kombinera bilder och animationer i AGA-kvalité. Det man har skapat kan sedan bandas till en vanlig videobandspelare.

Info: Almathera, England
Tel: 00944-81-683 64 18

Kinnunen utvecklade

Teijo Kinnunen är en av dem många som utvecklat Tracker-konceptet till vad det är idag.

Hans första Tracker, MED (Music EDitor), kom 1989 och har alltsedan dess utvecklats i nya versioner. Den senaste version har bytt namn till OctaMED och man kan nu utnyttja åtta spår (tracks) för att göra musik.

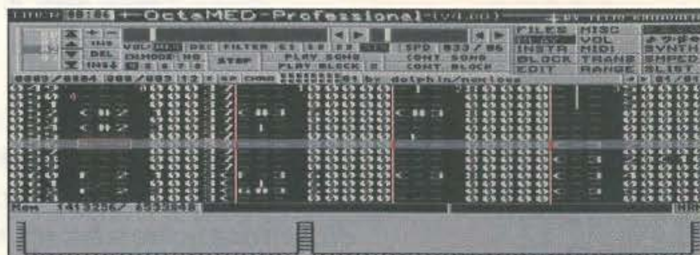
Musikprogrammet

OctaMED – värt att notera

"Utmärkt för den krävande amatörmusikern"

OctaMED, ansedd som det bästa sättet att göra musik på Amigan, har kommit i en ny version.

Den är lite tungjobbad men ger väldigt mycket för pengarna.

I Amigans begynnelse fanns det inget bra och bekvämt sätt att skriva musik till Amigan. När SoundTracker v1.0 kom revolutionerades musikskapandet och "Trackern" blev snabbt standard för spel- och demomusiker. OctaMED Pro v.4 kommer på en diskett och för en extra penning tillkommer tryckt inbunden manual. Denna är välplanerad och skriven på lättläst engelska (manualen finns även som textfil.)

Skärmar och paneler
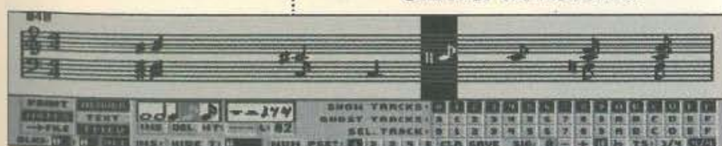
Väl inne i programmet möts man av Block editorn (där all notdata programmeras) och menypanelen som ger tillgång till alla delar av programmet, såsom filhantering, instrument, sampler, MIDI mm.

Detta system kan ge upphov till en viss förvirring och en tid av frustrerat klickande mellan panelerna men som tur är finns snabbvalskommandon för de flesta funktioner.

Från filpanelen sköts all laddning och lagring av sånger och ljud. OctaMED kan ladda och spara sånger med eller utan instrument, Midi-information eller i SoundTracker-format.

När det gäller ljuden arbetar OctaMED i första hand med IFF8svx eller Raw-samplingar men klarar även syntetiska ljud (vågformer), hybrider (samplade ljud som kan editeras på ungefär samma sätt som syntetiska.) och MIDI. Detta är en stor fördel gentemot Sound/Noice/ProTracker som endast arbetar med samplingar. Fördelarna med syntetiska ljud är att de tar upp väldigt lite minne, har högre oktavbredd, kan programmeras för en rad effekter och loopas på flera ställen inom ljudet.

Skriver ut noterna

Man kan se och editera musik i vanlig notskrift. Det går också att skriva ut musiken som noter eller i blockformat.

Något som saknas i andra Trackers är återgivningen av musiken i form av notskrift. I "Graphic Notation Editor" kan man se och och även editera musiken i vanlig notskrift. Härifrån finns också möjligheten att skriva ut musiken som noter eller i blockformat.

I sampleditorn, som i mångt och mycket påminner om Audiomaster, editerar man samplingar grafiskt. Här klipper och klistrar man i ljuden, ställer in volymer, mixar, sätter loopar, lägger på echo och andra effekter mm. och naturligtvis (med hjälp av en sampler) kan man spela in ljud från en extern ljudkälla.

OctaMED har en funktion inbyggd som kallas "Channel-Splitter". Denna funktion gör det möjligt att spela upp till åtta ljud samtidigt, därav namnet Octa... som betyder just åtta på latin. Nackdelarna med detta är dock att ljudkvaliteten försämras något, musiken kräver en massa extra Cpu-kraft (Inget för spel och demos mao.) och att MIDI-funktionerna stängs av.

Kör man däremot med fyra ljudkanaler finns sexton MIDI-kanaler tillgängliga. MIDI-panelen erbjuder de flesta funtioner för att skicka noter och kommandon genom ett MIDI-keyboard. OctaMED Pro erbjuder bla. en MIDI-Message editor, MIDI-map editor och möjlighet att spela in SysEX meddelanden.

Sätt ihop flera sånger

Något jag tyckte om var att programmet kan hålla flera sånger samtidigt i minnet. Möjligheten att sätta ihop flera sånger till en finns men är tyvärr begränsad till samma ljuduppsättning.

OctaMED stödjer även programmerare och på disketten finns förutom "playrutiner" även includefiler mm. för både C- och assemblerprogrammering. Inget bök alltså om man vill ha sina låtar i egna program.

Vill man bara lyssna på musik finns ett modul-uppspelnings programmet, OctaPlayer, på disketten. På så sätt slipper man ladda in OctaMed bara för det.

Användarvänligheten kan, i mitt tycke, förbättras avsevärt men pris/prestanda är utmärkt och OctaMED Pro ger stor kontroll över musiken i form av funktioner, effektkommandon, syntetiska ljud, upp till åtta ljudkanaler, MIDI support mm som inte finns i andra Trackers på marknaden idag. OctaMED Pro är ett program för den lite mer krävande amatörmusikern som vill köra MIDI integrerat med samplingar utan att tömma plånboken. För er som är intresserad av OctaMED men inte vill slänga ut de få hundralappar programmet kostar finns det en lite mindre fritt distribuerbar version kallad OctaMED V2.00 på Fishdisketten 840.

Anders Ramsay

Vid första anblicken verkar OctaMED Pro väldigt plottrigt och krångligt att arbeta med. Detta lossnar till en viss del efter en tid men vissa irritationsmoment kvarstår tex. att det inte från filväljaren går att dubbelklicka och ladda in en låt och att programmet ibland låser sig när man på felaktigt sätt försöker utföra vissa funktioner.

Octamed Pro v4

TOTALT

Pris/Prestanda

Dokumentation

Prestanda

Anv.vänlighet

SKRÄP – DÅLIGT – GODKÄND – BRA – UTMÄRKT

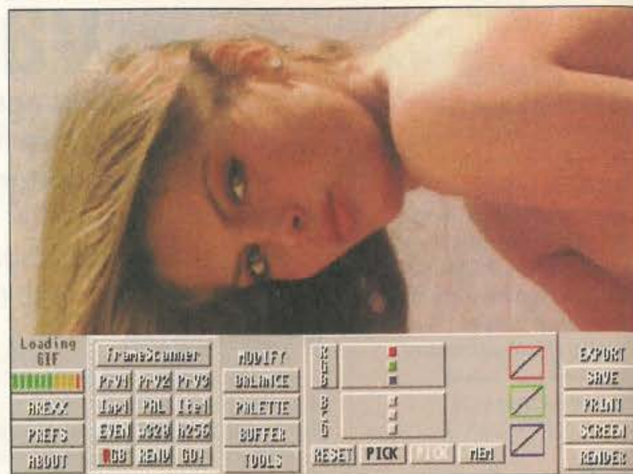
Utrustningskrav: Minst 1MB minne
Kompatibilitet: Alla Amigor
Dokumentation: Engelsk
Version: v4 Professional
Pris: 230 kr inkl moms (manual+80:-)
Kopieringsskydd: Nej
Tillverkare: Teijo Kinnunen, Ray Burt-Frost
Recensionsex. från: Amisound, Källvägen 14, 856 51 Sundsvall

FrameScanner

Multimedia i en liten ask

Om man nu inte bara vill sitta där och nöta på joysticken framför sin monitor, vad är då intressantare än att kunna ta in bilder från familjens videokamera, sampla ljud från stereon eller styra synthen?!

Kan man dessutom lära sig lite elektronik på köpet så är väl saken klar.

I programvaran till FrameScanner kan man ställa in kontrast och ljusstyrka, balansera färger, klippa och skala om bilder m.m. Programmet klarar Amigans alla upplösningar, alltså även HAM8 och VGA.

FrameScanner kan, trots att det är en avancerad konstruktion, byggas av nästan vem som helst som kan hantera en lödkolv. Det krävs inte några extrema förkunskaper i elektronik, men man lär sig en del under bygget.

Vad viktigare är: den är mycket snäll mot Amigan - man är tvungen att klanta sig riktigt rejält om man ska kunna skada sin dator.

Avancerad A/D-omvandlare

FrameScanner föddes ur idéen att göra den optimala videodigitizern och ljudsamplern i ett. Och ska man göra en optimal 8-bitars ljudsampler så kan man givetvis inte kompromissa med A/D-omvandlaren.

De flesta av marknadens samplers innehåller inte ens en sample'n'holdkrets som låser signalen under omvandlingen. Det betyder att ljudsignalen ändrar sig samtidigt som A/D-omvandlaren håller på och omvandlar den vilket ger felaktiga omvandlingsresultat (läs: brus).

40 MHz FLASH

Det finns bara en sak att göra: satsa på en äkta FLASH-konverter som översätter alla 8 bitarna på en gång. Så släng er nu i väggen alla ni som skryter om att er sampler klarar 800 kHz eller så - FrameScanner klarar 4000 kHz minimum. Ja, 40 MEGA-Hz! Nåväl, nu klarar inte ens en Amiga 4000 att sampla så snabbt, men för ljudkvaliteten har det alltså trots allt betydelse.

Ska man digitalisera video är det förstås ännu viktigare att varje omvandling sker ögonblickligen eftersom signalen ändrar sig så snabbt. Trots detta finns i de vanligaste videodigitizerna ingen äkta 8-bitars FLASH-omvandlare, utan man har snålat och bara nöjt sig med sample'n'holdteknik som i de dyrare ljudsamplerna. FrameScanner har kristallstyrd heldigital horisontalpositionering vilket ger mycket hög precision. FrameScanner hinner dessutom med tre omvandlingar åt gången på varje videolinje vilket alltså gör den tre gånger snabbare än DigiView och liknande slowscan-digitizers.

Bild på skärmen

Snabbheten har en helt avgörande betydelse när man ska ställa in kameran på det man vill digitalisera, justera kontrast och så vidare. I DigiView och många andra digitizers är man tvungen att koppla om videosignalen direkt till monitorn varje gång man ska ställa in kameran.

Stereosampler
Videodigitizer

Om man har FAST-MEM i datorn kan man se bilden rörlig direkt på datorskärmen. Visserligen ganska fattigt i 16 toners gråskala och en bild per sekund, men ändå fullt tillräckligt för att man ska kunna rikta in kameran, ställa in zoom, ljusstyrka, ändra lampor så att reflexerna försvinner och så vidare. Det är faktiskt en ovärderlig funktion som alla med DigiView drömmer om.

Själv har jag hela tiden en sladd från SCART-utgången på TV:n i rummet brevid. När JAS-krascher eller annat hörs från TV:n så räcker det med ett musklick så får jag upp TV-bilden direkt på datorn och kan följa med vad som händer.

Två videoingångar

Till skillnad från de flesta digitizers så har FrameScanner två ingångar. Man kan alltså ha en videokamera och signalen från ➜

TV-program om datorer

Nu har TV-programmet om datorer, "Nattvirus", börjat sända igen på TV5 Nordic.

Nattvirus sände i våras och lockade över 60.000 tittare genom en kombination av utbildning och underhållning. Under hösten kommer man att ta upp ämnen som datorn i skolan, det papperslösa kontoret, om datorspel fördummar samt datorn i hemmet. Nattvirus sänds varje lördag på TV5 kl 10.30 till 11.30

Nytt BBS-system på gång

Nikom är ett känt program bland modemande Amiga-ägare. Bland annat använder vi det på Datormagazin för vår BBS. Programmet utvecklades av **Niklas Lindholm** som en gång i tiden lärde sig C-programmering genom en C-skola i Datormagazin. Eftersom kraven på BBS-system växer hinner Niklas inte med utvecklingen själv längre. Därför bildades en svensk utvecklargrupp som ska göra ett helt nytt BBS-system, Nikom 2. Detta program kommer inte att ha några begränsningar längre när det gäller användargränssnitt både mot användaren (den som ringer) eller sysop. Det kommer alltså vara möjligt att t.ex. ha både menystyrning eller kommandostyrning (som det är idag). Hela programmet kommer att vara uppbyggd kring ett bibliotek (library) som andra program kan kommunicera via. I utvecklargruppen ingår Niklas Lindholm, **Christian Almgren, Tomas Arvidson, Christer Gessler, Bo Liljegren, Anders Lindgren och Erik Lundevall.** Alla är medlemmar i Amiga-föreningen SUGA och flera av de är medarbetare för Datormagazin.

Uppslagsverk och dinosaurier till CD32

Inom kort släpper engelska Optonica det första CD-baserade uppslagsverket till Amiga CD32. Skivan heter Inside:Technology och ingår i en serie av skivor som är planerade. Inside:Technology handlar om vardagsteknologi från kulspetspennan till rymdfärjan. Skivan beskriver över 260 föremål med hjälp av bilder, fotografier och animationer.

Också den rådande dinosauriefebern (inte ens en hamburgare får man äta i fred /red.anm.) har drabbat Optonica. Urtidsödlorna invaderar nu Amiga CD32 genom Inside:Dinosaurs, ett annat uppslagsverk på CD från företaget. Skivan är gjord i samarbete med Natural History Museum i England.

Info: Optonica, England
Tel: 00944-455-558 282
Fax: 00944-455-559 386

videon inkopplade samtidigt och snabbt välja ingång programvarumässigt. Programvaran stöder DigiSplitt och andra kompatibla RGB-splitters som styrs programvarumässigt via joystickporten. Har man inte en sådan färgsplitter kan man ändå digitalisera i färg med hjälp av ett rött, ett grönt och ett blått färgfilter framför kameran. Då duger till och med en vanlig begagnad svart/vit bevakningskamera eller gammal hemvideokamera. Bildkvaliten blir faktiskt högre än på en färgkamera eftersom att en svart/vit kamera har högre upplösning. Precis som med DigiView kan man göra multipass-digitalisering med medelvärdesbildning för extra hög bildkvalitet.

Digitalisering går lika bra med videokameror gjorda för PAL- (Sverige och övriga västeuropa), NTSC- (USA, Japan) eller SECAM- (Frankrike, östeuropa) -systemen. Full overscan är förstås möjlig.

Mjukvaran

I programmet kan man balansera bildernas RGB-innehåll, ljusstyrka, kontrast och gammakorrigering. Programmet klarar att visa bilderna i alla Amigans upplösningar, alltså även de nya AGA-upplösningarna som HAM8 och VGA. Programmet kan ladda in samt lagra bilder i samtliga standard ILBM-format upp till 24-bitars ILBM24. Det ingår även loader- och savermoduler för GIF och Targa vilket är två användbara PC-bildformat. Programmet kan även användas för att klippa bilder, skala om bilder, reducera brus (median filter) och andra grundläggande digitala bildbehandlingsfunktioner.

Programmet är helt AREXX-kompatibel. Man kan t.ex. rikta kameran mot en blomknopp och skriva ett litet AREXX-script som digitaliserar en bild i timmen och få en animation av blomman när den öppnar sig. Viktigare är förstås att man kan få FrameScanner att arbeta direkt med ArtDepartment Professional, ImageFX och andra bildbehandlingsprogram. Digitizerprogrammet innehåller dock som sagt redan de viktigaste digitala bildbehandlingsfunktionerna, så det är absolut inget krav att man har ImageFX eller ADPro. 1 MByte RAM är däremot minimikrav. En snabb processor och FAST-RAM skadar inte, även om det går att digitalisera på en oexpanderad A600.

Ljud

FrameScanner kan även användas som midi-interface och stereosampler och är då kompatibel med alla vanliga program som Bars&Pipes, AudioMaster, ProTracker etc. Det är just MIDI- och samplingsdelen som beskrivs i kopplingsschemat på nästa sida.

Videodelen däremot kräver ytterligare ett antal IC-kretsar av vilka två är specialkretsar som inte går att köpa på normalt sätt. Dessutom arbetar videodelen med så hög frekvens (dubbelt så hög som själva klockfrekvensen i en normal Amiga) att det krävs ett kretskort med jordplan som är utprovade så att det fungerar. Jag provade själv att bygga prototypen med lösa trådar på en exprimentplatta och det fungerar inte.

Stereosamplerdelen med Midi går dock att bygga med enklare medel och rätt byggd står den sig väl i konkurrensen med de bättre 8-bitars-samplarna på marknaden. Även där gäller dock att man kan få en väldigt brusig och otrevlig sampler om man inte noga tänker på hur jordplan och trådar går i förhållande till varandra. Kretskortslayouten är av yttersta vikt i alla konstruktioner som innehåller en A/D-omvandlare. Att bygga med lösa trådar går alltså, men man får då räkna med en klart sämre ljudkvalité än vad denna konstruktion kan prestera.

Nästa sida: Ritning till MIDI- och samplings-delen!

Med FrameScanner kan du leka med bilderna från din senaste tripp till karnevalen i Rio eller från tecknade filmer på video.

OctaMED i version 5

Musikeditorn OctaMED finns nu i version 5. Den nya version har bland annat 64 MIDI-spår, dragmenyer, förbättrat samplingsprogram, möjlighet för att spara automatiskt. Handboken till OctaMED 5 ligger helt och hållet på diskett nu i form av hjälpfiler. Den svenska importören meddelar att hjälptexterna kommer att finnas på svenska inom kort. Den nya versionen kräver version 2.04 eller högre av Kickstart. (Du kan läsa om OctaMED version 4 på sidan 15.)

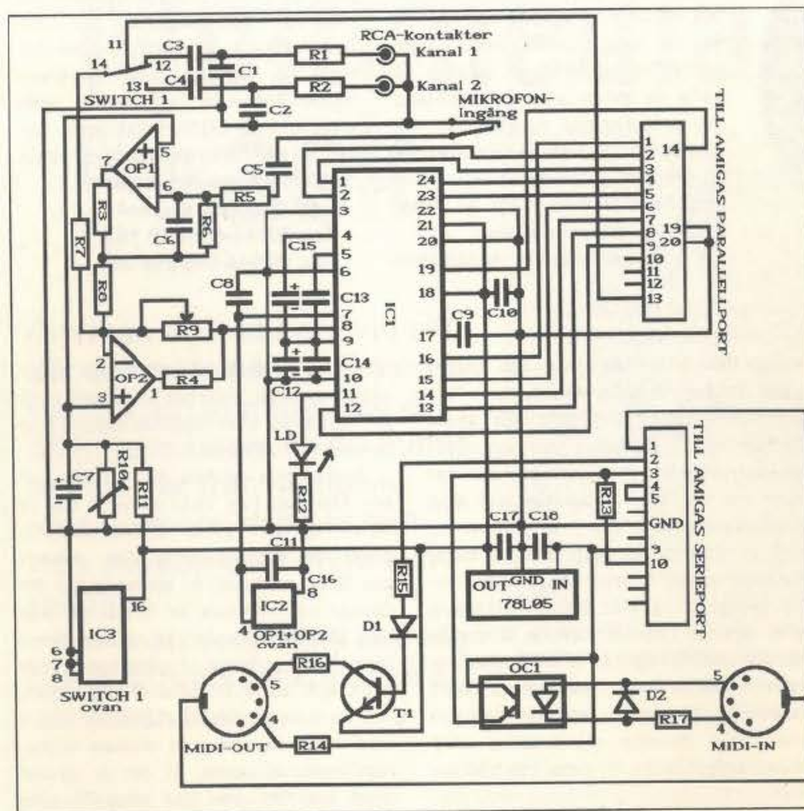
Pris: 365 kr inkl moms
Info: AmiSound, Källvägen 14, 856 51 Sundsvall

Demoparty lockar med stora priser

Den 5-7 november är det dags igen för ett stort demoparty. Då arrangeras nämligen "The Halloween Party -93" i Skene, strax utanför Göteborg.

Arrangerande grupper är Alcatraz, The Silents och MCS. Och man lovar de högsta tävlingsprisema någonsin för demotävlingar. Om det kommer över 1.000 personer blir förstapriset det otroliga 40.000 kronor! För mer info ring 011-14 73 56 och tala med **Lotta Larsson**, eller ring 0320-319 81 och tala med **Jörgen Isaksson**.

Med relativt enkla medel kan du själv bygga MIDI- och samplings-delen till FrameScannern. Rätt byggd står den sig väl i konkurrensen med marknadens bättre 8-bitars-samplar.

Kopplingsschemat

Observera att endast ljud- och MIDI-delarna är beskrivna. Överst syns de två linjeingångarna (stereo) samt mikrofoningången som är kopplad så att den är jordad när ingen mikrofon är inkopplad. Switchen överst till vänster är en del av IC3 och de ben på IC3 som det gäller finns markerade med nummer. På samma sätt är de två OP-förstärkarna var sin del av IC2 och numren markerar vilka ben det gäller. När det gäller D-subkontakterna för anslutningen till Amigan, så titta på numren som är tryckta i plasten vid varje ben. Tittar man bara i Amiga-manualen kan det lätt bli spegelvänt om man är ovan som elektronikbyggare. Bara de ledningskorsningar i figuren som har en svart punkt är förstås ihopkopplade.

Färdig byggsats

Det finns två varianter av FrameScanner. Den ena är en ren videodigitizer + stereosampler och kopplas till parallell- och joystickporten. Joysticksporten är vidarekopplad så att man kan ha en DigiSplitt eller en joystick inkopplad samtidigt. Den andra varianten har även Midi-interface och kopplas in på parallell- och serieporten med vidarekoppling av den senare för den som har modem.

Till skillnad från de flesta andra digitizers så följer det även med, om inte fullständig källkod, så i varje fall digitaliseringsrutiner för den som själv vill skriva digitizerprogram i C eller Assembler.

FrameScanner finns att beställa som komplett byggsats med låda, frontettikett, etsat och borrat kretskort, komponenter, byggbeskrivning, programvara, manual etc. Varianten utan Midi kostar 695 kronor, med Midi och plats för senare videobackuptillsats är priset 795 kronor.

FrameScanner kan även köpas färdig för 1065 respektive 1165 kronor. Beställning kan ske genom insättning på postgiro 495 72 81-1 / Dan Sandberg, alternativt mot postförskott (betalning vid hämtning på posten - 30 kr tillkommer) från: **Dan Sandberg, St: Johannesgatan 34C, 752 33 Uppsala, Tfn: 018-559388.**

Klas Andersson

Komponentlista

IC-kretsar	
IC1	TD8703 FLASH A/D-omvandlare
IC2	NE5532 Extra lågbrusig OP-förstärkare
IC3	4053 Analog switch
78L05	5 V spänningsstabilisator
Halvledare	
T1	BC549 NPN-transistor
D1,D2	1N4148 Dioder
LD	Lysdiod med bra ljusutbyte
OC1	PC817 Optokopplare
Resistorer och potentiometrar	
R1,R2	4,7 KOhm
R3-R5	100 Ohm
R6-R8	10 KOhm
R9	47 KOhm Logaritmisk potentiometer
R10	4,7 KOhm Trimpotentiometer
R11	2,2 KOhm
R12	390 Ohm
R13	4,7 KOhm
R14	1,2 KOhm
R15	10 KOhm
R16,R17	220 Ohm
Kondensatorer	
C1,C2	6,8 nF Polyester
C3,C4	10 uF Elektrolyt eller tantal
C5	470 uF Elektrolyt
C6	1 nF Polyester
C7	100 uF Elektrolyt
C8-C11	150 nF Polyester
C12-C13	4,7 uF Elektrolyt
C14	2,2 nF Polyester
C15	47 pF Keramisk
Övrigt	
2 st.	RCA-kontakter
1 st.	Mono phonokontakt för mikrofon
2 st.	DIN 5-pol MIDI-kontakt
1 st.	25-pol D-sub hane med kåpa
1 st.	25-pol D-sub hona med kåpa
1 st.	Låda

DTP för hemmabruk

Professional Page är ett av de ledande DTP-programmen till Amigan. De som har varit med ett tag vet att programmet alltid har haft en lillebror, Pagesetter. Medan Professional Page har utvecklats kraftigt genom åren har Pagesetter fört en tynande tillvaro. Nu äntligen finns även detta program i en helt ny version.

Med Pagesetter 3 kan man lägga text var man vill på en sida, låta texten flyta runt bilder och se det hela med upp till 256 färger på skärmen (AGA). Pagesetter stödjer dessutom AGFA Compugraphic och PostScript Type 1 typsnitt så att utskrifter blir snygga på vilken skrivare som helst. Ytterligare en nyhet är att Pagesetter nu kan skriva ut på PostScript-skrivare.

Pris: 795 kr ink moms
Info: Karlberg & Karlberg AB
Tel: 046-474 50
Fax: 046-471 20

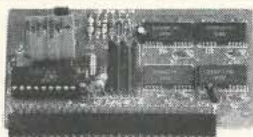
Pagesetter har nu fått en välbehövlig ansiktslyftning. Version 3 stödjer bland annat PostScript Type 1 typsnitt och PostScript-skrivare.

SYSCOM
Box 4117 17504 JÄRFÄLLA

Kvalitets-Postorder
Nu även till Norge
Danmark och Finland!

ORDERTELEFON
08 - 580 153 30
Vardagar kl 11-18 Lör. kl 12-14 FAX 08-58034094

Extraminnen
AMIGA 500, 600 & Plus

Svensk Bruksanvisning
Kvalitet = Två Års Garanti

A500Plus: 1 Mb RAM Skaffa enkelt 2Mb ChipRam! **695:-**
A600: 1 MB RAM med Klocka/Kalender och Batteribackup **795:-**

A600/1200:PCMCIA, Äkta FastRam, perfekt till A600,ett alternativ till dyra 32bit RAM för A1200. Mer prisvärt än någonsin 2Mb...... **1.495:-**
som ovan men hela 4Mb !................ **2.595:-**
NYHET: 2 Mbyte Statiskt (perm. minne) PCMCIAkort......... **3.295:-**

EXTRADRIVE

ExtraDrive Amiga: Prisvärd modell för alla Amiga.
Med vidarebuss, Av/På omkopplare och Dammlucka................ **675:-**

Golden Image LyxDrive: Extra gedigen Drive, allt som ovanstående plus stor och tydlig TrackDisplay som lyser då driven jobbar **725:-**

Möss m fl Pekdon

Jin-Mouse: Amiga ersättningsmus med högre upplösning290dpi **185:-**
G I -Mouse: Snygg Höguppl. 290 dpi, Kvalitetsmus Amiga/Atari .. **275:-**
G I -Optical: Heloptisk, Amiga/Atari Precisionsmus........................ **385:-**
BOING: Proffsmusen! Heloptisk mus för högsta krav på precision **995:-**
Musmatta: Tjock och skön med rätt känsla och pris **27:-**

REA HandScanner: Golden Image till Amiga. 400 DPI med Touch-up v3.x samt med OCR program från Migraph. Allt för **1.695:-**
Ovanstående till PC, 256Gråskalor +OCR prog Windowsprog... **1.675:-**

Golden Image®
Auktoriserad Återförsäljare

DRAM-Kretsar,FPU, CPU

A3000: 4Mbyte, 8 st 4Mbit Zip-Ram static column kretsar .. .. **ring**
A4000: 4Mbyte, 1 st 32 bitars SIMM för enkel installation **1.995:-**
GVP: 2Mb strömsnåla snabba Cmos-SIMM till GVP A500-HD **1.065:-**
A590: 2Mb, 16 st strömsnåla snabba DRAM till A590HD........ **ring**
FPU: Till Derringer,MMR,MBX m fl 68882-50 **2.095:-**(Olika modeller)

Blandat Godis

Nollmodem:
Händig adapter........................ **65:-**

Switchar:
Aut. mini switchbox som ej kräver nätadapter 2 till 1 parallell..... **345:-**

Diskettboxar:
För 140 st 3.5"disketter,låsbar **95:-**
" 100 " **75:-**
" 80 " **65:-**

Rengöringsdiskett
För 3.5" med rengöringsvätska**45:-**

Vi för en del speciella Kablar och Switchboxar mm.

Joystick-Mus omkopplare:
MJ500: Mycket gedigen manuell Lysdiod angivelse av val nu **225:-**
Tac-II Joystick: Bra Jojje.... **105:-**

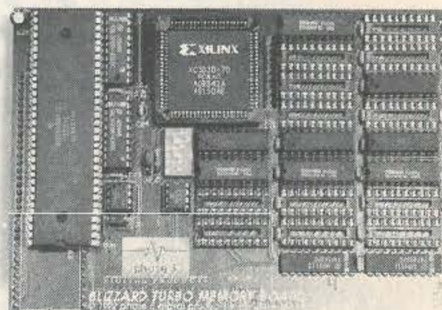
KABLAR:
PRINTER parallell:
DB25ha-CEN36 1.8m.... **97:-**
" 3.0m.... **110:-**
" 5.0m.... **125:-**
" vinklad 3.0m.... **120:-**
SCSI extern:
CEN50ha-DB25ha 0.6m.... **175:-**
" 0.9m.... **195:-**
CEN50ha-CEN50ho0.9m.... **220:-**
SCSI 50polig Flatkabel beställ med önskat antal kontakter.

TURBOKORT till A500/2000

Blizzard
Turbo Memory Board

BÄST i TEST Dmz 19/92

Till Amiga 500/2000 och CDTV:
Tre kort i ett, Accelerator, 8MbRamkort ochKickväljare! Köp med 0Mb, flytta RAM från HD !

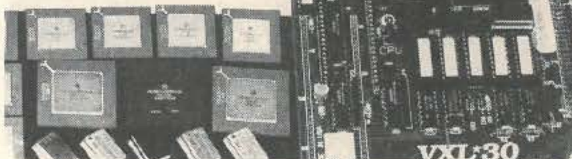

Minsta Konfiguration: 14,3 MHz Processor, 0Mb Ram och Diskett
RAM: Max 8Mb fullt Autokonfig DMA-kompatibelt Snabbt 14MHzRam
SHADOW-RAM: Extra 512Kb Skrivskyddat SnabbRam för KickRom
Pris: 0Mb NU **1.495:-** 1Mb **2.195:-** 2Mb **2.695:-**
2Mb(4kretsar) **2.795:-** 4Mb **3.695:-** ROM-Shadow **+395:**

VXL-30
Made in USA by MicroBotics INC.

Massa Mips/Kr!
Fastna inte i för låga Prestanda!

VXL: Det enda 68030 kortet som med ett enkelt byte av Processor och Kristall går att Uppgradera ända till 50MHz! Välj efter plånbok. VXLs snabba 32bitars Autokonfig RAM har den stora fördelen att det fungerar som vanligt 16-bitars RAM i 68000läge. Fullt DMA-Hd stöd!

SuperPriser på äkta 68030speed till A500/2000

VXL: Kortet som klarar 25-50Mhz. Väx med VXL, uppgradera lätt! Autokonfig RAM=Turbofart direkt utan spec. startprogram (bra i spel). VXL fungerar utmärkt med DMA-styrda HD typ GVP ser II, A590 m fl. Tunga Desktopprogram blir snabba och kreativa, LHA packning.. wow!

68030 EC 25 **1.795:-**
68030mmu25 **2.395:-**
68030mmu33 **2.895:-**
68030 EC 40 **2.995:-**
68030mmu50 **3.995:-**

VXL-Paket:
68030 EC25+2Mb RAM **3.895:-**
68030mmu25+2Mb RAM **4.195:-**
68030mmu33+2Mb RAM **4.795:-**

VXL-Memory: 2Mb 32bitars 60ns Burst mode **2.695:-** 8Mb **6.195:-**

Trött på Skärmflimmer ?

Skaffa FlickerFixer ! Till A500/2000, passar bl a 194x
MultiVision-II, Med en riktig 15polig VGAutg kan man köra t ex HiRes Interlace **utan flimmer**. MultiVision klarar 4096 färger i Full Overscan samt fungerar perfekt med alla spel. Fyller även ut raster i LowRes sk.Double Scan för perfekt bild. A500 **1.195:-** B2000**NU 995:-**

MED RESERVATION FÖR TRYCKFEL OCH PRISÄNDRINGAR ALLA PRISER INK.MOMS. POST- o FRAKTKOSTNADER TILLKOMMER 45:- (>1Kg 75:-)

Felsökning i ARexx (del 2)

I förra numret tittade vi en del på hur man använder SIGNAL-kommandot i ARexx för att hitta fel i program. Nu ska vi gå igenom kommandot TRACE som ger mer noggrann kontroll över felsökningen.

Eftersom allvarliga fel i regel är av logisk natur (tankefel när man skrivit programmet) så räcker kommandot SIGNAL inte långt. I många versioner av olika programspråk (C, Modula-2, assemblers och många fler) följer det ofta med felsökningsverktyg, s.k. debuggers. Dessa kan köra instruktionerna i programmet stegvis. Det följer inte med något sådant program till ARexx. Det gör dock inte så mycket eftersom en del av detta finns inbyggt i själva språket. I ARexx finns kommandot TRACE, som är mycket användbart. Med detta kommando kan man få se valda delar av programmet när det körs och även resultaten från uträkningarna. Denna information kan visas allteftersom programmet körs som vanligt, eller så kan man felsöka interaktivt. Då kan man stega sig fram i programmet rad för rad och se vad som händer.

"Med TRACE-kommandot väljer man vilken information som ska visas vid felsökningen"

Spåra fel

Med TRACE-kommandot väljer man vilken information som ska visas vid felsökningen. Den parameter man ger till kommandot anger vilken typ av information det är fråga om. De parametrar som finns att tillgå kan du se i figur 1.

ALL och RESULTS används oftast men det beror helt på sammanhanget vilken som är lämpligast. I figur 3 har vi ett litet exempel på hur en programkörning med TRACE RESULTS påslagen kan se ut. Programmet vi använder hade vi som exempel i nummer 16 av Datormagazin när vi tittade på felsökning med SIGNAL, se figur 2. Vid spårningen visas radnumren för de rader som spåras. Varje spårad rad inleds med radnumret, följt av tecknen "*-*" och sedan själva raden. För att underlätta för användaren sker en automatisk indentering av programsatserna vid spårningen för satser i ett inre block.

Tittar vi på beskrivningen av läget RESULTS ser vi att alla programsatser ska spåras och att resultaten av alla uttryck ska visas. Detta kan vi se på de rader som inleds med ">>>". Ta t. ex. uttrycket på rad 9 som vi kan se i figur 3. ➜

AREXX Med Erik Lundevall

Har du frågor om ARexx-programmering kan du skriva till Erik Lundevall som ingår i vår expertpanel. Se sidorna 42-43.

FIGUR 1, parametrar till TRACE

ALL Alla programsatser spåras.
COMMANDS Alla kommandon spåras innan de skickas iväg (t. ex. till ett annat program). Om returvärdet är skilt från noll visas detta också.
ERRORS Kommandon som ger en returkod som är skild från noll spåras efter att de utförts.
INTERMEDIATES Alla programsatser spåras och delresultat visas medan ett uttryck evalueras (utvärderas).
LABELS Namnet på en position i programmet (en 'label') visas varje gång programkörningen når en sådan.
NORMAL Kommandon som returnerar alltför höga felkoder spåras och programkörningen avbryts sedan. Detta är det normala läget i ett ARexx-program.
RESULTS Alla programsatser spåras innan de utförs och resultatet för varje uttryck visas. Värden som tilldelas variabler i samband med kommandona ARG, PARSE och PULL visas också.
SCAN I detta läge spåras alla programsatser och det söks efter syntaxfel, men inga satser utförs egentligen. Kan vara användbart för en initial snabbkoll av syntaxen i programmet.

FIGUR 2

```
/* Exempel på felhantering */
/* Ett gissa-tal spel */

signal on syntax
signal on novalue

trace results

tal = random(1,100,time('s')) /* Slumpa fram ett svar */
gissningar = 0
svar = ''

address command 'dir sys:'

say 'Nu ska du få gissa på ett tal mellan 1 och 100!'
say

do forever
        say 'Skriv in din gissning:'
        pull svar

        gissningar = gissningar + 1

        if svar < tal then do
                say 'Tyvärr,' svar 'är för litet.'
                say
        end
        else if svar > tal then do
                say 'Mja,' svar 'var nog lite väl stort...'
                say
                end
        else do
                say 'JAAA!' svar 'var rätt!!'
                say 'Det tog dig' gissningar 'gissningar...'
                leave
                end
        end
exit


syntax:
say 'Ajaj, syntaxen var lite konstig på rad' sigl
say 'Felkoden var' rc
say 'Så här såg det ut:'
say sigl-1 ':' sourceline(sigl-1)
say sigl ':' sourceline(sigl)
say sigl+1 ':' sourceline(sigl+1)
exit

novalue:
say 'Aha! En icke initialiserad variabel!'
say 'Och det på rad' sigl '!! Se bara:'
say sourceline(sigl)
exit
```

Under den spårade raden finns fem rader med uttrycksvärden. Dessa är delresultat som beräknas när rad 9 utförs. De två första resultaten är självklara, de är talen 1 och 100 som är angivna som parametrar till funktionen random(). Det tredje resultatet är strängen "s" som är parameter till funktionen time(). Den fjärde parametern är sedan resultatet från uttrycket "time('s')". Det femte och sista värdet för rad 9 är resultatet från anropet av random().

Djupare kontroll

Vill vi ha ännu noggrannare information om de uttryck som används kan vi t. ex. slå på INTERMEDIATES istället. Då kan det se ut som i figur 4. Här har vi inte bara rader som inleds med "*-*" eller ">>>", utan även en mängd andra kombinationer. Vi kan t. ex. titta på vad som händer på rad 20. På denna rad ska värdet på variabeln gissningar ökas med ett. Efter den spårade raden hittar vi en rad som inleds med ">V>". Detta anger att det är ett variabelvärde, i detta fall det värde variabeln gissningar har innan vi utfört additionen.

Nästa rad inleds med ">L>" och detta anger värden som är precis de som står i programmet. Efter dessa kommer en rad med ">O>". Detta anger vad resultatet av additionen blir och till slut kommer den "gamla vanliga" uttrycksangivelsen. Det finns ett antal olika markeringar som kan inleda ett spårat deluttryck. En lista på dessa kan du hitta i figur 5. Du har säkert insett att det kan bli ganska mycket data som matas ut på skärmen vid spårning vilket kan göra det besvärligt att se hur det ser ut normalt. All utmatning av spårningsinformation går till en fördefinierad "fil" som heter STDERR – om den finns tillgänglig – i annat fall går den till STDOUT. Både STDERR och STDOUT finns definierade och är kopplade till Shell-fönstret man kör i (om man kör programmet från Shell). Därför får man utmatningen till samma fönster.

Global felsökning

Kör man ARexx-programmet från något annat program har dessa ofta inte definierat vad STDERR och STDOUT är för något och då får man inte ut någon spårningsutskrift. Man kan öppna STDERR och STDOUT explicit i sina program men det finns en smidigare lösning: "Global tracing console". Detta är ett speciellt fönster där all spårningsutskrift kommer om det är öppet. För att öppna detta speciella fönster kör man Shell-kommandot tco (Tracing Console Open). Då kommer all spårningsutskrift från alla ARexx-program som körs dit. På så vis kan man få spårningsutskriften i ett fönster och samtidigt se den vanliga utskriften från programmet i ett annat (om den skriver ut något sådant förstås). Vill

"Om vi stoppar in ett frågetecken ("?") framför parametern i TRACE-kommandot så slår vi på INTERAKTIV SPÅRNING"

FIGUR 3

```
9 *-* tal = random(1,100,time('s'));
 >>> "1"
 >>> "100"
 >>> "s"
 >>> "63936"
 >>> "63"
10 *-* gissningar = 0;
 >>> "0"
11 *-* svar = '';
 >>> ""
13 *-* say 'Nu ska du få gissa på ett tal mellan 1 och 100!';
 >>> "Nu ska du få gissa på ett tal mellan 1 och 100!"
Nu ska du få gissa på ett tal mellan 1 och 100!
14 *-* say;
15 *-* do forever;
16 *-* say 'Skriv in din gissning:';
 >>> "Skriv in din gissning:"
Skriv in din gissning:
17 *-* pull svar; 77
 >>> "77"
19 *-* gissningar = gissningar + 1;
 >>> "1"
21 *-* if svar < tal then
 >>> "0"
25 *-* else
25 *-* if svar > tal then
 >>> "1"
25 *-*  do;
26 *-* say 'Mja,' svar 'var nog lite väl stort...';
 >>> "Mja, 77 var nog lite väl stort..."
Mja, 77 var nog lite väl stort...
27 *-* say;
28 *-* end;
29 *-* else
34 *-* end;
15 *-* do forever;
16 *-* say 'Skriv in din gissning:';
 >>> "Skriv in din gissning:"
Skriv in din gissning:
17 *-* pull svar;
```

FIGUR 4

```
Nu ska du få gissa på ett tal mellan 1 och 100!
15 *-* say;
16 *-* do forever;
17 *-* say 'Skriv in din gissning:';
 >L> "Skriv in din gissning:"
Skriv in din gissning:
18 *-* pull svar; 50
 >>> "50"
20 *-* gissningar = gissningar + 1;
 >V> "0"
 >L> "1"
 >O> "1"
 >>> "1"
22 *-* if svar < tal then
 >V> "50"
 >V> "48"
 >O> "0"
 >>> "0"
26 *-* else
26 *-* if svar > tal then
 >V> "50"
 >V> "48"
 >O> "1"
 >>> "1"
26 *-*  do;
27 *-* say 'Mja,' svar 'var nog lite väl stort...';
 >L> "Mja,"
 >V> "50"
 >L> "var nog lite väl stort..."
 >O> "Mja, 50"
 >O> "Mja, 50 var nog lite väl stort..."
 >>> "Mja, 50 var nog lite väl stort..."
Mja, 50 var nog lite väl stort...
28 *-* say;
29 *-* end;
30 *-* else
35 *-* end;
16 *-* do forever;
17 *-* say 'Skriv in din gissning:';
 >L> "Skriv in din gissning:"
Skriv in din gissning:
18 *-* pull svar;
```

man stänga spårningsfönstret kan man skriva tcc (Tracing Console Close) på kommandoraden.

Vi talade tidigare om att man i en del felsökningsprogram kunde stega sig fram i programmet rad för rad. Detta kan vi även göra i ARexx inbyggda felsökare. Om vi stoppar in ett frågetecken ("?") framför parametern i TRACE-kommandot så slår vi på INTERAKTIV SPÅRNING (i vårt fall, "TRACE ?RESULTS"). I detta läge stannar körningen av programmet efter varje spårad sats och spårningen väntar därefter på inmatning från användaren precis som i en Shell. På kommandoraden kan vi skriva godtyckliga ARexx-uttryck, så att vi t ex kan titta på variabelinnehåll med hjälp av SAY, tilldela variabler nya värden och mycket annat.

Figur 5

+++	Syntaxfel eller kommandofel.
>>>	Värde på ett uttryck.
>+>	Kommandoprompt vid interaktiv spårning.
>C>	Expansion av sammansatt variabel.
>F>	Resultatet från ett funktionsanrop.
>L>	Litterärt uttryck, dvs precis det som står i programkoden.
>O>	Resultatet från en operation med två operander.
>P>	Resultatet från en prefix operation (en operand).
>U>	En icke initialiserad variabel.
>V>	Värdet hos en variabel.

Det finns dock två specialfall: Om vi inte skriver något alls utan bara trycker på RETURN så utförs den aktuella satsen och nästa sats spåras därefter och vi får en ny kommandorad. Skriver vi "=" och trycker på RETURN så utförs den sats som precis utförs innan igen och vi får fram kommandoraden igen.

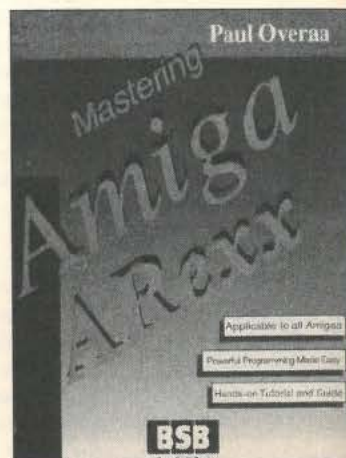
Farliga kommandon

Ibland när man testar ett program så kan det vara så att man skickar kommandon till ett annat program som i sin tur gör något mer eller mindre farligt (raderar filer, formaterar diskar etc). För att undvika det kan man stoppa in ett utropstecken ("!") före parametern till TRACE-kommandot (t ex "TRACE !RESULTS"). Inga kommandon som skickas till andra program via ADRESS-kommandot kommer då att utföras. Det går bra att kombinera ! och ? om man vill. Varje gång dessa används med TRACE-kommandot slås den aktuella funktionen på eller av.

Förutom kommandot TRACE finns det en funktion som heter TRACE(). Denna funktion används på samma sätt som kommandot TRACE. Skillnaden mellan dessa är att funktionen TRACE() kan användas på kommandoraden vid interaktiv spårning, vilket inte kommandot TRACE kan. Detta är användbart om man enbart vill stega igenom vissa delar av programmet och/eller ha en viss typ av spårning i en specifik del. Varje TRACE-kommando (eller funktion) gäller från den rad där de står och på så vis kan man enkelt isolera vissa delar av programmet vid felsökningen.

Detta var en kort titt på vad man kan göra med TRACE i ARexx. Det är ett mycket användbart kommando när man söker efter fel i ARexx-program.

Erik Lundevall

Bok om ARexx

Mastering Amiga ARexx är ännu en bok i skaran som ska hjälpa en att komma igång med programmeringsspråket ARexx. Boken utlovar att göra detta så snabbt och problemlöst som möjligt. Områden som beskrivs i boken är bl.a. installationen av ARexx, exempel som jämför med BASIC, huvudfunktionerna i ARexx, kontroll av program via ARexx, beskrivning av inbyggda funktioner och support-bibliotek mm. Boken kommer från Bruce Smiths Books och är på engelska.

ISBN 1-873308-13-2
Pris: 279 kr inkl moms
Info: Landbergs AB
Tel: 08-581 650 35

Fler portar

Det tyska företaget bsc har släppt en efterföljare till deras MultiFaceCard-2.

MFC-2 är ett expansionskort som ger två extra serieportar och två extra parallellportar.

Efterföljaren MultiFaceCard-3 har två seriella portar och en parallellport.

Serieportarna klarar nu hastigheter upp till 115.000 Baud och till parallellporten finns drivrutiner för scannerprogrammet TopScan och PD-nätverket PAR-net.

Även mjukvaran har skrivits om helt och kräver nu minst Kickstart 2.04.

Info: ELDA
Tel: 0523-517 80
Fax: 0523-519 00

Hjälp för programmerare

Nu finns hjälp för de som utvecklar program på Amigan under Workbench/Kickstart 2.0 i. Hjälpen kommer i form av ett diskettpaket som heter Native Developer update.

Disketterna har tidigare distribuerats av CATS i U.S.A (avdelning inom Commodore som har hand om utvecklarstöd) vilket har gjort det krångligt att få tag på dem. Nu distribueras detta paket genom Delata Software.

På de fyra disketterna finns följande:

Lib's, FD's Devtools

Innehåller bibliotek (t.ex. Amiga.lib) och FD-filer för 2.04. Innehåller även en del debug-tips och hjälpprogram.

Software Toolkit 2.0

Innehållet är en mängd tillbehörsprogram för programmeringen. Bland alla programmen finns Enforcer, ett program som utnytjar en eventuell MMU för att rapportera om ett program använder resurser eller minne som det inte tilldelats.

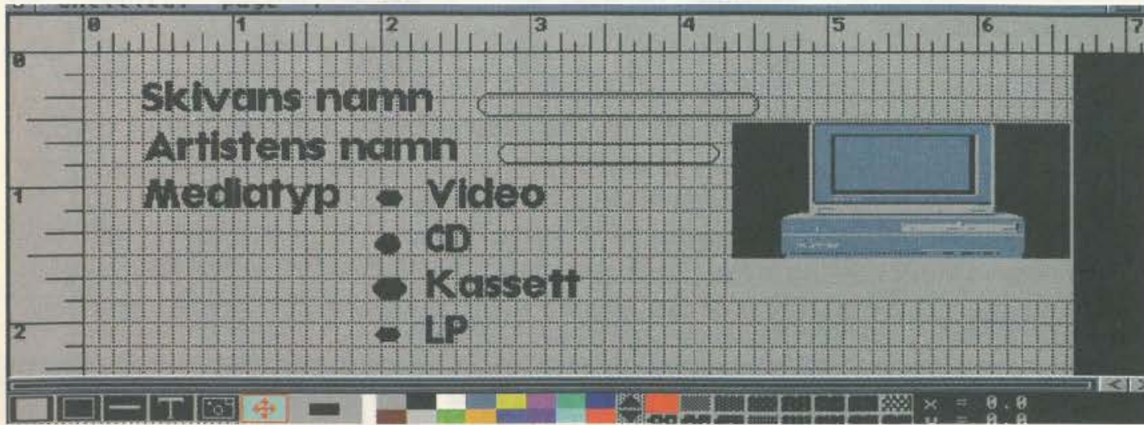
2.04 Example Code

Denna diskett innehåller en stor mängd källkodsexempel på programmering under Workbench/Kickstart 2.04. Exempelvis för att programmera SCSI-gränssnittet, AREXX, Commodities, använda ASL, Intuition, DOS och GAD-Tools.

Includes och Autodocs

För de som använder en icke kommersiell kompilator eller assembler så innehåller denna diskett de includes-filer som behövs för att kunna programmera systemkonform.

Pris: 120 kr exkl frakt och porto
Info: Delta Software
Tel: 031-14 12 00
Fax: 031-14 20 24

Om man vill göra ett register enklare att jobba med kan man tillverka ett formulär som man sedan kan förse med "tryckknappar" för ja/nej-frågor etc.

Nya SuperBase är enkelt och billigt

Äntligen finns det ett enkelt och billigt registerprogram till Amigan.

Det är den nya versionen av SuperBase 4 Personal.

Ett utmärkt program.

Datorn är ett utmärkt hjälpmedel för att hålla reda på saker och ting. Det kan vara skivsamlingen eller medelmmar i en klubb. Kraven på ett bra registerprogram är stora oavsett användare. Det ska vara kraftfullt, gärna enkelt att jobba med och billigt att köpa. En stark aspirant på flera av de kraven är Superbase 4 Personal (SB4P).

> "Till en början verkar manualen skräckinjagande. Men efter en stund är man tacksam"

Registerprogram brukar indelas i två stycken grupper, relationsdatabaser och registerprogram. Relationsdatabaser är speciella på så sätt att de kan samköra flera register samtidigt medan de mer "traditionella" registerprogrammen bara jobbar med ett register åt gången.

SB4P tillhör den senare typen av reggisterprogram.

SB4P kan sägas vara ett diskettbaserat registerprogram. Uppgifterna som matas in i registret läggs nämligen inte in i minnet utan programmet hämtar dem från disken när de behövs. Fördelarna med ett diskettbaserat register är att det är inte speciellt minneskrävande om man jobbar med register som har många poster. Man slipper också tappa så mycket information som något oförutsett skulle inträffa om man inte precis har sparat. Nu sparas det hela tiden automatiskt så fort man byter post. Nackdelen med ett diskettbaserat register är att om man har registret på diskett och det är många poster som ska sökas igenom kan det ta lite tid. En hårddisk sitter alltså inte ivägen.

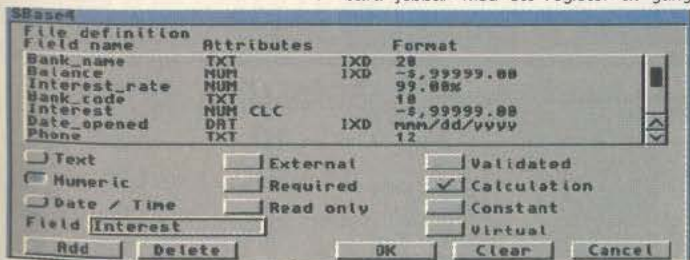
Söktiderna kan dock snabbas upp en del om man sorterar fält i nummer- eller bokstvsordning, så kallad indexering. Detta brukar dock bara medföra en marginell hastighetsökning, och om man indexerar många fält i ett register så kan det till och med gå både långsammare och förbruka mer minne. Man ska alltså inte överdriva antalet indexerade fält utan lagom är bäst.

Individuell inmatning

När man köper SB4P får man även med ett program som heter Superbase 4 Form

Fortsättning på sidan 26 →

Eftersom stora delar av programmet är helt musstyrda är det inte alltför svårt att skapa ett register. Man behöver för det mesta bara fylla i vad registret ska göra.

Fisharean öppen igen

Nu har vi fått igång Fisharean i Datormagazins BBS igen. För närvarande ligger de senaste 100 Fish-disketterna i arean. Arean växer dock med ca. 20 nya disketer varje dag. Dessutom finns en ny area speciellt för demos på kommerciella nyttoprogram och spel. I den arean hittar man bland annat ett komplett assemblerpaket (DevPac), Scala 500, ImageFX mm. Som prenumerant kan man ringa till vår BBS och tanka ner de filer man är intresserad av. Nummret till basen är:

08-654 99 50

eller

08-654 61 18.

Peter Kerschbaumer

Sega megadrive – svår att programmera på.

Proffsen lämnar originalmaskiner

Proffs programmerar spelen inte längre på maskinen som spelet ska användas på (lite svårt på Nintendo och Sega). Idag använder man utveklingssystem. Ett sådant kommer speltillverkaren Psygnosis och heter PSY-Q. Utvecklingssystemet är PC-baserad, dvs. man programmerar på en PC och flyttar sina program omedelbart till målburken som kan vara en SEGA, Nintendo eller Amiga 1200 och kör programmet där (är det därför spelen inte fungerar på min A4000/30 /red.anm). Det hela är dock tänkt för proffs och därmed inte heller billigt. Man får slänga upp nära 30.000 kronor för ett system till Amiga 1200 och det inkluderar inte PC-maskinen.

Info: John Rostron,
Psygnosis, England
Tel: 00944-51-709 57 55
Fax: 00944-51-709 64 66

Fredrik Rittberger

DELTA S

NYHET! Vi kan nu erbjuda Dig som Amiga-ägare någonting helt nytt. Det kommer från England och heter C.L.R (Central Licenceware Register). Licensprogram är i regel bättre än vanliga PD-program då programmeraren får en del av försäljningssumman.

Licens-program får inte kopieras vidare utan licens. DELTA SOFTWARE har generalagenturen på C.L.R i Sverige vilket innebär vi är de enda som har licens att kopiera och sälja dessa program.

LÄR DIG MED C.L.R - DISKETTER NYHETER!!

2001 TC Dinosaurier - Vill Du veta mer om dinosaurier och deras liv? Detta interaktiva uppslagsverk kommer att lära Dig allt Du vill veta om dinosaurier genom både texter och bilder. (2 disk, 65:-)

2002 TC Geology - Detta interaktiva uppslagsverk behandlar jordens inre och vad jorden består av, såsom vulkaner, berg och mineraler. (2 disk, 65:-)

2003 TC Solsystem - Följ med på en mycket lärorik tur genom hela solsystem. Detta uppslagsverk släcker Din kunskapstörst vad gäller våra grannplaneter och vårt solsystem. Många lärorika texter med bilder från NASA (3 disk, 85:-)

UTBILDNING: (på engelska, fungerar på alla Amigor)

2035 TC Solsystem 2 - Uppföljaren till solsystem 1. Stort uppslagsverk med massor av lärorika texter och bilder. (3 disk, 85:-)

2010 Basically Amiga - Nybörjare? Här har Du chansen att lära Dig alla grunder om Amigan och en hel del om datorer i allmänhet. Du lär Dig om hård- och mjukvara, workbench, AmigaDos, Amigans ljud, grafik samt virus. (3 disk, 85:-)

2005 A-Chord - Lär Dig spela gitarr! A-Chord lär Dig i stort sett alla gitarrackord och spelar även dem för Dig. (1 disk, 49:-)

2015 Fast Fret - Av samma upphovsman som A-Chord. Detta program lär Dig spela skalor på Din gitarr. (1 disk, 49:-)

NYTTO: (på engelska, fungerar på alla Amigor)

2301 Video Titles - Skapa texter till Dina videofilmer. Scrolla text i olika färger mjukt över skärmen. (1 disk, 49:-)

2303 Typing Tutor - Lär Dig skriva maskin! Detta program lär Dig allt från grunderna till hastighetsskrivning på ett enkelt och roligt sätt. (1 disk, 49:-)

2304 Alpha Graph - Mycket användbart program för att skapa olika diagram ex stapel eller tårt-diagram. (1 disk, 49:-)

2307 Philo Database - En databas uppbyggd med kort. Varje kort kan ha 260 fä
Mycket lätt att använda. (1disk, 49:-)

2309 Play n' Rave - Gör Dina egna megamixar! Imponera på Dina kompisar med Dina egna partymixar. Enkelt och roligt! (2 disk, 65:-)

SPEL! SPEL!! SPEL!!!

(* = Fungerar även på A500+, # = fungerar på A1200.)

3421 Anthem + Slotcard #* Rollspel + Bilspel
3422 Atic Atac #* Plattformsklassiker
3426 Dragons Cave #* Grafikäventyr i D&D-stil.
3427 Eternal Rome + Dominoes #* Strategispel
3429 Hollywood Trivia * Frågespel med många frågor.
3432 Lore of Conquest # Rymdhandelsspel
3434 No Mans Land #* Högteknologisk krigspel.
3435 Property Market # Bli miljonär innan pensionen.
3436 Return to Earth #* Rymdspel typ Elite.
3437 SeaLance #* Ett ubåts-strategispel.'
3439 The Insiders Club # Köp och sälj aktier.
3440 Super Skoda Challange # Bilracing-spel.
3441 A500+ Games Pack *# 21st till din A500+,600,1200.
3442 Dungeons of nadroj #* Mycket trevligt D&D-spel.

3460 Legend of Lothian, bra spel i Ultima-stil. 18:-

3443 Mind Games #* Många hjärn-gympaspel.
3444 War #* Strategi/arcadspel.
3450 Catacombs #* Bra grafikäventyr.
3453 Top Secret * Mycket bra plattformspel.
3454 Art of War #* Rymdstrategispel.
3456 + 3457 IronClads # Krigsstrategispel. 2 disk
3458 Thrallbound #* Text & grafikäventyr.
3459 Soccer Cards #* Bli fotbollstränare.
3460 Legend of Lothian #* Se bilden till vänster.
3461, 3462 Clash of the Empires #* Strategispel
3463 MicroMarket #* Köp och sälj aktier.
3465 3D-Games #* Olika 3d-spel.
3466 Emperial Walker #* Star Wars-shoot'em up.
3469 Numerix #* Pusselspel.
3471 Leeding. #* Som lemmings, fast med kulor.

CLIPARTS (bilder för bl.a dtp)

FÄRGBILDER (Vi har även svart/vita bilder. Se programlistan för mer info.)

3385 Kartor - Afganistan-Botswana
3386 Kartor - Brasilien-Checkoslovakia
3387 Kartor - Danmark-Grenada
3417 Kartor - Guadel-Illinois
3388 Kartor - Indien-Luxenburg
3418 Kartor - Macau-Mississipi
3389 Kartor - Montana-New York
3390 Kartor - Neutral Zone(Irak)-S.Dakota
3391 Kartor - Senegal-Tuaw
3392 Kartor - Texas-Zimbabwe
3393 Flygplan, 26st
3394 Fåglar
3395 Upptäckare
3396 Blommor, 13st
3397 Blommor
3398 Blommor + frukter
3399 Frukter
3400 Frontier - Pionjärbilder
3401 Hästar
3402 Insekter
3403 Uppfinnare
3404 Uppfinnare
3405 Däggdjur
3406 Däggdjur + Instrument
3407 Instrument
3408 Instrument + Militär
3409 Militär + Musiker
3410 Musiker
3411 Förhistoriskt - Dinosaurier
3412 Förhistoriskt + Människor
3413 Folk + Presidenter
3414 Skepp
3415 Träd
3416 Grönsaker

3411 Dinosaurier Kartor över världen.

PRISER

Antal disk	pris/st.
1 - 10	18:-
11 - 20	17:-
21 - 50	15:-
51 -...	13:-

(Dessa priser gäller om ej annat anges.)

FRED FISH 15:- >	10:-
PROGRAMLISTA 3 disk.	30:-
ANTIVIRUS	25:-
DMZ-KOMDISK	20:-

DELTA SOFTWARE
BOX 310 16
400 32 GÖTEBORG

TEL: 031- 14 12 00
FAX: 031- 14 20 24
POSTGIRO: 646 34 89-2

Reservation för prisändringar. Alla priser är inklusive moms. Porto & Postförskott samt expeditionsavgift på 12.50:- tillkommer. För att slippa porto och postförskott kan Du betala in på vårt postgiro. Ej utlösta försändelser debiteras enligt lag.

OFTWARE

Det finns bland annat många bra utbildningsprogram bland licensprogrammen. Vi har listat en del längst upp i denna annons. Titta gärna närmare på dem, de är mycket lärorika. Observera dock att programmen är på engelska. Detta är bara ett urval av de många program som finns. På vår programlista (3 disketter 30 kr) hittar du listor över de som inte fick plats i denna annons. På denna finns även en hel del hjälpande texter för nybörjare.
Välkommen som DELTA-kund!

Peter Masuch

C.L.R NYTTOPROGRAM & SPEL

2310 Power Accounts - Håll reda på Dina bank-konton. Programmet kan skapa olika rapporter över Dina inkomster och utgifter. Ett mycket bra hjälpmedel för att organisera och analysera Din budget. Möjlighet till lösenord finns. (1 disk, 49:-)
2312 Virtual Windows - Ett samling administrativa program såsom kalendarium, anteckningsblock, adressbok, videoregister och en AmigaDos-manual. Mycket lätt att använda. (1 disk, 49:-)
2327 Image Base - Ett bra och lättanvänt program för att skapa bildpel. Du kan förutom bilder lägga in text och musik. (1 disk, 49:-)
2328 C.A.T - Creative Adventure Toolkit. Ett lätt och bra sätt att skapa Dina egna äventyr på. Förutom text kan äventyret inne hålla både grafik och musik. Du får själv definiera tolken och vilka rum och objekt som skall finnas med. (1disk, 49:-)

2007 TC Fiskar - Lär dig mer om fiskarna och deras liv och hur du skall gå tillväga för att fånga dem. Interaktivt uppslagsverk. (2 disk, 65:-)

SPEL: (på engelska, fungerar på alla Amigor)
2608 Dragon Tiles - Ett mycket snyggt och roligt pusselspel. Du skall para ihop de olika ikon-pjäserna med varandra (1 disk, 49:-)
2609 Motor Duel - Roligt racing-spel som består av 3D vector-grafik. Du kan antingen spela mot datorn eller koppla samman dig med kompisens Amiga och spela mot varandara. Ni kan skjuta varandra med missiler och laser. (1 disk, 49:-)
2613 Paradox - Ett roligt pusselspel med 100 nivåer (1 disk, 49:-)
2619 Stellar Escape - Ett mycket bra Shoot 'em Up-spel i bäste Xenon-stil. Mycket action, lasern går varm hela tiden! (3 disk, 85:-)
2620 Jungle Bungle - Iconstyrt äventyrsspel speciellt för barn (på engelska). Roligt och lättspelat med mycket grafik. (1 disk, 49:-)
2623 Marvin the Martian - Gå i labyrinter, i stil med klassikern Gauntlet. (1 disk, 49:-)
2628 Time Rift - Ett plattformspel som utspelar sig både ovan och under jord och dessutom i fyra tidszoner. (1 disk, 49:-)
2629 Billy Ball - Du skall åka med en boll i en stor värld med diverse labyrinter och faror. Ni som har spelat SpinDizzy känner snabbt igen Er. (1 disk, 49:-)
2631 Dirty Rackets - Varianter på klassiska TV-spel. Exempelvis klassikern där man med varsin paddel och en boll skulle spela mot varandra. (1 disk, 49:-)

DIVERSE GODSAKER

PROGRAMMERING & NYTTO:
3300 Easy Calc - Kalkylprogram.................18:-
3294 EdWord - Ordbehandlare...................18:-
0878 BBaseIII 1.3 - Bra databas.(1MB,2.x).15:-
0627 FreePaint - Bra ritprogram.................15:-
0835 SuperDark - Bra skärmsläckare.........15:-
0820 SysInfo - Info om ditt system............. 15:-
0825 All - Bra interface för packare............ 15:-
0651 SID 2.0 - Dir-utility............................ .15:-

1522 Native Developer Update. 149:-
Commodores Includes och Autodocs för 2.04. Ett måste för C- och Assemblerprogrammering.
0691-0695 Amiga C Encyclopedia 3.0.........75:-
C-manual med texter och program. Mycket bra! Av Anders Bjerin.

1506 Pascal-Paket kompilator......................39:-
0521 A68K - 68000-Assembler......................15:-
3217 Amos Prof. Update 1.12 ....18:-
3215 Amos Update 1.36...............................18:-
3216 Amos Comp. Update 1.34...................18:-

SPEL: 18:-/disk
3491 Infiltrator och Warheads - Två spelare
3492 Quantum - Pusselspel för 68000-maskiner
3494 Bondmine - En bra BoulderDash variant.
3495 GameTamer 4 - Massor med fusk till spel.
3496 FireFly - Shoot 'em up-spel.
3497+3498 Motorola Invaders (AGA). Ett roligt spel i Space Invaders-stil (2 disk)..................36:-
3499 Skidmarks Demo - Mycket bra 3D-bilracing.

LÄR DIG AMIGA PÅ VIDEO!!!
1320 Lär Dig WB2.1/3.0 på video...............229:-
1321 Lär Dig AmigaDos på video...............229:-
1322 C-Intruduktion på video 229:-

NYTTO:
3504-3505 Start of the Art - 15 grafikprogram..36:-
3506-3508 Compugraphic - skalbara fonter......36:-
3509 SampleMaker 3.1 - Gör samplingar utan sampler...18:-
3510 V-Morph 2.30 - Gör egna sv.morphar.....18:-
3511 FontFarm - Bitmap-fonter........................18:-
3512 Communicate - Lär Dig teckenspråk och morse m.m..18:-

Club Erotica-Paket

Super Ham 2 - AGA-Bilder

1561-1566 Club Erotica. 6 paket.10 disk/pkt 165:-/pkt
3201-3206 Super Ham 2. 6 disk med AGA bilder. 108:-

DEMO:
3481+3482 Två disketter med massor av låtar 36:-
3489 Trojan 'Techno Tracks', AGA.................18:-
3226 ProWrite Demo 3.33 Svensk 29:-
3220 Amos The Creator Demo........................29:-
3222 Easy Amos Demo - För nybörjaren..........29:-
3218 AmigaBok Demo - Bokföringsprogram.. 29:-
3224 DiamantBok Demo- Bokföringsprogram..29:-

Här kan Du beställa programmen

Jag vill beställa: ☐ Programlistan (3 disk, 30:-) ☐ AntiVirusDiskett (25:-) ☐ Fishprenumeration (10 disk/pkt,143:-/pkt inkl. moms&frakt)

Namn: **Adress:**

Postnr: **Stad:** **Kundnr:**

Födelsedag: / (Var med i DELTAs födelsedagslotteri)

Frankeras ej
DELTA
betalar portot

DELTA
SOFTWARE
SVARSPOST
410 274 000
400 32 GÖTEBORG

Dmz 17-93

Fortsättning från sidan 23 →

Att göra etikettmallar till programmets etikettutskifter är inget problem. Det är bara att sätta in uppgifterna där man vill ha dem så sköter programmet resten.

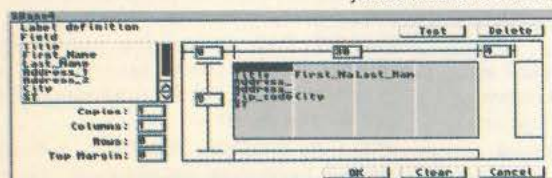
Designer. Här kan man tillverka formulär som man sedan kan använda tillsammans med registret. Ett formulär kan man säga är ett skal runt registret som gör det mer lättjobbat för en oerfaren användare.

Istället för att fylla i ett fält med ett ord eller en bokstav kan man istället ge användaren en rad svarsalternativ som man kan klicka på med musen. Knappar i formuläret kan även programmeras att utföra olika funktioner, till exempel hoppa till ett annat register eller skriva ut den post som visas för tillfället.

Om man vill kan man lägga in både samplingar och bilder i sitt register. Detta görs på ett enkelt sätt genom att man, i registret, skriver namnet på filen som ska visas/spelas.

Utförlig handbok

Bruksanvisningen som är på engelska är en tjock, limbunden bok som till en början verkar skräckinjagande och man tror att man aldrig kommer att klara det. Efter en liten stund är man mycket tacksam att manualen är så grundlig. Den tar upp alla funktioner på ett enkelt sätt och med den mycket detaljerade innehållsförteckningen är det inte speciellt svårt att hitta rätt kommando eller funktion.

Det som utmärker bra program är att de har det där lilla extra när det gäller funktioner, och det är precis vad SB4P har. Det finns ett inbyggt litet terminalprogram som gör att man kan hämta och lämna uppgifter via modem. Har man till exempel ett personregister så kan man tillverka en etikettmall och på ett enkelt sätt skriva ut adressetiketter. SB4P har även en inbyggd editor om man vill skriva lite längre texter till sitt register.

Slutomdöme

Superbase Personal 4 har en ganska hög inlärningströskel. Det är en hel del som man måste lära sig för att kunna lägga upp ett register precis på det sätt som man vill ha det. Det är inte något som den entusiastiska nybörjaren sätter sig ner och slänger ihop på tio minuter. När man väl har lärt sig använda Superbase så har man ett registerprogram som kan det mesta. Programmet är väl inte att rekommendera åt ett multinationellt företag, men det är som skräddarsytt för hemanvändare och kanske framför allt för klubbar och föreningar. SB4P är ett program som är mycket kraftfullt och det är nästan bara maskinen det används på som sätter begränsningarna för vad programmet klarar av.

Ove Kaufeldt

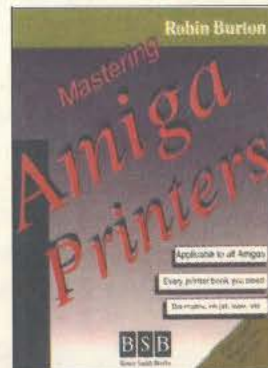
SuperBase 4p.

TOTALT
Pris/Prestanda
Dokumentation
Prestanda
Anv.vänlighet

SKRÄP | DÅLIGT | GODKÄND | BRA | UTMÄRKT

Utrustningskrav: 1 MB minne, kickstart 2.04 eller högre, hårddisk rekomenderas
Dokumentation: Engelsk
Pris: 1395 kr inkl moms
Kopieringsskydd: Serienummer
Tillverkare: Oxxi
Recensionsex. från: Karlberg & Karlberg AB
Tel: 046-474 50
Fax: 046-471 20

Printerboken löser Inte dina problem

Skrivaren är ofta det datortillbehör som skapar mest problem för novisen på datorområdet, "man får inte alls ut det man önskar". Istället kommer en massa grekiska bokstäver där våra kära åäö skulle stå. Kommer rätt tecken ut så hamnar de fel på pappret. Boken "Mastering Amiga Printers" utlovar hjälp när man får dessa problem.

Många skrivarproblem är relaterade till att vi i Sverige är lite speciella. Vi använder andra bokstäver och sidstorlekar än i USA. Detta är en engelskspråkig bok så dessa problem förbises tyvärr.

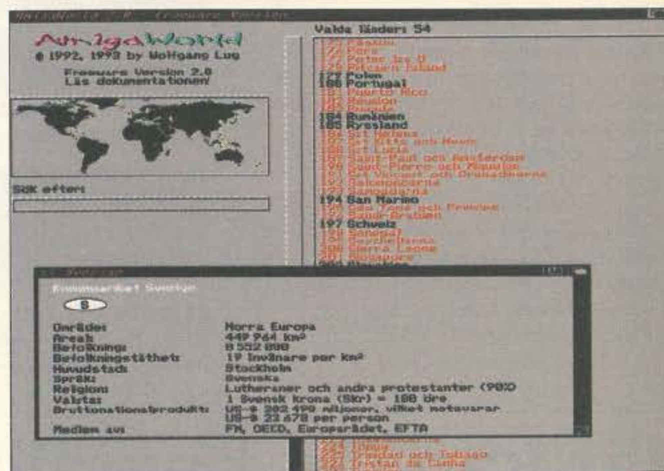
Det finns dock mer universella skrivarproblem som boken tar upp i detalj. Boken inleds med en guide över olika skrivartyper med dess för- och nackdelar samt vad man skall tänka på när man skall köpa sin första skrivare. Det mesta här är dock självklara upplysningar. Tyngdpunkten ligger sedan på att förklara hur skivaren styrs direkt via styrkoder. Jag ifrågasätter om det är det viktigaste att ägna så många sidor åt när novisens behov mer består i att få skrivaren att komma överens med ordbehandlaren. Visserligen måste man kunna detta för att spåra buggar i skrivarens drivrutin men sådant skall man väl inte behöva syssla med.

Författaren hävdar att boken täcker alla skrivartyper. Detta stämmer inte eftersom 95% av sidmaterialet är ägnat åt 9- och 24 nålars matrisskrivare. Det enda som nämns om laserskrivare är delvis felaktigt. Inställningen till bläckstråletekniken är också lite gammal. Numera är denna teknik betydligt mer tillgänglig, säker och billig än bara för några år sedan då författaren gjorde sina efterforskningar. Dessutom behandlas endast Epsons kommandospråk. Postscript och PCL utlämnas helt.

Boken är fattig på illustrationer. Istället fyller författaren sidorna med närmast skönlitterär ordmängd. Man saknar också tabeller och ett bra index att vända sig till. Det index som finns är i tunnaste laget.

David Ekholm

Titel: Mastering Amiga Printers
ISBN: 1-873308-05-1
Förlag: Bruce Smith Books
Författare: Robin Burton
Importör: Landbergs, 0758-650 35
Pris: 249 kr inkl moms

Massvis med gratisinformation på svenska om världens alla länder i programmet AmigaWorld.

Hur många bor i Togo? Amigan vet

AmigaWorld har vi skrivit om i nummer 8-93 av Datormagazin. Programmet är informationsdatabas över alla länder i världen.

Här finns information om befolkning, språk, landets storlek mm. Nu "pratar" AmigaWorld svenska och det bästa med det är att det är nästan gratis. Det ligger på Fish-diskett 891.

Commodore i andras race

Amiga-mässor har det varit ont om i Europa det sista året. Men nu blir det äntligen av igen. Från 5 till 7 november blir det mässa i Köln i Tyskland. Förra året var det tre mässor enbart i Tyskland. På våren i Berlin och sedan två på hösten. Commodore organiserade en av dessa höstmässor själva (i Frankfurt) och var därmed inte med på den traditionella Köln-mässan. I år verkar luften ha gått ur Commodore i Tyskland och istället för att köra ett eget "race" igen ska man vara med på mässan i Köln.

Syns i Köln.

Prata direkt med Datormagazins redaktion och andra läsare.

Flera på tråden samtidigt!

Du får 2500 för din A 500 1.3 Mb ram

Hur blir man av med det här viruset?

Jag byter min Indy 4 mot Monky 2

Hur kommer man förbi level 5?

Är det någon som vill köpa ett modem?

DMZ - DIREKT

VARJE ONSDAG kl.15 - 19

071 - 21 12 38

(4:55 kr/min)

Amiga-quest

Kan du din Amiga?
Svara på tre frågor
Vinn 300

De tre först kontrollerade rätta svaren vinner presentkort på 300kr!

071-21 25 53

(4:55 kr/min)

DATORMAGAZINS KLOTTERPLANK

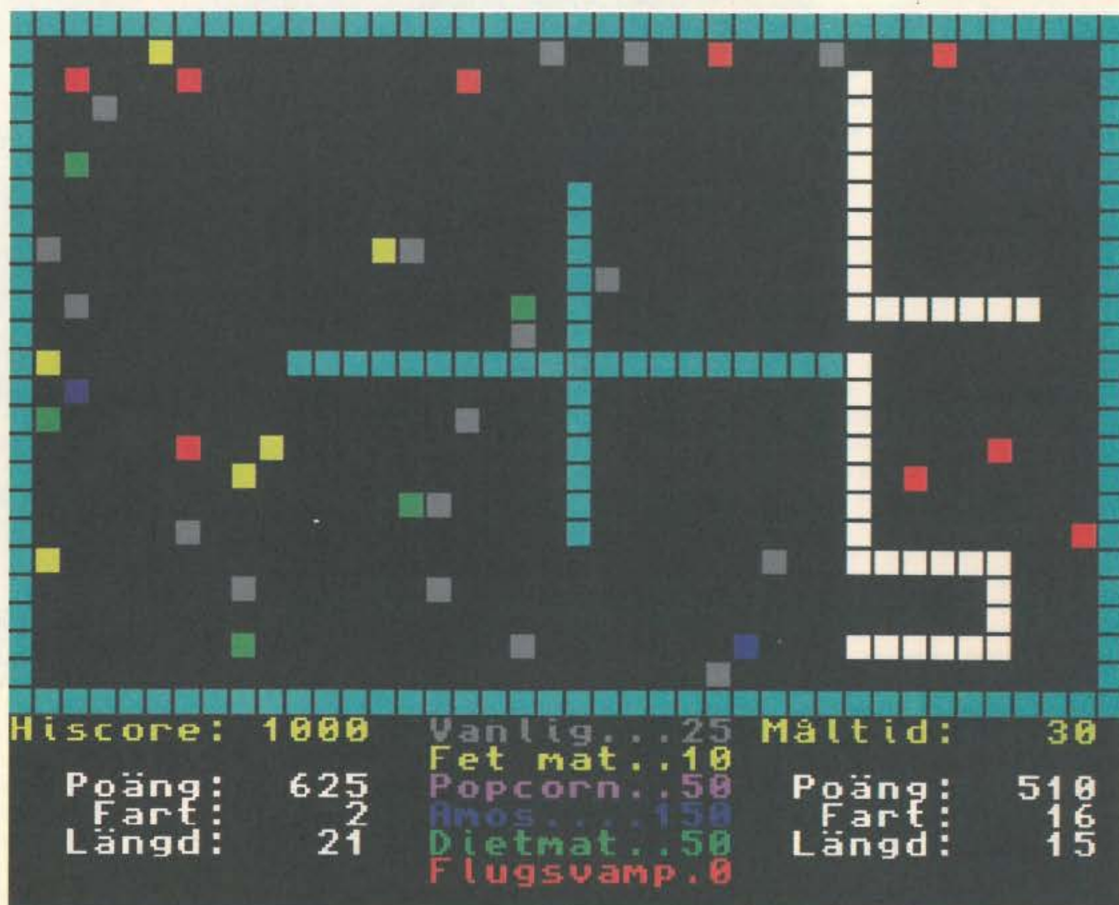
Ring och tyck till om allt, läs in dina spelfusk och Amigatips, lyssna på andras tips, fusk och råd om spel och Amigan.

DYGNET RUNT!

071 - 21 25 56

(4:55 kr/min)

Sista chansen att vinna pengar på att maska i Amos

Så här ser spelet Masken ut efter tre etapper. Hur ser det ut efter dina förbättringar?

Vårt Masken-spel blir bättre och bättre. Men programmet är ännu inte helt färdigt. Är du rätt man att överta stafettpinnen och göra färdigt spelet? Ställ upp i fjärde och sista etappen och visa vem som är bäst.

Amos-stafetten är en tävling där vi under flera etapper ska förbättra spelet Masken med många olika finesser och funktioner. Vi startade i nr 4/93 och slutar här med fjärde och sista etappen.

Förra gången gällde det dels att göra en presentationsskärm, dels att skapa en smart datorspelare. Den bästa lösningen kom från Mats Westberg i Västervik som hade löst uppgifterna på ett bra och okomplicerat sätt. Mats får därför ett presentkort på 500 kronor. De fem bästa får dessutom vårt specialpris: ett paket disketter.

I nummer 22/93 så ska vårt Masken-spel vara helt färdigt. Så ta tag i stafettpinnen och förbättra spelet.

AMOS med Mac Larsson

Adressen hit är:
Datormagazin
AMOS-sidan
Box 125 47
102 29 Stockholm

Här är reglerna i AMOS-stafetten:

- Amos-stafetten är en tävling för alla som tror de kan programmera Amos.
  Upp till bevis!
- Tävlingen går ut på att förbättra ett befintligt program med ett visst antal funktioner och finesser. Den bästa förbättringen kommer vi att publicera i nr 22/93 och belöna med ett presentkort på 500 kronor. De fem bästa bidragen får dessutom ett paket disketter.
- I programlistningen här bredvid ser du resultatet efter tredje etappen. Det är spelet Masken, som går ut på att äta upp all ätlig mat, samtidigt som man ska undvika att åka in i en vägg eller sig själv.
- Förutom vanlig mat hittar du också dietmat, fet mat, popcorn (som poppar upp och blir 10 nya måltider), Amos-mat samt oätliga flugsvampar. Det finns sex olika banor som skiftar när maten är slut eller någon spelare har uppnått 1000 poäng.
- Masken rör sig hela tiden framåt. Med hjälp av tangenterna "4" och "6" kan du svänga till vänster respektive höger. I presentationskärmen kan du välja vem som ska spela, vilka tangenter som ska användas och spelplanens storlek.

Har du lyckats bra får du skriva in ditt namn på HiScore-tabellen.

Nu är frågan om du kan förbättra spelet ännu mer? Vi vill ha två förbättringar. Din uppgift blir att lägga till dessa förbättringar på ett kort och bra sätt.

Kan du göra spelet bättre?

Förbättring 1:

Snygga till grafiken genom att göra om fyrkanterna, ställa om färgerna och flytta texterna där det behövs.

Förbättring 2:

Lägg till ljudeffekter på lämpliga ställen.

Du måste utgå från den programlistning som finns publicerad här intill. Programlistningen får inte överstiga 340 rader och raderna får inte vara bredare än 55 tecken.

Programmet måste vara kommenterad med REM-kommandon på lämpliga ställen. Befintliga kommentarer får du ta bort om du vill. Dessutom måste du skriva en förklaring till hur du gjort förbättringarna. Programmet måste fungera med AMOS 1.34. Har du Amos Professional kan du undersöka kompabiliteten med hjälp av menyalternativet 'Check 1.3'.

Programmet och förklaringen skickar du sen in på diskett till "AMOS-Stafetten 4", Datormagazin, Box 125 47, 102 29 Stockholm. Senast den 28 oktober 1993 måste vi ha ditt bidrag.

Programlistningen finns även för avhämtning på Datormagazins BBS.

På sidorna 36-37 hittar du den sensate listningen.

I presentationsskärmen kan du välja vem som ska spela, hur stor spelplanen ska vara och vilka tangenter som ska användas..

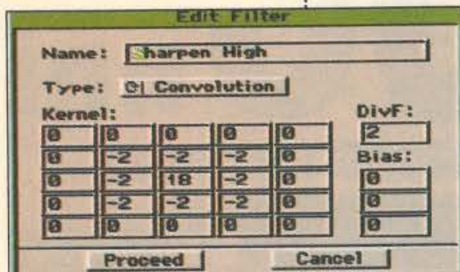

Exempel på PPaints bildfilter. Överst till vänster en normal bild, sedan följer "Random", "Water Color" och "Blur" effekter.

Bättre bilder med Personal Paint

Det är kul att det kommer många program för AGA grafik nu. Personal Paint från Italienska Cloanto har sin betoning på bildbehandling.

Klassikern bland ritprogrammen på Amigan är Deluxe Paint från Electronic Arts. Med jämna mellanrum dyker det upp nya program som ska ta upp konkurensen. Personal Paint känns i mångt och mycket som Deluxe Paint AGA. Största skillnaden vid första anblicken är att verktygsfönstret ligger till vänster här samt alla färger i paletten syns samtidigt även i 256 färgers läge. Programmets funktioner har även Deluxe Paints intelligenta samkörningsmöjligheter. Man kan exempelvis använda en valfri pensel kombinerad med spray, kurv- eller andra verktyg.

Med en postscriptskrivare får man mycket kraftfulla möjligheter. Här visas rasterkontroll, färgtonjustering och färgseparering.

Vissa funktioner är smartare än i Deluxe Paint. Förstoringsglaset har ett rutnät. Det som skall förstoras väljs med en rektangel över önskad yta. Kurvfunktionen är mycket lättare att använda mm. Andra delar är långsammare eller mer begränsade än Deluxe Paint. Programmen har en mycket likartad bas. Kortkommandona är exempelvis desamma. Det gör att en inbiten Deluxe Paint-användare genast kan komma igång med Personal Paint (framöver PPaint). Jag skall därför endast ta upp vad som verkligen utmärker PPaint.

PPaint har verkligen några starka sidor värda att nämna. Det man tänker på först är PPaints bildfilter. Dessa är programmerbara bildbehandlingsfunktioner som kan appliceras på hela- eller delar av bilden. Man kan göra bilder suddiga, skärpa upp dem, skapa oljemålnings- och vattenfärgseffekter av vanliga foton, skapa tygytor, ändra kontraster mm. I bildbehandlingsprogrammet ADPro finns en liknande funktion kallad Convolution. PPaints filter liknar denna men är klart utvidgad.

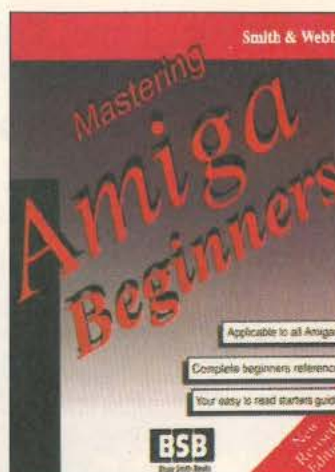
Personal Paint kan spara och läsa bilder i flera format. Här PPaints egen filrequester.

Filformat

PPaint läser och skriver IFF, GIF, PCX och C filer direkt samt även programmets eget krypterade bildformat. Inläsning av främmande format tar dock tid, ca 1 min för en GIF bild i lågupplösning på en standardamiga.

PPaint har ett trevligt utseende. Man använder 3D-look och standard konventioner för TAB, ENTER och ESC tangenterna, →

Ny bok för dig som just köpt en ny Amiga

Mark Smith och Bruce Webbs nybörjarbok för Amiga ägare ger en bra start men slirar snabbt över mysterier som Amiga DOS och MIDI.

Det blir alltid problem eller någon fråga som dyker upp när man skaffar sig något så komplicerat som en dator. Därför finns det alltid en marknad för böcker som avser att hjälpa den nyblivne datorägaren till rätta. "Mastering Amiga Beginners" av **Mark Smith** och **Bruce Webb** hammnar i detta nybörjarfack.

Boken finns bara på engelska men är inte svårläst för den som som är utrustad vanlig skolengelska.

Texten är helt "up-to-date" och behandlar även Amiga 600, 1200 och AGA-kretsarna. Det står däremot inget specifikt om Amiga 2000, 3000 eller 4000. Man tar allt riktigt från grunden genom att först försöka ge läsaren hjälp med att välja vilken dator som passar bäst. Amigans Workbench behandlas tillsammans med floppydiskar och hårddiskar.

Boken ger också hjälp med att välja skrivare och installera denna. Man går sedan över till att snabbt nosa på program för de mest skillda användningsområden; Kommunikation, musik, video, hemkontoret, grafik, programmeringsspråk mm. Tidigare böcker av den här typen har ofta varit helt USA-vinklade när det gäller val av produkter, men det här är en engelsk bok och man har undvikit problemet genom att inte ange produktnamn mer än i ett fåtal fall. Som ett extra bonus får boken en längre livslängd just därför.

Virus behandlas också på ett lättförståeligt sätt och man går igenom olika typer av virus och hur man skyddar sig.

Boken berättar också om olika typer av extra hårdvara som finns att köpa till datorn, och också vad de är bra för. Bland annat berättar man om digitisers, scannrar, genlock och CD-rom. Det talas om vikten av att skaffa sig mer arbetsminne och hur förståndigt det är att skaffa sig en hårddisk.

Det finns nog något för alla nyfikna datorägare i denna bok. Jag kan nog personligen tycka att man ibland inte har gått tillräckligt långt eller djupt i förklaringarna. Till exempel avhandlas AmigaDOS på bara fyra sidor, vilket är alldeles för lite. AmigaDOS är nämligen ett område som brukar stå för en stor del av läsarfrågorna till Datormagazin. Mysteriet MIDI ges inte heller mer än åtta rader text. Sammanfattningsvis tycker jag att boken ger en god allmänorientering i Amigavärlden snarare än några konkreta problemlösningar. Man kan förmodligen också få en del nya uppslag om användningsområden för sin dator.

Christer Bau.

Pris: 249 kr inkl moms
Importör: Landbergs AB
Tel: 08-581 650 35
ISBN nr.: 1-873308-17-5.

"Med en postscriptskrivare får man allt man kan önska av Personal Paint för att få perfekta 4-färgstryck."

men där slutar det. Programmet använder inte OS2.0s egna gadgets och requesters. Antagligen med hänsyn till pre- OS2.0 kompatibilitet.

Det mesta kan dock modifieras. Programmets språk, kortkommandon, färger och andra inställningar ligger i externa filer som enkelt kan modifieras. Att lägga in svenska i PPaint borde gå på en dag.

Programmet kan ha två skärmar öppna samtidigt. En vanlig och en kladdskärm som i Deluxe Paint. Dessa är dock till skillnad från Deluxe Paint riktiga skärmar som kan ha olika upplösningar och färger.

Färghantering

I PPaints färgvalsdel kan man flytta, kopiera skala och sortera färger. De blandas utefter RGB-och HSV-systemet. I en annan meny finns dock en färgbalanseringsdel som påverkar hela paletten (jfr ADPro:s Balancing). Färgmättnad, ljusstyrka, kontrast samt mängd rött, grönt och blått kan justeras för hela bilden och man ser förändringen direkt.

Programmerarna har ägnat mycket tid åt att göra intelligenta palettjusteringar när flera bilder med olika paletter skall visas samtidigt. Det finns många finesser för att komma åt det här problemet i programmet och PPaint gör faktiskt ett bra jobb. För att lyckas riktigt bra med knepiga bilder kan programmet utnyttja **Floyd Steinberg**-algoritm för att simulera fler färger än vad som finns.

Utskrifter

PPaint stödjer preferences-skrivare i vanlig ordning. Alla inställningar kan göras från programmet. Utskrifterna blir också

Hela bilder kan justeras till ljusstyrka, färgton och kontrast. Effekten visas direkt på skärmen.

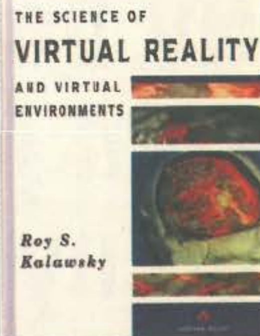
medelgoda men de kommer inte upp i klass med exempelvis ADPro.

Har man dock turen att äga en postscript skrivare (helst färg) så öppnas en värld av möjligheter. Då kan man 4-färgseparera själv, använda 15 olika rastreringstyper i valfria storlekar. Justera rastervinklar. Ta hänsyn till grundfärgernas toner och renhet. Ja, kort sagt, allt jag vet att man kan önska för att få perfekta 4-färgstryck. Synd att en 4-färgs postscriptskrivare kostar skjortan. Synd även att allt detta godis bara finns tillgängligt i PPaints postscriptdel.

Virtuella upplösningar

Bakom detta krångliga ord ligger tekniken att hantera en bild som är större än skärmen kan visa. Inscannade logotyper kan bli mycket stora. Det trevliga med PPaint här är att det dels är enkelt att förflytta sig i en sådan bildmassa med musen, men framför allt så är inte ritverktygen →

Virtual vad? Dagstidningarnas och TV:s nyvaknade intresse för Virtual Reality har fått fart på utvecklingen. Chefen för British Aerospace Virtual Enviroment Laboratory professor **Roy Kalawsky** insåg att kunskapsnivån om VR är relativt låg och har därför skrivit en bok "Virtual Reality and Virtual Enviroments" Där förklarar han hur VR egentligen fungerar, vad som tekniskt är möjligt idag, hur långt man fortsätta innan den mänskliga hjärnan klappar ihop, hur kul det kan bli.

Virtual Realityboken finns bara på engelska.

Positivt:

- Många bildfilter
- Klarar AGA och RTG grafikkort.
- Bra postscriptstöd
- Stöder Commodores klippbord
- Stadig
- Klarar virtuella upplösningar
- Samma kortkommandon som DeluxePaint
- Samma arbetssätt som DeluxePaint
- Definierbara menyer och kortkommandon
- Många inställningar kan sparas
- Hanterar IFF, GIF, PCX, och C bildformat
- Krypterade bilder
- Bra manual
- Screen grab funktion
- Bra färgreduktion
- Multipla penslar
- Bra BÈizer kurvor
- Bildbalansering

Negativt:

- Inget OS2.0 gränssnitt
- Klarar inte HAM
- Läser inte 24bit bilder
- Inga animeringsmöjligheter
- Ingen perspektivfunktion

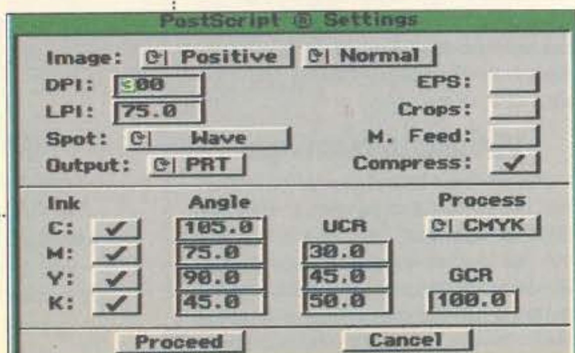
Ligger inte kraven på 24bitars bildbehandlingskvalité blir man inte besviken på Personal Paint - trots att programmet verkligen inte kan allt.

→ begränsade till skärmens storlek. Gör man en cirkel som är större än skärmytan så klipps den inte av för det. Detta är iofs valbart. Man kan få klippt grafik som i Deluxe Paint också.

Programmet är stadigt. Det kraschar dock direkt med programmet patchpointer (PD program för att få muspilen i högupplösning). Vet inte var felet sitter. Programmet lämnar tillbaka minne som det ska och har inte gett några Enforcerhits (Enforcer är ett program som kollar om och var andra program har buggar /red.anm.). I det stora hela har PPaint fungerat klanderfritt både på A4000/040 och A600.

Den engelskspråkiga, pärmbundna handboken är en positiv bekantskap. Utöver att i referensform gå igenom programmets funktioner får man lära sig om allt från färgseparering och moaré-effekter till hur man lagar en nerspilld diskett. Manualen tjänar säkert som en handbok i datorhantering för nybörjaren med sina förslag på lösningar till de problem som uppstår förr eller senare. Jag saknar dock fler bildexempel på hur de olika förnämliga filterfunktionerna kan manipulera en bild. Man uppmanas ofta att testa själv istället.

Ett nästan oändligt antal bildeffekter kan framställas genom att modifiera PPaints filter.

Sammanfattning

Det PPaint klarar, klarar det bra. Vilket är det viktigaste för ett program. Alltför många program har släppts för tidiga med en massa buggar som gjort dem omöjliga för professionellt arbete.

PPaint kan verkligen inte allt. Det är ett paintprogram, dvs allt ritat blir bildpunkter som i vanlig ordning inte tål förstoring utan att bli hackigt. Det saknar animeringsmöjligheter och HAM läge, men har ganska kraftfulla bildfilter och postscriptstöd. Man har inte 24bitars kvalité som rena bildbehandlingsprogram, men ligger inte kraven på den nivån så blir man inte besviken med PPaint.

David Ekholm

Personal Paint

TOTALT

Pris/Prestanda

Dokumentation

Prestanda

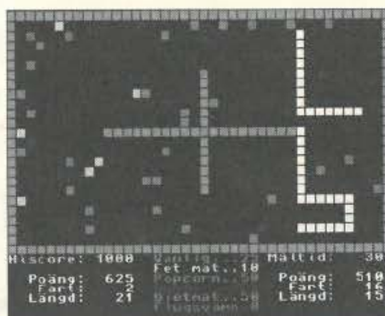
Anv.vänlighet

SKRÄP – DÅLIGT – GODKÄND – BRA – UTMÄRKT

Utrustningskrav: Minst A500, 1,2 ROM med 1,0MB RAM 1 diskdrive
Dokumentation: Engelsk, pärm
Version: 2,1
Pris: 798 kr inkl moms
Kopieringsskydd: Nej
Tillverkare: Cloanto
Recensionsex. från: ProComp
Tel: 0472-708 45

Så blir Masken ännu bättre

– fortsättning från sidan 31

Så här ser det ut nu. Kan du göra det bättre?

Grattis, ni vann Amos-stafetten

Vinnare Amos-stafetten 3 i nr 16/93.

1. **Mats Westberg**, Västervik
2. **Mikael Bergström**, Vårgårda
3. **Mikael Bengtsson**, Genevad
4. **Steffen Thorsen**, Sandnes, Norge
5. **Magnus Gustavsson**, Lomma

```
Rem Masken / Amos-stafetten 1 / Mac Larsson 1993
Rem Masken / Amos-stafetten 2 / Arne Watnelie 1993
Rem Masken / Amos-stafetten 3 / Mikael Bergström 1993
Rem Masken / Amos-stafetten 4 / Mats Westberg 1993
Dim HISCORE(9),NAMN$(9),SCORE(1),X(1),Y(1),MLEN(1)
Dim FART(1),DATOR(1),STYR$(1),RIKT(3,1)
Global HISCORE(),NAMN$(),SCORE(),X(),Y(),MLEN()
Global FART(),DATOR(),STYR$(),RIKT(),GX,GY,HI
Global SPELARE,PLAN,PLANER,BEGIN,LEVEL,MTID,MSEG
Proc HUVUDINIT
Do
   Proc INITIERA
   Proc SPELPLAN
   Proc SPELA
   Proc SLUT[0]
   If SPELARE=1 Then Proc SLUT[1]
Loop
'
Procedure HUVUDINIT
   Screen Open 0,320,255,32,LORES
   Curs Off : Flash Off : Hide : Paper 0 : Cls 0
   For I=0 To 19 : Read C : Colour I,C : Next
   Data 0,0,$FFF,$FF,$BB,$777,$FF0,$F0F,$F,$90,$F00
   Data $EE5,$DD5,$CC5,$AA5,$995,$885,$775,$665,$555
   Flash 1,"(f50,5)(fa0,4)(ff0,3)(fa0,4)(f50,5)(f00,6)"
   Flash 8,"(55f,5)(22f,3)(00f,5)(22f,3)(55f,2)(66f,4)"
   If Exist("Masken.HiScore")
      Open In 1,"Masken.HiScore"
      For I=1 To 9
         Line Input #1,NAMN$(I),HISCORE(I)
      Next
      Close 1
   Else
      For I=1 To 9
         NAMN$(I)="Datormagazin"
         HISCORE(I)=1100-100*I
      Next
   End If
   For I=5 To 10
      Locate 15,20+I : Read A$ : Print Pen$(I);A$;
   Next
   Data "Vanlig...25","Fet mat..10","Popcorn..50"
   Data "Amos....150","Dietmat..50","Flugsvamp.0"
   PLANER=6 : Rem antal färdiga spelplaner
   MSEG=8 : Rem storlek på ruta
   SPELARE=0 : Rem antal spelare
   BEGIN=1 : Rem på vilken nivå man börjar
   STYR$(0)="46" : Rem tangentinställningar sp 1
   STYR$(1)="zx" : Rem tangentinställningar sp 2
   DATOR(0)=False : Rem vilka som spelar:
   DATOR(1)=True : Rem false=människa, true=dator
   For N=0 To 3 : Rem styrriktningar för masken
      Read RIKT(N,0),RIKT(N,1)
   Next N
   Data 0,-1,1,0,0,1,-1,0
End Proc
'
Procedure INITIERA
   Dim S$(1)
   S$(0)="Människa " : S$(1)="Dator    "
   SCORE(0)=0 : SCORE(1)=0 : HI=HISCORE(1)
   LEVEL=BEGIN : PLAN=Rnd(PLANER-1)+1
   Repeat
      Proc RAM
      Centre Pen$(1)+At(,2)+"M A S K E N"+Pen$(8)
      Centre At(,4)+"Mac Larsson, Arne Watnelie"
      Centre At(,5)+"Mikael Bergström, Mats Westberg"
      Print Pen$(7)+At(4,8)+"F1 - Antal spelare:"
      Print At(4,10)+"F2 - Börja på nivå:"
      Print At(4,12)+"F3 - Spelplan:"
      Print At(4,14)+"F4 - Spelare ett:"
      Print At(4,16)+"F5 - Spelare två:"
      Print At(4,18)+"F6 - Ändra tangenter"
      Print At(4.20)+"F7 - Highscore"+Pen$(9)
      Repeat
         Print Pen$(9)+At(23,8);SPELARE+1
         Print At(23,10);BEGIN
         Print At(23,12);GX;" x";GY
         For I=0 To 1
            Print At(24,14+2*I)+S$(Abs(DATOR(I)));
            If Not DATOR(I)
               Print Left$(STYR$(I),1)+"/";
               Print Right$(STYR$(I),1)
            End If
         Next
         K$=Inkey$ : F=Scancode-79 : Rem F-tangent
         If F=1 Then Add SPELARE,1,0 To 1
         If F=2 Then Add BEGIN,1,1 To 9
         If F=3 Then Add MSEG,2,4 To 14
         If F=4 Then Add DATOR(0),1,-1 To 0
         If F=5 Then Add DATOR(1),1,-1 To 0
      Until K$<>"" and(F<1 or F=3 or F>5)
      If F=6 : Rem definiera tangenter
         For S=0 To 1
            For N=0 To 1
               Curs On : Pen 1 : Locate 33+2*N,14+2*S
               Repeat : K$=Inkey$ : Until Asc(K$)>32
               Mid$(STYR$(S),N+1)=K$ : Rem tangenttryck
               Print K$ : Curs Off
            Next
         Next
      End If
      If F=7 : Rem highscore
         Ink 0 : Bar 20,60 To 290,178
         For I=1 To 9
            Pen 10+I : Locate 7,10+I
            Print I;". ";NAMN$(I);"  ";HISCORE(I)
         Next
         Wait Key
      End If
   Until F<1 : Rem vänta på vanlig tangent
End Proc
'
Procedure SPELPLAN
   Proc RAM
   Restore 0+PLAN
   Rem startkoordinater för spelare
   Read X1,Y1 : X(0)=X1*MSEG : Y(0)=Y1*MSEG
   Read X1,Y1 : X(1)=X1*MSEG : Y(1)=Y1*MSEG
   Repeat
      Read X1,X2,Y1,Y2 : Rem spelplanskoordinater
      Repeat
         RITA[4,X1*MSEG,Y1*MSEG]
         If X1<X2 Then Inc X1
         If X1>X2 Then Dec X1
         If Y1<Y2 Then Inc Y1
         If Y1>Y2 Then Dec Y1
      Until X1=X2 and Y1=Y2
   Until X1=0
   MTID=0 : MAT[25] : Rem placera ut 25 måltider
   Add PLAN,1,1 To PLANER
   '
   Rem Spelplansdata
   1 Data GX/4,GY/2,3*GX/4-1,GY/2,GX/4,3*GX/4,GY/3,GY/3
   Data GX/4,3*GX/4,2*GY/3,2*GY/3,0,0,0,0
   2 Data GX/6,GY/2,GX-GX/6-1,GY/2,GX/3,GX/3,0,2*GY/3
   Data 2*GX/3,2*GX/3,GY/3,GY,0,0,0,0
   3 Data GX/2,GY/4,GX/2,3*GY/4-1,GX/3,GX/3,0,GY/3
   Data 2*GX/3,2*GX/3,0,GY/3,GX/3,GX/3,2*GY/3,GY
   Data 2*GX/3,2*GX/3,2*GY/3,GY,0,0,0,0
   4 Data GX/4,GY/4,3*GX/4,3*GY/4,GX/4,3*GX/4+1,GY/2
   Data GY/2,GX/2,GX/2,GY/4,3*GY/4+1,0,0,0,0
   5 Data GX/4,GY/2,3*GX/4-1,GY/2,GX/5,2*GX/5,GY/3,GY/3
   Data 3*GX/5,4*GX/5,GY/3,GY/3,GX/5,2*GX/5,2*GY/3
   Data 2*GY/3,3*GX/5,4*GX/5,2*GY/3,2*GY/3,GX/3,GX/3
   Data GY/5,2*GY/5,GX/3,GX/3,3*GY/5,4*GY/5,2*GX/3
```

```
   Data 2*GX/3,GY/5,2*GY/5,2*GX/3,2*GX/3,3*GY/5,4*GY/5
   Data 0,0,0,0
   6 Data GX/4,GY/2,3*GX/4-1,GY/2
   Data GX/2-GY/3,GX/2+GY/3+1,GY/6,5*GY/6
   Data GX/2-GY/3,GX/2+GY/3+1,5*GY/6,GY/6,0,0,0,0
End Proc
'
Procedure SPELA
   Dim MX(100,2),MY(100,2),MEND(1),MSLUT(1),MRIK(1)
   Dim TID(1),P(1)
   For M=0 To SPELARE
      MLEN(M)=0 : MEND(M)=0 : MRIK(M)=0 : FART(M)=4
      MSLUT(M)=False : SCORE[M,0] : RITA[2,X(M),Y(M)]
   Next
   M=0 : TID(1)=1 : Wait Key
   For I=0 To SPELARE : RITA[0,X(0),Y(0)] : Next
   Repeat
      Rem kontrollera styrmetod för masken
      If Not DATOR(M)
         K$="" : Rem läs av tangentbordbuffer
         Repeat : A$=Inkey$ : K$=K$+A$ : Until A$=""
         If Instr(STYR$(M),K$)=1 : Rem vänster
            Add MRIK(M),-1,0 To 3
         End If
         If Instr(STYR$(M),K$)=2 : Rem höger
            Add MRIK(M),1,0 To 3
         End If
      Else
         Rem Kolla om masken måste byta riktning
         TX=X(M)+(RIKT(MRIK(M),0)*MSEG)
         TY=Y(M)+(RIKT(MRIK(M),1)*MSEG)
         If Point(TX,TY) : Rem hittat en vägg?
            Z=Rnd(1)*3 : Rem slumpa olika håll
            For I=Z To 3-Z Step Sgn(2-Z)
               TX=X(M)+(RIKT(I,0)*MSEG)
               TY=Y(M)+(RIKT(I,1)*MSEG)
               P=Point(TX,TY) : Rem är riktningen ledig
               If P<>2 and P<>4 and P<>10
                  MRIK(M)=I : Exit
               End If
            Next
         End If
         Rem Kolla om masken har hittat något att äta
         For R=0 To 2
            TX=0 : TY=0 : G=0 : L=0
            Repeat
               Add TX,RIKT(R,0)*MSEG
               Add TY,RIKT(R,1)*MSEG
               P=Point(X(M)+TX,Y(M)+TY)
               If P=2 or P=4 or P=10 : G=-1 : End If
               If P>=5 and P<=9 : G=1 : End If
               Inc L : Rem längd som har kollats
            Until G<>0 or L>9
            Rem då byter vi riktning
            If G=1 : MRIK(M)=R : Exit : End If
         Next
      End If
      If Not MSLUT(M)
         Add X(M),RIKT(MRIK(M),0)*MSEG : Rem flytta
         Add Y(M),RIKT(MRIK(M),1)*MSEG
      End If
      P(M)=Point(X(M),Y(M)) : RITA[2,X(M),Y(M)]
      I=M : M=-1 : Rem tidsfördröjning
      Repeat
         Inc I : If I>SPELARE Then I=0 : Wait Vbl
         Add TID(I),1,0 To FART(I)
         If TID(I)=0 and Not MSLUT(I) Then M=I
      Until M>=0
      MX(MEND(M),M)=X(M) : MY(MEND(M),M)=Y(M)
      If P(M)=0 or P(M)=9 : Rem ta bort sista
         If P(M)=9 : Rem dietmat
            If FART(M)>2 : FART(M)=FART(M)/2 : End If
            Dec MTID : SCORE[M,50]
         End If
         Add MEND(M),-1,0 To MLEN(M)
         RITA[0,MX(MEND(M),M),MY(MEND(M),M)]
      End If
      If P(M)>=5 and P(M)<=8 : Rem hittat måltid
         Dec MTID : Inc MLEN(M)
         If MLEN(M)-MEND(M)>0
            For I=MLEN(M)-1 To MEND(M) Step -1
               MX(I+1,M)=MX(I,M) : MY(I+1,M)=MY(I,M)
            Next
         End If
         If P(M)=5 : Rem vanlig mat
            SCORE[M,25]
         End If
         If P(M)=6 : Rem fet mat
            Add FART(M),FART(M) : SCORE[M,20]
         End If
         If P(M)=7 : Rem popcorn
            MAT[10] : SCORE[M,50]
         End If
         If P(M)=8 : Rem amos mat
            Rem ny riktning åt vänster eller höger
            Add MRIK(M),2*Rnd(1)-1,0 To 3
            SCORE[M,100]
         End If
      End If
      Rem Mat med dödligt utgång
      If P(M)=2 or P(M)=4 or P(M)=10 Then MSLUT(M)=True
      If SCORE(M)>1000*LEVEL or MTID=0
         Home : Centre "BANA"+Str$(LEVEL)+" AVKLARAD!"
         Wait Key : Inc LEVEL : Proc SPELPLAN
         For I=0 To SPELARE : For J=0 To MLEN(I)
            MX(J,I)=-MSEG : MY(J,I)=-MSEG
         Next : RITA[2,X(I),Y(I)] : Next : Wait Key
         For I=0 To SPELARE : RITA[0,X(0),Y(0)] : Next
      End If
   Until MSLUT(0) and(MSLUT(1) or SPELARE=0)
End Proc
'
Procedure SLUT[M]
   Ink 0 : Bar 0,MSEG To 320,(GY-1)*MSEG-2 : Locate 0,2
   Pen 3 : Centre "Otur spelare"+Str$(M+1)+"!"
   Clear Key : IN=True
   For I=1 To 9
      If SCORE(M)>=HISCORE(I) and IN
         For J=9 To I+1 Step -1
            HISCORE(J)=HISCORE(J-1)
            NAMN$(J)=NAMN$(J-1)
         Next
         HISCORE(I)=SCORE(M) : Pen 7 : Locate 4,2+I*2
         Print "Du har hamnat på topplistan:"
         Locate 7,3+I*2 : Curs On
         If DATOR(M) : Rem Datorns namn
            Put Key "AMIGA 1200"+Chr$(13)
         End If
         Input Str$(I)+". ";NAMN$(I); : Curs Off
         NAMN$(I)=Left$(NAMN$(I)+Space$(12),12)
         Locate 0,2+I*2 : Cline
         Locate 0,3+I*2 : Cline
         Open Out 1,"Masken.HiScore" : Rem spara
         For J=1 To 9
            Print #1,NAMN$(J) : Print #1,HISCORE(J)
         Next
         Close 1 : IN=False
      End If
      Pen 10+I : Locate 7,2+I*2
      Print Str$(I)+". "+NAMN$(I)+"  "+Str$(HISCORE(I))
   Next
   Wait Key
End Proc
'
Procedure SCORE[M,POENG]
   Add SCORE(M),POENG : If SCORE(M)>HI Then HI=SCORE(M)
   Print Using At(0,25)+Pen$(6)+"Hiscore:#####";HI
   Print Using At(26,25)+" Måltid:#####"+Pen$(2);MTID
   Print Using At(M*26+2,27)+"Poäng:#####";SCORE(M)
   Print Using At(M*26+3,)+"Fart:#####";FART(M)
   Print Using At(M*26+2,)+"Längd:#####";MLEN(M)+1
End Proc
'
Procedure MAT[ANTAL]
   For I=1 To ANTAL : Rem placera ut måltider
      Repeat
         X=MSEG+Rnd(GX-2)*MSEG
         Y=MSEG+Rnd(GY-3)*MSEG
      Until Point(X,Y)=0
      C=Rnd(10) : Rem 0-10
      If C<5 Then C=5 : Rem 0-5=vanliga
      If C<10 Then Inc MTID : Rem räkna ej flugsvamp
      RITA[C,X,Y]
   Next
End Proc
'
Procedure RAM
   GX=320/MSEG : GY=200/MSEG
   Ink 0 : Bar 0,0 To 319,199
   For I=0 To GX-1
      RITA[4,I*MSEG,0] : RITA[4,I*MSEG,(GY-1)*MSEG]
   Next
   For I=0 To GY-1
      RITA[4,0,I*MSEG] : RITA[4,(GX-1)*MSEG,I*MSEG]
   Next
End Proc
'
Procedure RITA[C,X,Y]
   Ink C : Bar X,Y To X+MSEG-2,Y+MSEG-2
End Proc
```

Herman
av Karl Bihlmeier

Ytterfilen
av Bill Amend

Fox Trot
av Bill Holbrook

Krax
av Jeff MacNelly

Grattis, ni vann Jurassic Park-tävlingen

Rätt svar i Jurassic Park tävlingen i DMz nummer 14 var 1,x,1 och de fem vinnarna av Jurassic Park-spelet till Amigan blev: **Daniel Burlin**, Burträsk, **Mikael Eriksson**, Mockfjärd, **Sophia Sjöström**, Sundsvall, **Kristian M. Skog**, Tollå, **Sebastian Claesson**, Västerås. Andra pris, en Jurassic Park-T-shirt gick till: **Johan Enquist**, Lyckeby, **Patrik Bortas**, Leksand, **Eric Lönn**, Brämhult, **Tommy Persson**, Bålsta, **Sophie Bengtsson**, Göteborg. Följande tio vann tredje pris dvs en Jurassic Park-affisch: **Jonas Nilsson**, Viken, **Mattias Wiberg**, Eslöv, **Mathias Edewing**, Strängnäs, **Martin Kronvall**, Angered, **Daniel Halan**, Bromma, **Mats Rönnberg**, Herrljunga, **Stefan Harnesk**, Halmbert, **Ivar Erving**, Brålanda, **Angelica Hahne**, Kalmar, **Daniel Rockenson**, Helsingborg. Vinsterna skickas hem till vinnarna så fort som möjligt. Vinnarna av Jurassic Park-spelet får det så fort det släpps ut i affärerna.

Skriv en annons på 55 tecken och skicka in den tillsammans med 50 kronor till postgirokonto 58 07 15-1, Bröderna Lindströms Förlag. Märk inbetalningskortet "Datorbörsen" Andra beställningsformer publiceras inte. Vi kan tyvärr inte ansvara för eventuella felaktigheter i annonstexterna. Läs även < reglerna längst ned på sidan så slipper du eventuella tråkigheter.

Säljes

Absolute Fuckation. Den största, bästa, värsta porrshowen på Amiga för 40 kr. C:a 100 s/v bilder med kanonkvalitet. Pg 647 09 06-6.

Accelerator Mega Midget Racer 030/25 Mhz m. MMV & 512 KB SRAM & 4 Mb RAM Garanti kvar. 4.000 kr. Tel: 046-30 42 53.

Accelerator Mega Midget Racer 030/25 Mhz m MMV o 512 KB RAM & 4 Mb RAM. Garanti kvar. 4.000 kr. Tel: 046-30 42 53.

A500 1.3, 1 Mb, x-drive, RF etc. 1.950 kr. Köp org.spel billigt! Ring 0435-523 29.

A500, x-minne, x-drive Amos. 2.100 kr. Derringer 030 2 Mb 3.000 kr. Philips CM 8833-II 1.900 kr. Star LC 24-200C 3.400 kr. Tel: 0530-606 78

A500 + X-H, K.SH 1.2 & 1.3, RF-mod, 58 disk. A590 + 2 Mb med 105 Mb SCSI. Över 5.000 kr Tel: 0528-118 34. 14-21.

Amiga 500, WB 2.1, 1 Mb med tillbehör 2.000 kr. Supraram 2 Mb 1.000 kr, Canon BJ-20, inkjet 2.600 kr. Tel: 018-24 15 53.

A500+, 2 Mb, GVP 105 Mb HD, 2 Mb, spel, program. 5.000 kr. Tel: 046-13 25 32.

A500, x-minne, mus, musmatta, joy, 50 diskar, RF-mod, böcker. 1.900 kr. tel: 060-12 04 03.

A500 1.3 + HD A590 20 Mb tot 3 Mb RAM + x-drive + modem + monitor 8833 + ngt def printer + ljudhuv + div tillbehör. 9.000 kr. Tel: 042-892 16.

A500, x-minne, x-drive, 2 joy, spel Pris 4.000 kr. Tel: 0500-48 59 11.

Amiga 600 HD (40 Mb) + Philips färgmonitor, LC 200 matrisskrivare, manualer, ca 40 spel, Easy Amos, många bra program. Nyskick. Pris 8.500 kr. Tel: 0243-22 30 41, Andreas eller Erik.

Amiga 600 HD, 40 Mb, 2 Mb minne + några program och spel. Pris 2.900 kr. Tel: 08-651 33 51.

A1200 HD 6/85 Mb m sync 1940 x-drive, skrivare mm. 12.500 kr. Tel: 019-11 47 74.

A2000 WB 2.1, 3 Mb/ram, 2 int+lext-drive. IVS Grandslam-SCSI 52 Mb/hd. 1084 Mon modem, fläkttyst, org.spel, prog disketter, mus, joy. 7.500 kr. Skrivare MPS1224C 1.500 kr. Tel: 019-58 23 02.

A2000 hårddisk: A2091/52 Mb + 2 Mb ram 2.700 kr. Tel: 013-26 09 24.

Amigabok (ej v2,0), TV-show Lord of the rising sun, 800 kr. Tel: 0413-219 73.

Amiga fuskdisk med massor av fusk endast 35 kr på pg 629 66 74-2.

Amiga tillbehör, Amiga böcker, 1 Mb till A500+. Tel: 0921-140 98.

Animerade sexscener (6) 100 kr, Lista 5 kr. Pg 647 82 06-3, Sweden PD.

Bygg dina Amiga tillbehör ex: sampler, nollmodem, fläkttystare mm. Sätt in 99 kr på Pg 635 28 83-0. "Byggsjälvdiskett II DMZ". Utanför Sverige 127 kr.

Byggsjälvdisk 1 & 2, 55 kr/st, porr på Amigan, 5 kr för info. Pg 36 36 69-3.

CD-spelet Prey, direkt importerade. Nominerat på ECTS. Hela 230 Mb stort "Levande radio" på 5 olika språk, bl.a svenska. Endast 290 kr, tel: 0573-311 68 eller 300 kr inkl. frakt på pg 642 93 30-1.

Commandore PC 20-III med Hd, monitor C. 1402 s.v, skrivare C MPS 1230, Windows 3.0 Works 2.0, pris 12.000 kr. Tel: 0591-205 01.

DMZ klarar sig inte utan mitt register. Gör Du? Se nr 6/93 sid 8 för info. Komplett med PD-registerprg och databas. 175 kr Pg 626 21 26-3, R. Skoog..

Fabriksnya Midiinterfacer 2-års gar. 199 kr. Tel: 0304-66 76 82.

Generellt registerprogram GENREG 1.0 säljes för 110 kr. Med GENREG kan du skapa register, ta bort register, mata in poster, ta bort/ändra poster och sortera poster hur som helst. Även utskrift av ett register på skrivare. Tel: 0500-43 84 53.

GIF-PD, mycket GIF, lite PD. Bara HQ-bilder. 20 kr för två infodisketter. Pg 417 37 87-5. Rikhard Martinsson.

GVP HD 52/2 Mb, gar kvar. 4.300 kr. Tel: 08-740 27 46.

HD + modem. 2,5" HD 40 Mb passar A1200, notebooks, 14,4k Datic Faxmodem prylarna är nya, prg medföljer. Billigare vid snabb affär. tel: 0640-150 16.

Håkans Amiga-PD. Har det mesta. Nu med ännu fler program. Två infodisketter för endast 18 kr på pg 56 30 51-2, Vikander. BILLIGT!

Högkvalitets GIF-bilder DPG och HSX (640x480x256) max 30 st = 2 kr/st, min 31 st = 1.50 kr/st + 5 kr/diskett. 2 st 32 bits SIMM moduler á 1 Mb till A400. Pris 1.000 kr. Tel: 0302-237 71, eft kl 17.00.

Intern hårddisk 85 Mb, Novia 80i. 1.900 kr. Tel: 0418-351 66.

Interna Quantum SCSI: 1 st 3.5" 80 Mb + 1 st 5.25" 76 Mb. Pris: Diskuteras. Tel: 0651-143 56, Erik (kvällar).

Kickstartswitch 149 kr. tel: 0304-66 76 82.

Kända nakenbilder. D.1 C Crawford (2 st). D.2 Julia Roberts (2) D.3 Shannen Dohrety (4) D.4 Demi Moore (3). D.5 Erika Eleniak (4). D.6 Paula Abdul (3). 50 kr/st, alla flickor visar allt. Sätt in på pg 421 10 20-5. ange D-nr.

Lill & Susie, Miss USA 1993 och andra fräscha brudar! Högkvalitetsbilder till Amiga, endast 16 kr. Pg 646 56 24-2. Lista medföljer.

Monitor Philips CM 8833 II säljes för 1.700 kr inkl moms. Tel: 023-275 55.

Nu ännu billigare! 3.5" disk-etikett med ditt namn, adress och en häftig bild. Mycket billigt! Sänd frimärke för 100 gr porto så får du all info du behöver. H. Vikander, G:a Kungsvägen 55 B, 541 32 Skövde.

PD från 1 kr! 10 kr på pg 82 90 43-9, för lista. BILLIGAST!

Radiosändarbyggsats 60 kr. Pg 36 36 69-3 eller ring 0582-524 44, Tobbe.

TV Tuner kabel till monitorn. Pros 295 kr/st. Pg 648 54 72-2.

Videofilmer, 300 titlar, skräck och splatter 1963-93. Beställ gratis katalog. Tel: 033-25 21 57.

3,5" disketter (MF2DD) endast 3:50/st vid 100 st. Tel: 019-11 11 56.

130 Mb HD till A1200 säljes för 2.000 kr. Tel: 040-41 34 22.

Köpes

Dicital film/TV studio utrustning. Realtime video effekter typ Mind Light, Starfield, Kaleidoscope etc köpes. Tel: 031-19 18 87.

HD + Modem till A500 köpes. Tel: 0911-567 49, David.

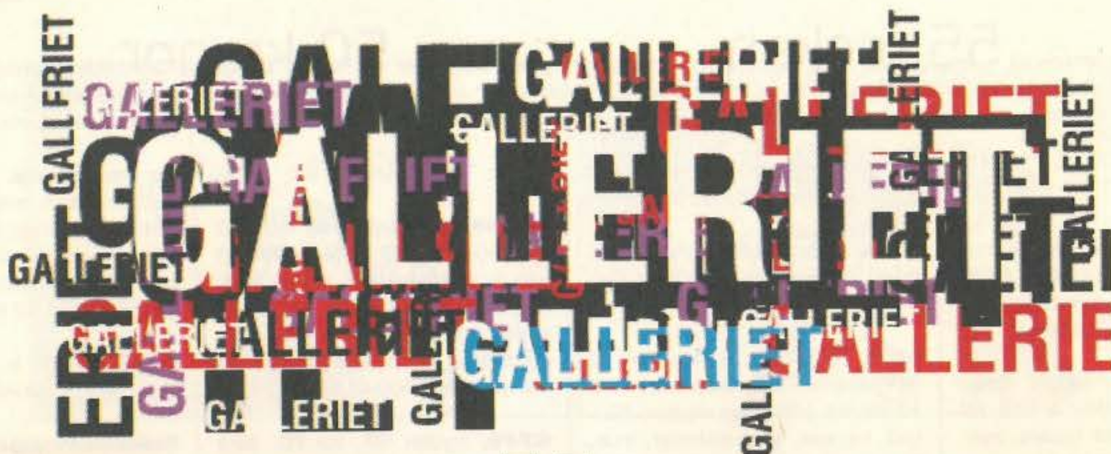
Tangentbord och ev. discdrive till CDTV. Tel: 0479-130 55, Hans.

Arbeten

Skräddarsydda program görs på best. Säljer även färdiga program. Klarar det mesta! Tel: 0500-43 54 85, Anders dagtid.

Digitalisering utföres. Infodisk mot 15 kr på pg 647 49 00-5, HJ.

Datorbörsen är endast öppen för **privatpersoner** som vill sälja, köpa, eller byta datorer, tillbehör samt originalprogram samt för dem som söker eller har jobb att erbjuda. Det är förbjudet att annonsera om piratkopierade spel och nyttoprogram samt manualer, Likaså är det **förbjudet** att annonsera med syfte att organisera byte av kopior, program eller manualer. Insända annonser av denna typ publiceras inte utan överlämnas till representant för organisationen SIMO. Detta kan medföra rättslig prövning vilket innebär att annonsören riskerar **böter** eller **fängelse** i upp till två år. Försäljning eller byte av program eller spel maximeras till två titlar per annons. Titlar och pris vid försäljning eller byte måste alltid uppges i annonsen. Annonstexter som inte följer reglerna publiceras inte och inbetalt belopp återfås ej. Annonspriset är 50 kronor per 55 tecken.

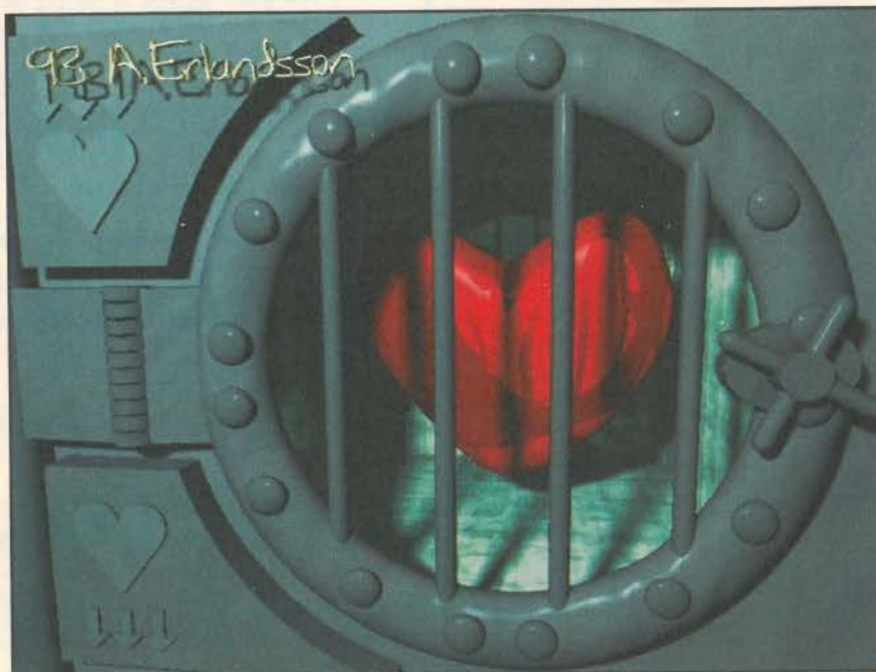

Kristina Malm, Insändare- och Gallerietredaktör

NY HÄFTIG TÄVLING

Vi har en ny tävling för dig som gillar att göra bilder på din dator. I varje nummer kommer vi att ha ett tema. Nu i första omgången är det FANTASI. Så använd din fantasi och gör en bild! GÖR SÅ HÄR : Skicka in din bild på en diskett till Datormagazin, Box 12547, 102 29 STOCKHOLM. Märk kuvertet "GALLERIET FANTASI". Skriv hur du har gjort bilden och skicka gärna med ett foto av dig själv. Vinnaren får sin bild tryckt på en t-shirt och naturligtvis i DMZ! Jag vill ha din fantasibild senast den 29/10. Vinnaren publiceras i nummer 20.

Så här gjordes bilden

Det första bidraget till **Galleriet** kommer från **Ander Erlandsson**. Bilden är skapad med raytracingprogrammen Real 3D 2.0 och Imagine 2.0. Modelleringen tog cirka sex timmar och sen behövde datorn nära två timmar på sig för att räkna ut (rendera) hur allt skulle se ut. Utrustningen som Anders använder är en Amiga 2000 med PPS 040-accelleratorkort, 16 MByte 32-bitarsminne och 6 MByte 16 bitarsminne.

Anders ville ha sin signatur med i bilden med rätt skuggning. För det behövde han den som ett vanligt objekt som kan laddas in i Real 3D.

– Real 3D kan idag inte importera vanliga 2D-bilder och göra om dem till objekt. Därför fick jag använda Imagine, säger Anders.

Han ritade alltså signaturen i ett vanligt ritprogram och laddade in den i Imagine. Där konverterade han 2D-bilden till ett tredimensionellt objekt. Detta objekt laddade han sedan in i programmet Interchange som kan konvertera till flera olika format (men inte Real 3D 2.0). I Interchange konverterades objektet till det gamla Sculpt-formatet. Med ett tillbehörsprogram till Real 3D konverterade han slutligen sin signatur till ett Real 3D-objekt.

Om Anders:

Anders Erlandsson är 28 år gammal och har använt Amigor sedan de kom till Sverige 1986. Hans första maskin, en Amiga 1000, används fortfarande i Anders butik där den är kopplad till en A570 (CDTV-driven till Amiga 500!). Anders har hållit på med raytracing i två och ett halvt år. Han började med Imagine och gick sedan över till Real 3D.

– Tidigare versioner (1.4) av Real tyckte jag inte om, men när jag såg Real 3D 2.0 på en mässa var jag tvungen att köpa det, säger Anders.

Han använder både Imagine och Real 3D eftersom båda programmen har sina fördelar.

Skriv hit

Skriv till insändarsidan. Skriv om sånt som gör dig upprörd, glad, förtvivlad eller förvirrad - men försök att skriva kort. Blir det för långt måste vi stryka. Adressen hit är: Datormagazin, Box 125 47, 102 29 Stockholm. Märk kuvertet "Insändare"

Håll det ni lovar

Hej. I var och vartannat nummer skriver era medarbetare och lovar att testa den och den prylen i nästa nummer men när man med stor iver slår upp tidningen så finns inte den utlovade recensionen med. Mycket irriterande men jag hoppas på bättring. Sedan tänkte jag klaga på Anders R. I varje nummer så tjafsar han om hur bra GEOS är och propagerar för 64:an och 128:an hela tiden . Om han istället fattade att byta till Amiga (1200) och uppmanade sina 10 000 C64/128 entusiaster att köpa Amiga istället så skulle det betyda mycket pengar för svenska Commodore. Öppna ögonen Herr R och inse att 64an och 128:an inte lever längre. Nu vill jag också passa på att ge världens känga till Electronics Arts/Origin. Först förstör de Wing Commander på Amigan genom att göra den i 16 färgers grafik och sedan lägger de ner den utlovade AGA versionen. Till er andra speltillverkare som alltid gnäller på att Amigan är för långsam och saknar hårddisk vill jag säga: gör då spel som kräver hårddisk , 030/040 processor och stora extraminnen. Om det bara kommer tillräckligt många program som kräver detta så kommer folk att investera i dylika saker och priserna att sjunka.

Med vänliga hälsningar.
Mikael Johansson

Med vissa testartiklar kan det trassla till sig ordentligt för oss. Så var fallet med testet av Opal Vision. Artikeln skulle naturligtvis ha varit med i nummer 11 av Datormagazin. Men vi lever i en snabb värld. Under tiden OpalVision-artikeln skrevs har en hel del ändrat sig både mjukvarumässigt och på hårdvarusidan av kortet. Vi vill vara så aktuella som möjligt och har därför bestämmt oss att göra om testet med den senaste versionen. Du kan alltså vara säker på att testet kommer i ett av de närmaste numren av Datormagazin.

Jag förstår din kritik för vår 64/128 sida delvis. För inbitna Amiga-användare känns en 64:a gammal och trög. Däremot så får vi en hel del brev om att vi ska utöka antalet sidor för 64/128. Många som har hängt med sedan dessa maskiner kom har köpt en Amiga men även behållit den gamla burken. Ofta av rent nostalgiska skäl men även för att programmera på den. Eftersom de flesta 64:a-ägare även har en annan dator, t.ex. Amiga, så skulle det inte hjälpa Amiga försäljningen ett dugg om Anders Reeutersvärd köpte en Amiga 1200.

Peter Kerschbaumer,
Testredaktör

Bara barn använder Amiga. Stora grabbar har PC, menar insändaren.

Kasta ut alla Amigor

I begynnelsen fanns VIC-20, vi hade den - vi läste DATORmagazinet, några år senare kom C-64:an, vi hade den - vi läste DATORmagazinet, ytterligare några år senare kom AMIGAN, vi hade den - vi läste DATORmagazinet, fortfarande finns AMIGAN, vi har den INTE - vi läser inte DATORmagazinet! Idag handlar det enbart om PC och PC, sluta därför upp med att skriva om den löjligt dåliga och barnsliga BRION övergå till att skriva om PC (yeeah). Bara en liten fråga: Vilka använder AMIGAN (AMÖBAN) idag? SVAR: Ett antal småungar som inte klarar av att sköta ett operativsystem som DOS, vilket våra syrror klarar som är 7 resp 9 år. För att öka läsekretsen och förbättra ert rykte, kan NI strunta i de barnsliga AMIGA-ägarna och övergå till de otroligt mogna och intelligenta PC-ägarna. Om det finns några andra (AMÖBA-ägare?) i detta land som har någon annan åsikt så låt höra den. Majoriteten har talat!

ARAS & AXA

Starta en ny skola

Nu får det vara nog! Ni har nästan inga programmeringsartiklar alls! Jag tycker att ni ska starta två assemblerskolor, en för AMIGA och en för C-64. Jag har både en AMIGA och en C-64. Jag programmerar ganska mycket på 64:an och håller på med ett litet demo. Jag är inte så förtjust i att programmera AMOS, utan tycker bättre om BASIC2.0 Jag tror att det är många som har ledsnat på att spela spel och som vill lära sig programmera. Ni skulle säkert tjäna många läsare om ni startade två (i början enkla) assemblerskolor. Om det nu inte är aktuellt med en assemblerskola till 64:an så kan ni väl ta in läsarnas frågor 64/128 igen? Just nu finns det ingenstans vi 64/128 ägare kan vända oss med våra frågor. Till sist vill jag tacka Anders R för att han håller fast vid 8-bitarna.

Ingen programmering i Datormagazin?! Vi har minst två sidor programmering i varje nummer och i det här numret fem sidor. Däremot så är det naturligtvis inte sagt att just dessa sidor passar alla. Det programmeras flitigt på flera språk på Amigan (C, Basic, Assembler, AMOS) och det är svårt att täcka alla behov. Du själv är ju ett praktexempel. AMOS och assembler och det t o m. på olika maskiner. Antalet sidor i Datormagazin är begränsat och därför måste vi välja bort vissa artiklar. I den kategorien fallet tyvärr även en assemblerskola till 64:an. Annat är det på Amigafronten. Vi har en assemblerskola och flera mera avancerade assemblerartiklar på gång. När de kommer kan jag dock inte säga något om nu. Är du trots det intresserad av att lära dig assembler på 64:an så tycker jag att du ska beställa den gamla assemblerskolan vi körde 1986/87:

Avsnitt	Nummer	Sida
1	3-86	25
2	4-86	23
3	1-87	28
4	2-87	31
5	3-87	31
6	4/5-87	36
7	6-87	40
8	7-87	38
9	8-87	38
10	9-87	35
11	10-87	28

Peter Kerschbaumer,
testredaktör

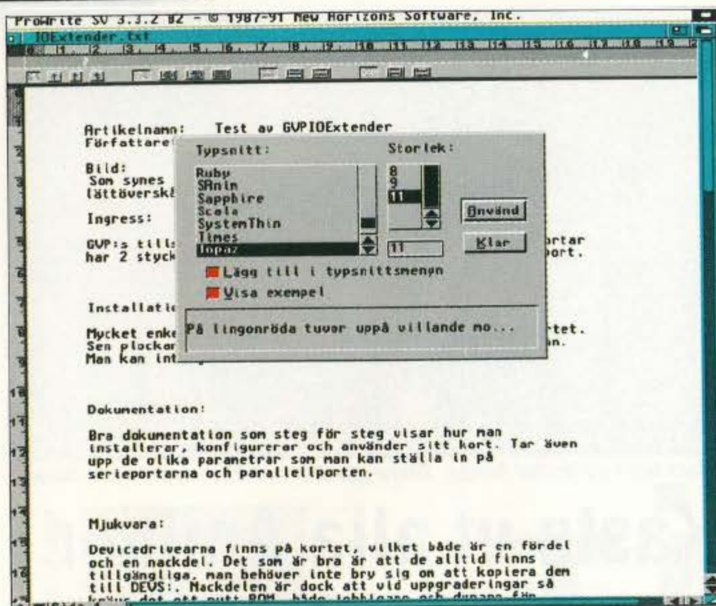

Henrik Jonasson från Östersund på väg över bergskammen.

Henrik är Stallone

Bara fem deltagare och 25 Superpriser i "Jag e Stallone"-tävlingen från nummer 12-93.

Men de lyckliga fem vann varsin biobiljett till filmen Cliffhanger och varsin Bootbag dvs en vattenflaska i skinn. Men inte nog med det, de får varsitt Cliffhanger spel när det kommer ut i höst också. Vi har skickat priser till: **Henrik Jonasson**, Östersund, **Mattias Berg**, Uppsala, **Peter Lennartsson**, Kinna, **Tor Jonasson**, Östersund och **Thomas Haeggström**, Svalöv.

En ordbehandlare som fungerar bra på en Amiga 500 är Prowrite.

Ordbehandling till Amiga 500

Jag har en Amiga 500 med OS 1.3 och 1 Mbyte RAM. Jag ska köpa ett ordbehandlingsprogram men vet inte vilket jag ska välja. Det får inte kosta mer än 1000 kr. Det ska ha många finesser och bra utskriftsresultat. Vill bl a kunna rita linjer och rektanglar och använda spalter.

Tack på förhand. Svårt val!

Med alla dessa finesser borde du välja ett DTP-program. Ett ordbehandlingsprogram är först och främst till för att ta hand om stora mängder text. Ett DTP-program gör utseendet läckert och ger en perfekt utskriftskvalitet.

Problemet är att med en vanlig A500 och 1 Mbyte RAM så blir ett DTP-program långsamt och minnet tar snabbt slut för dig.

Därför bör du välja ett ordbehandlingsprogram även om du då får ge avkall på en del finesser.Bra ordbehandlare är till exempel ProWrite och Final Copy.

Bengt Dahlström
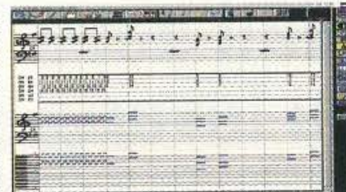
För lite minne

Jag har nyligen köpt en A600HD. Om jag fattat det hela rätt ska jag ha drygt 1MB minne när jag startat, men jag har bara drygt 0.6MB. Jag har kollat i WB-Startup och provat att ta bort filen där, men det har inte hjälpt mycket. Vad gör jag?

King of Flum

Det är helt naturligt att du förlorar en del minne när datorn startas. Operativsystemet lägger beslag på några hundra KB vid start. Hur mycket som försvinner beror på hur många program som startas samt hur häftig grafik man vill använda (antal färger och upplösning). Du skall inte röra filen i WB-startup som ligger där från början. Den används för monitorval i OS2.0. Vill du ha mer minne föreslår jag att du köper 1MB extra. Effekten blir ju en tredubbling av tillgängligt minne. Vill du köra ett program med stora minneskrav kan du hoppa över datorns uppstart och starta programmet direkt från Shell. Man håller då in båda musknapparna och startar om datorn. Därefter kan man välja att slå av startup-sequence. Nu fungerar bl a inte ÅÄÖ och Workbenchen, men du får lite mer tillgängligt minne. Nu kan du prova att starta det önskade programmet genom att skriva dess sökväg och namn, exempelvis DH1:Bild/DPaint.

David Ekholm

Bars&Pipes är ett bra musikprogram till Amigan.

Bästa musikprogrammet

Vilket är ett bra köp för mig om jag vill köpa ett billigt/bra musikprogram?

Kalle Svensson

Om du vill ha en tracker ska du skaffa ngn version av ProTracker. Är det ett Midi-program du är ute efter kan jag rekommendera Deluxe Music 2 eller Bars&Pipes. (2.200-2.500 kr)

Anders Ramsay

Konvertera MIDI-disketter

Jag har köpt en "Standard MIDI File"diskett. Det stod att man skulle kunna köra den på Amiga via "any DOS file exchange". Vad skall jag göra för att få det att fungera?

Erik Thunberg, Degerfors.

Det finns fyra alternativ. Det dyraste blir att skaffa sig programmet CrossDOS som är avsett att överföra filer mellan PC och Amiga. Senare versioner av Workbench (över 2.0) har funktioner för att läsa PC-diskar direkt. Det tredje alternativet blir att skicka filerna till din Amiga från en PC antingen via noll-modem eller modem. Det fjärde och sista alternativet är att skicka disketten till mig, komplett med frankerat svars-kuvert och tomdiskett, på Datormagazins address.

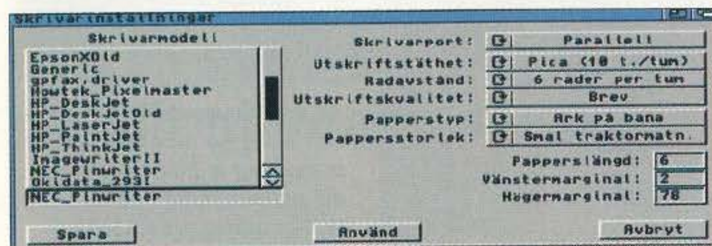
Jag kan då göra konverteringen åt dig.

Christer Bau.

Drivrutin till Star

Jag har en Amiga 1200 och en StarJet SJ-48. Skrivaren klarar 360*360 dpi, men Epson drivrutinen som jag använder klarar bara 360*180 dpi. Finns det en drivrutin som är specialanpassad till min skrivare? Hur skall jag ställa DIP-switcharna då?

Tackar för svar, David

Din skrivare kan ställas in för emulering - det vill säga härmning - av Nec Pinwriter.

Gör så och använd den Nec Pinwriter drivrutin som kommer med Amigan. Den senaste versionen av denna finns i OS2.1 och OS3.0.

Då får du 360*360 dpi (punkter/tum).

David Ekholm

Christian Almgren

PD

23 år. Studerar på datatekniklinjen på KTH. Har varit aktiv på Amigan sedan 1987. Översätter FISH-beskrivningarna i Datormagazin.

Christer Bau

Multimedia, DTV, (video), MIDI

30 år, varav sex ägnats åt Amigan. Främst intresserad av program för musik, grafik och video. Favoritprogram: Real 3D och Bars&Pipes.

Bengt Dahlström

DTP, ordbehandling

37 år. Arbetar med VAX och Macintoshdatorer, använder favoritdatorn Amiga för produktion av datamanualer.

David Ekholm

AmigaDOS, skrivare

23 år. Veteran i Amigasvängen. Brukar demonstrera Amigan på mässor. Hjälper folk med PC och skrivarproblem på dagarna. Har ägt elva skrivare.

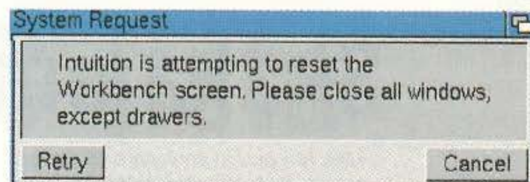
Pekka Hedqvist

Tekniska frågor kring Amigan

24 år. Studerar datavetenskap vid Uppsala universitet, f.d. testredaktör på Datormagazin. Följer med i det senaste som händer på hårdvarufronten.

Störande meddelande

Får du upp detta meddelande vid start så finns hjälp här under.

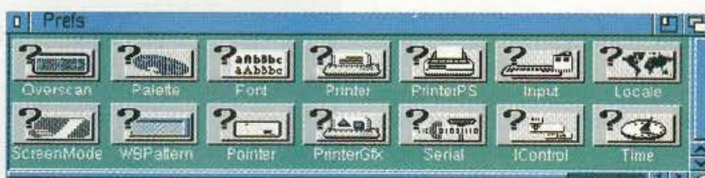
Hej Expertpanelen! När jag startar Workbench 2.0 får jag upp följande meddelande: "System Request: Intuition is attempting to reset the Workbench screen. Please close all windows, except drawers." Varför? Hur blir jag av med lamerrequestern? Oerhört tacksam för svar! (Jag kanske förlänger min prenumeration...)

Frågvis

Om frågan är värd en hel prenumeration ska jag naturligtvis svara på den. Från och med OS2.0 har Amigan fått ett nytt förfarande för systeminställningar (skrivarval, skärmval, muspil mm). Under 1.3 fanns bara programmet Preferences. Nu finns en fil för varje inställning. Dessa inställningar aktiveras dock inte automatiskt som förr (se här intill) utan måste aktiveras med kommandot IPrefs. När IPrefs körs i startup-sequence försöker IPrefs stänga Workbenchskärmen för att sedan öppna den med rätt inställningar (skärmläge, storlek och antal färger). Datorn får dock inte göra detta om något annat program än Workbenchen arbetar på Workbenchskärmen. Shell fönstret är ett sådant program, därav meddelandet.

Hur blir man av med det då? Jo man ser till att inget Shellfönster öppnas vid start före att IPrefs körs. Under OS2.0 fungerar det nämligen så att Shellfönstret inte öppnas förrän ett program vill använda det. Exempel på kommandon som öppnar Shellfönstret är "Echo" som skriver text i ett Shellfönster och "SetMap" som oundvikligen öppnar ett Shellfönster. Felmeddelanden från program i startup-sequence öppnar också Shellfönstret. Se till att inga sådana program eller andra program öppnar fönster före IPrefs i startup-sequence så slipper du requestern.

Så här hanterar Amigan inställningar: Under 1.3 fanns bara programmet Preferences som sparade sina inställningar i filen Devs:system-configuration. Vid uppstart, innan startup sequence körning, läser datorn i denna fil och ställer in rätt skärmfärger mm. Från och med OS2.0 är preferences helt ombyggt.

Från och med OS2.0 är preferencesprogrammet uppdelat i flera filer.

Det finns nu en fil för varje inställning i prefs lådan. Inställningarna, som är fler, sparas inte längre i Devs:system-configuration utan i enskilda filer i ENVARC: och ENV: (som just nu motsvaras av SYS:Prefs/Env-Archive lådan och ramdiskens ENV låda).

Datorn är fortfarande programmerad att läsa i Devs:system-configuration av bakåtkompatibla skäl. För att ta hänsyn till de nya inställningarna körs programmet IPrefs i startup-sequence. Innan IPrefs körs kopieras inställningarna i ENVARC: till ENV:, sedan läser IPrefs kontinuerligt alla förändringar i ENV: och utför dem. Varför ha två lådor för inställningar frågar ni? Poängen är att låta användaren välja om han vill spara-och-använda en inställning eller bara använda denna. Vill man bara använda inställningen så sparas den bara i ENV:. Skall den dessutom sparas så sparas den även i ENVARC:

David Ekholm

Varför kickstartswitch?

Jag har en Amiga 500 med kickstart 1.2 och internt extraminne. Jag skall köpa 3D Construction Kit 2.0 men då måste jag uppgradera min dator till Kickstart 1.3. Jag har tittat i Datormagazins annonser och förstår inte de begrepp som dyker upp.

Med oförståliga hälsningar, ZZON

Kickstarten är den del av Amigans operativsystem som ligger i ROM-kapsel på alla moderna Amigor. I Amiga 1000 låg kickstarten på diskett.

Står det ROM i annonserna så syftas det på kickstarten. ROM står för Read Only Memory och är en minnestyp som programmeras en gång från fabrik för att sedan aldrig förlora informationen. Det går inte att programmera om ett ROM, därför måste du byta denna kapsel. (Omprogrammerbara varianter, sk Flash-minnen blir mer och mer populära i datorvärlden just nu.) Eftersom en del (mycket få) felprogrammerade spel inte fungerar med vissa ROM-versioner vill en del kunna växla ROM-kapsel. Det är just vad en kickstartswitch gör. Switchen i sig innehåller inget ROM om det inte står så. Till sist ett tips: byt kickstart med en Amigakompis som har version 1.3 och bara spelar spel och inte använder hårddisk. Detta är värt några hundra.

Vill du verkligen satsa seriöst på Amiga så föreslår jag en uppgradering till kickstart 2.0 (och över).

Just nu finns tyvärr inte moderna uppgraderingar att få tag på. Commodore vill kanske släppa en modernare version.

David Ekholm

Fel Kickstart-version

I DMz nr 5/93 skrev ni om ett program som heter Alock. Jag tyckte det verkade bra och beställde det. Jag följde era instruktioner för att använda det, men jag får bara felmeddelandet "Alock requires Kickstart version 37 or higher". Vad ska jag göra ??!! PS. Jag har en A500 v1.2 DS

Olof Fryksén, Karlskrona

Det var synd att du inte uppmärksammade att det även stod 'Kräver OS 2.0' i artikeln. OperativSystem 2.0 har Kickstart 37.xxx. Det innehåller alltså en massa rutiner som hittats på efter version 1.2 släpptes.

För att Alock ska fungera rätt så används dessa rutiner.

Vad du får göra är antingen uppgradera din A500 till OS 2.0 eller köpa ny dator som har OS 2.0 eller strunta i att använda Alock.

Bengt Dahlström

Skriva musik med noter

Jag undrar om det finns ett musikprogram, där man gör musiken med hjälp av noter. Jag har en 1200:a utan HD.

Mauro

De program jag känner till är Sonix, NoiseTracker Blue, MED Pro 2.0 och Deluxe Music Construction Set, som nu har kommit i ny version, Deluxe Music 2.

Anders Ramsay

Niklas Lindholm

BBS, modem, terminalprogram

20 år, har studerat i tre år på naturvetenskaplig linje. Amigaägare sedan fem år. Har programmerat Nikom BBS.

Erik Lundevall

Assembler, C, ARexx

27 år. Arbetar och studerar på KTH i Stockholm. Studierna sker på datateknlklinjen. Har programmerat i tolv och på Amigan sedan 1986.

Anders Ramsay

Demoprogram, demomusik

20 år. Har ägnat sig åt datorer sedan tio-årsåldern. Älskar demos, musik och quick n'dirty assemblerprogrammering.

Fredrik Rittberger

Grafik, raytracing

20 år. Har under ett år studerat reklam och konst i USA. Arbetar professionellt med datorgrafik på Amigan. Expert på Real 3D och OpalVision.

Skriv till våra experter!

Adressen är Datormagazin, (plus namnet på den expert som du vill ha råd av) Box 125 47 Stockholm.

Vi kan tyvärr inte ge dig personliga svar, inte ens om du skickar med returporto.

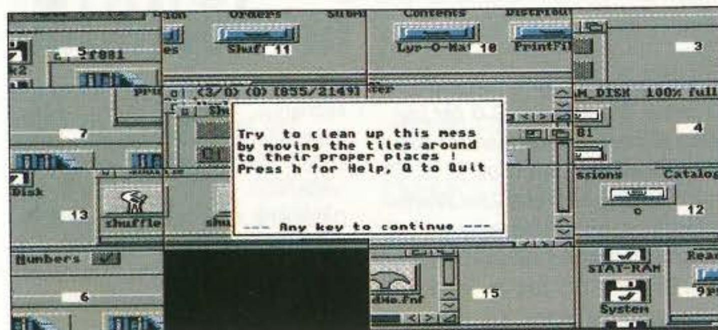
Uppgifter som vi kan ha nytta av är: Vilken Amiga du har, årsmodell, kickstartversionen, workbenchversionen, hur mycket minne du har (chip och fast, kolla med AVAIL från Shell/C), fabrikat på eventuell hårddisk, om du har annan extrautrustning och programversion (om det är ett program du har problem med).

Skaka om skärmen

Shuffle är i princip en variant på det inte helt okända femtonspelet. Dvs, det där spelet där man har en fyrkant med en bild, eller bara numrerade brickor, i ett 4*4 rutor stort fält. En av rutorna saknas, och spelet går ut på att flytta runt brickorna så att bilden blir rätt (eller så att man har rutorna 1-15 i nummerordning).

I Shuffle så tar programmet den Workbench-skärm som för tillfället är framme, delar upp den i "brickor" och flyttar sedan runt dessa. Man kan även ställa in hur många rutor man vill ha. Man kan givetvis köra med gamla vanliga 4*4, men man kan även ställa in upp till 16*16 rutor (255-spelet?). Källkoden (i C) medföljer.

(Fish 881)

Shuffle delar upp skärmbilden och ber dig sedan att lägga bilderna tillrätta igen.

Expressen står på listan

Tidningen Expressen uppmanar alltid sina vikarier och fast anställda att aldrig ta emot gåvor av utomstående.

- Expressen betalar för sig, heter det.

Nintendoagenten Bergsala AB har dock minst ett namn i sina gratisprovsregister som förknippas med kvällstidningen. Så hade han inte fått sparken kanske vi fått se speltester signerade **Erik Månsson**, chefredaktör.

Då spårade lönedatorn ur

När den begåvade löneförhandlaren och nuvarande SJ-chefen **Stig Larsson** skulle tillträda sin tjänst bland rallare och andra järnvägsarbetare skar datasystemet ihop. Orsak: Systemet klarade bara femsiffriga löner.

Larssons grundlön var då behagliga 125 000 i månaden men har ökat sedan dess.

Bli vän med disken

Diskmate är, bland annat, ett ganska hyfsat diskkopieringsprogram. Jag säger bland annat, för programmet kan långt mer än bara kopiera diskar. Till exempel kan man använda Diskmate för att installera, formattera och kontrollera diskar. Med hjälpprogram kan det även användas för att komprimera diskar. Många av funktionerna tillåter dessutom att man utför dem med flera diskar samtidigt, t.ex kopiering till/formatering av flera diskar samtidigt.

En trevlig finess med programmet är att man utöver vanliga disketter, även kan kopiera till/från virtuella diskar. (RAD: osv)

Om man t.ex. har ett PD-bibliotek som man kopierar diskar från kan man utnyttja finessen att Diskmate tillåter en att kopiera till/från filer. Detta gör att man ganska enkelt kan lägga upp de populäraste diskarna på fil på en hårddisk och sedan kopiera till disketter från dessa filer.

För den som vill kopiera upp en disk i många exemplar snabbt finns en ännu trevligare finess - att läsa upp hela disken i en RAM-buffert och sedan kopiera från denna. Då kan man kopiera i maximal fart till 4 disketter samtidigt.

Funktioner finns även för att lista filerna på en disk, radera filer, radera (skriva över) en hel disk, ta reda på namnet på en disk och om inget annat fungerar, starta en shell.

En finess med Diskmate är att den även tillåter en att ställa in saker som vilket format (OFS eller FFS) man ska använda, och även om disken är en vanlig eller HD (High Density) disk. Den senare funktionen är inte aktuell för de flesta, då drivar som klarar HD-diskar ännu inte finns för alla Amigor.

Diskmate är ett fullmatat diskhanterings-program. Tack vare sina många funktioner kanske inte helt lätt att använda i början, men det mesta man vill göra finns där.

(Fish 890)

Vill du kopiera disketter, installera, formatera eller bara kontrollera dem bör du vara intresserad av Diskmate.

Lär dig simulera

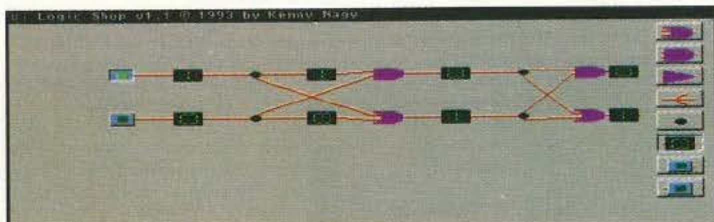
Om du känner ett plötsligt behov av att lära dig grunderna i digitalteknik kan du ha kul med LogicShop – annars inte.

LogicShop är ett mycket enkelt program för att simulera logiska kretsar. För den som tänkt bygga en egen mikroprocessor är detta definitivt inte mycket att hänga i julgranen, men för den som aldrig någonsin funderat över hur de grundläggande byggstenarna inom modern digitalteknik fungerar kan detta kanske ge en första inblick.

Programmet har i princip tre komponenter - AND, OR och INVERT. Därtill finns några "knappar" man kan sätta värden på ledningar med, samt en komponent som visar vilken signal som finns på en ledning.

Det är inte mycket, men som leksak duger den en stund.

(Fish 890)

Björn Knutsson

Läsarnas BBS-lista

Datormagazins BBS-lista är den enda i Sverige där du kan säker på att BBS:en existerar. Vi rensar ut alla BBS:er vars Sysop inte hört av sig till vår egen BBS den senaste månaden.

BBS-namn:	Tel.nr:	Hastighet:	Tid:	Kommentar:
*SAVAGE BBS	011-167617	2400	Dygnet runt	Ny BBS Amiga inriktad, Sysop Mats Persson.
*Wizard-BBS	011-238428	14400/v32bis	21:00-17:00	Running on a Amiga 500/030 227 meg HD
*Falcon	013-68397	14.000	Dygnet runt	Nyöppnad bbs, 3vlig sysop....
*Jet BBS	013-297242	14400/v32bis	Dygnet runt	Sysop Jacob Israelsson
*Prowler BBS	013-152865	14400/HST	Dygnet runt	Stort FISH-sortiment, många möten, Onlinespel etc
	013-156028	2400		
*Sherlock	013-55431	19200	Dygnet runt	Sysop Erik Skoog Amigainriktad
*Tungt Kylskåp	0141-31070	16800/DS	Dygnet runt	KOM bas med över 130 möten.
*Mad Max	0150-94004	19200	Dygnet runt	Mitt namn kan vara med...ar annsluten till FidoNe
*The Wall	0155-37678	14400/v32bis	Dygnet runt	Echo mail, Online spel, mm
United Force	0155-58292	14400/v32bis	20-07	Sysop Stefan Ahlqvist
*The Elkfarm	0156-17904	14400/v32bis	Dygnet runt	Pc+Amiga-filer, Onlinespel och massor annat!
*ELITE BBS	016-128167	14400/DS	Dygnet runt	2,5 megs Hp filer,150 disks MegaDemos,Son Fido,Mo
*Spacelab BBS	016-356672	9600/v32	21:30-07:00	Festlig PC BBS med masser av filer.
*The TARGET BBS	0171-59111	14400/v32bis	Dygnet runt	Demo inriktad
*the BEAST 2	0171-67673	14400/v32bis	Dygnet runt	DTP som specialite, 1Gigab filer online, +8000
	0171-57051	2400		
*The Crystal	018-369317	14400/HST	Dygnet runt	Seriös Amiga BBS
*Draken BBS	019-187289	2400	22:00-07:00	Snart 14400 bps igen. Snart StarNet och snart Fid
*Lorien BBS	019-107345	38400	Dygnet runt	En trevlig BBS med trevliga sysop's
*Tvärdrag BBS	019-121257	2400	Dygnet runt	Drivs av SSU
*T.N.T	0223-10014	14400/v32bis	Dygnet runt	En äkta AGA bas!! Mycket AGA filer och AGA bilder
*DIGITAL ZONE	0226-13926	14400/v32bis	Dygnet runt	Har allt , H.E.F.A.'s medlemsbas,snart Fido/NikNe
*CRoSS SECTIoN	0243-82467	16800/DS	Dygnet runt	Enbart 9600+. Bra ratio direkt - ring NU!
*Kalle BBS	0243-12044	14400/v32bis	Dygnet runt	1.2 Gigs Hd , Alla Dator Märken (Merlin)
*Sanctuary of Paradise	0247-13159	2400	21:00-14:00	Fido-Net, Mol-Net, Speltillverkning, On-Line spel
*Destination Docklands	0250-38984	16800/DS	Dygnet runt	ADS/SAN, HOST för AmigaNet i norra Sverige, mm...
*Dreamlands	0250-17929	16800/HST	22:00-08:00	Member of MoraNetOnTour...
*NoLimit	0258-20010	14000	Dygnet runt	Amigainriktad BBS. Moduler, demos och bilder m.m.
*Skantz BBS	026-196363	16800/DS	Dygnet runt	SysOp: Johan Skantz - V.32 bis ZyXEL 16800
Molecular BBS - Node 2	0290-38121	14400/v32bis	Dygnet runt	Tony Wahlman,Mycket On-Lines,filer,meddelandeareo
*LOYD BBS	0300-64661	16800/DS	Dygnet runt	Tempest BBS Support! Mkt FILER & ONLINESPEL!
*Stallion Stable	0300-18128	14400/HST	Dygnet runt	Ren AMIga bas. OnLine. TJEJ o KILLE inriktad.
*Riprova BBS	0302-17327	2400/v42(bis)	Dygnet runt	Snabb 2400-bas...
*Flash	0304-677435	14400/DS	Dygnet runt	Amiga pd Spel & nytto
*E.T BBS	031-257445	14.400	Dygnet runt	Det r en snall o trevlig sysop
*Lazarus BBS	031-293120	14400/v32bis	Dygnet runt	Kristet inriktad bbs... Nu med 14400 (V32bis)
*Linkens BBS	031-872255	14400/v32bis	Dygnet runt	En av de första Nikombaserna i Sverige.
*PREDATOR	031-535317	14400/v32bis	Dygnet runt	ROLIG SYSOP , ONLINE SPEL,FILER,GIFF,SPEL
*Paradise Island	031-967881	2400	22:00-07:00	Endast Amiga. Mycket snäll Sysop! Körs på A1200.
*ProNotion	031-426985	16800/HST	Dygnet runt	Fido+ADS+Pratsamma andvändare! SysOp David Nilsso
*THE PLACE	031-478552	14400/v32bis	Dygnet runt	RAY TRACING, PD, BILDER, FISH, MODULER
*TRAVBASEN BBS	031-994966	14400/HST	07:00-19:00	Unik Travinriktad BBS! Vi bjuder på Travtips!!!
*WestLine BBS	031-493355	14400/HST	Dygnet runt	AMIGA & PC Bas, Echomail, 470 MB m.m.
*'Tweed's BBS	0322-38805	16800/DS	Dygnet runt	Alltid senaste Fish, Fido, ADS
*HobGoblin BBS	033-295166	16800/DS	Dygnet runt	Tar hem mkt filer till Amiga. 1 GIG hd!
*Illogical System	033-260475	14400/v32bis	Dygnet runt	Nikom,Bilder,Moduler,Många Onlinespel,Stor HD.
*JETHRO TULL BBS	033-258707	14400/v32bis	Dygnet runt	Småmysig NiKombas med många trevliga filer o möte
*The Reptile House	033-200249	14400/HST	Dygnet runt	SHI-Sverige ADS/SAN FIDO,Amiga,Nikom,Inter,Virnet
	033-200949	16800/DS		
	033-200149	2400/v42(bis)		
*ZELDA BBS	033-141292	2400	Dygnet runt	AMIGA-bas. WHQ för CYCLONS. Massor av filer. :-D
*Baccis BBS	035-187712	14400/HST	Dygnet runt	Både för PC och Amiga
The Board	036-91898	1200	19:00-08:00	För C64/C128-ägare
*Midnight Caller	0370-76746	16800/DS	Dygnet runt	Inriktad på Elektronik och Programmering..
*Fandango	040-187279	14400/DS	22:00-06:00	Näfele, okultism, magi
*Psycho BBS	040-928006	14400/v32bis	Dygnet runt	Fidonet 2:200/422.15 Mailtid 24:00-01:00
UK Amiga-Link BBs	040-127254	2400/v42(bis)	12.00-23.00	Under uppbyggnad. För kreativa Amigaägare.
*< T 2 3 >	042-234119	14400/v32bis	22:30-07:00	KÖPA, SÄLJA, BYTA, ARBETE ??? + massa filer
*EQULIZ	042-83398	2400	23:00-06:00	NYÖPPNAD BBS I SKÅNE LITE BLANDAT I FILERNA CU al
*Scandianvian Star BBS	042-83677	14400/HST	Dygnet runt	Scandianvian Star - The Choice of a New Generatio
*Titan bbs	042-83665	2400	Dygnet runt	mycket amiga stuff ring o se mvh sysop
*EDOX bbs	0431-21843	14400/DS	Dygnet runt	Forutom Amiga har basen stort utbud av Echomail
*EDC (Dronic WHQ)	0435-20550	2400	21:00-00:00	Mest Amiga, även PC, Atari, C64/128! Amos freak!
*Stonehenge BBS	0454-21283	14400/v32bis	Dygnet runt	Kors pa en A3000. Sysop: Per Stoltz
Gurras BBS	0455-80443	19200	22:00-08:00	Mest PC, men även Amiga
*Södra Skåningarna	046-83036	14400/HST	Dygnet runt	Amigabas med areor även för PC och MAC.
*Procomp BBS	0472-71270	14400/v32bis	Dygnet runt	Nyheter och info om våra produkter mm.
*—INFO(HANNEL—	0478-42278	14400/DS	22:00-07:30	A4000/030, 340 MB, chatglad och vänlig SysOp!!!
*Another World	0480-88100	16800	Dygnet runt	Kör på en Amiga 2000 m 22Mhz och 1.2 GB HD
	0480-88159	16800		
*Sea Of Tranquility	0480-86734	14400/v32bis	Dygnet runt	A3000 Även Nybörjare,Grafik,PD,Musik Trevlig SysO

Detta är ett urval. I nästa nummer kommer fler BBS:er!

Så här registrerar du din BBS hos Datormagazin: Ring DMz BBS –08 654 99 50–. Om du inte är användare i basen måste du registrera dig och det kan ta ett dygn. Är du redan registrerad skriver du SKAPA BBS vid prompten och fyller i uppgifterna. **Så här ändrar du uppgifter i din BBS:** Ring DMz:s BBS. Logga in med ditt namn och lösenord. Skriv RADERA BBS. Skapa sedan en ny med de nya uppgifterna. **Så talar du om att din BBS finns kvar:** Ring DMz:s BBS och logga in – that's all.
Missbruk av BBS:er kan drabba oskyldiga privatpersoner och är straffbart. Vid missburk spåras därför de skyldiga upp och anmäls till polismyndigheten.

Nästa nummer kommer den 21 oktober

Sanningen om färgskrivaren

Star SJ-144 är en ny skrivare som utlovar samma kvallité som skrivare i 40 000-kronorsklassen. SJ-144 bygger på sk. termotransferteknik som hittills har varit alldeles för dyrt för vanliga konsumenter. Läs i nästa nummer vad vår skrivar expert tyckte om Star SJ-144.

Blir utskriften lika bra som originalet? I nästa nummer får du se vad Stars nya skrivare går för.

Rita egna landskap

Med nya Scenery Animator kan du ladda in Videoscope3D-objekt i den artificiella världen. Christer Bau har testat Scenery Animator 4.02.

Hon kör världens dyraste Amiga-program.

6.995:-
exkl moms

Tryckpressen för skrivbordet!

I flera år har olika tillverkare drömt om att göra en kvalitetsfärgskrivare till ett vettigt pris, men det har hittills varit omöjligt. Tills nu. Som första märke i världen kan vi presentera den nya färgtermotransfer-tekniken till ett pris av 6.995:- exkl moms. Motsvarande konkurrenter kostar över 40.000:-!

För en femtedel av det priset får du nu tillgång till samma kvalitet och prestanda som proffsen. Utskrifterna från SJ-144 håller tryckkvalitet. Du kan skriva ut på vanligt papper och OH-film. Även vanlig svart text och svartvita bilder skrivs med laserkvalitet, och SJ-144 är därmed idealisk också för ordbehandling och desktoppublishing. Du får helt enkelt en tryckpress för skrivbordet!

SJ-144 är liten och nätt, väger endast 2,5 kg och kan anslutas till de flesta datorer.

Rusa iväg till närmaste återförsäljare för en demonstration. Du kommer inte att tro dina ögon. Det lovar vi! Starskrivare säljs av över 200 återförsäljare över hela Sverige. Titta i Gula Sidorna. Välkommen!

Star SJ-144 ca 8.700:- inkl moms.

POSTTIDNING B YLINIEMI PER-OLOF MUONIAVAARA
1391606 980 64 MUODOSLOMPOLO

DET FINNS INGET BÄTTRE !

DATORTILLBEHÖR

Hos alla ledande datorhandlare. För mer info ring 0523-51000